



EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, XXX
[...] (2023) XXX draft

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A Bizottság iránymutatása az EUMSZ 101. cikkétől való eltérésnek a mezőgazdasági termelők fenntarthatósági megállapodásaira az 1308/2013/EU rendelet 210a. cikkének értelmében történő alkalmazásáról

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A Bizottság iránymutatása az EUMSZ 101. cikkétől való eltérésnek a mezőgazdasági termelők fenntarthatósági megállapodásaira az 1308/2013/EU rendelet 210a. cikkének értelmében történő alkalmazásáról

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés.....	4
1.1.	Háttér-információk	4
1.1.1.	Szakpolitikai háttér.....	4
1.1.2.	Az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése alóli, a 210a. cikk által bevezetett kivétel	5
1.2.	A kivétel jogi háttere	6
1.2.1.	A 210a. cikk csak a versenykorlátozó fenntarthatósági megállapodások szempontjából releváns.....	6
1.2.2.	A versenykorlátozó és a 210a. cikk feltételeit nem teljesítő fenntarthatósági megállapodások mentesülhetnek más szabályok alapján.....	7
1.3.	Az iránymutatás célja és hatálya	7
2.	A 210a. cikk személyi hatálya és a hatálya alá tartozó termékek	8
2.1.	A vállalkozás és a fenntarthatósági megállapodás 210a. cikk szerinti meghatározása	8
2.2.	A 210a. cikk személyi hatálya.....	10
2.3.	A 210a. cikk hatálya alá tartozó termékek	13
3.	A 210a. cikk tárgyi hatálya.....	14
3.1.	A 210a. cikk hatálya alá tartozó fenntarthatósági célkitűzések.....	14
3.2.	A 210a. cikk alapján alkalmazott fenntarthatósági előírások.....	16
3.2.1.	A fenntarthatósági megállapodásban meg kell határozni egy fenntarthatósági célkitűzéshez kapcsolódó fenntarthatósági előírást	16
3.2.2.	A fenntarthatósági előírásoknak kézzelfogható és mérhető eredményekhez, vagy ha ez nem alkalmazható, megfigyelhető és leírható eredményekhez kell vezetniük.....	17

3.2.3.	A fenntarthatósági előírásoknak szigorúbbnak kell lenniük, mint a vonatkozó kötelező előírásnak	18
4.	Versenykorlátozás	19
4.1.	Mit jelent a verseny korlátozása?	20
4.2.	Mi nem minősül a verseny korlátozásának	22
5.	A 210a. cikk szerinti elengedhetetlenség	23
5.1.	Bevezetés	23
5.2.	Az elengedhetetlenség fogalma	23
5.3.	1. lépés – A fenntarthatósági megállapodás elengedhetetlensége	25
5.3.1.	Ugyanúgy teljesíthető-e a fenntarthatósági előírás egyéni fellépéssel is?	27
5.3.2.	A fenntarthatósági megállapodás rendelkezésének/rendelkezéseinek elengedhetetlensége	30
5.4.	2. lépés – A versenykorlátozás elengedhetetlensége	33
5.4.1.	A korlátozás jellege	33
5.4.2.	A korlátozás intenzitása	35
5.5.	Példák az elengedhetetlenségi teszt alkalmazására	37
6.	A 210a. cikk időbeli hatálya	42
6.1.	Az iránymutatás közzététele előtt megkötött fenntarthatósági megállapodások	42
6.2.	<i>Vis maior</i>	43
6.3.	Átmeneti időszak	43
6.4.	Az előírás teljesítésének elmulasztása	44
6.5.	Az elengedhetetlenség folyamatos és valós idejű felülvizsgálata	45
6.5.1.	Mely esetekben valószínű, hogy az elengedhetetlenség már nem teljesül?	45
6.5.2.	Melyek a felek választási lehetőségei abban az esetben, ha a korlátozások már nem tekinthetők elengedhetetlennek?	47
7.	A 210a. cikk szerinti véleményezési rendszer	48
7.1.	Kérelmezők	48
7.2.	A kérelem tartalma	49
7.3.	A Bizottság értékelése és a vélemény tartalma	49
7.4.	A véleményadás határideje	50
7.5.	A körülmények megváltozása a vélemény elfogadását követően	50
7.6.	A vélemény hatásai	51
8.	A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok utólagos beavatkozása a 210a. cikk (7) bekezdése alapján	51

8.1.	A KAP célkitűzésének elérése veszélyben van	51
8.2.	A verseny kizárása.....	54
8.3.	Eljárási szempontok.....	56
9.	A 210a. cikkben foglalt feltételek teljesítésére vonatkozó bizonyítási teher	57
A.	melléklet – A 210a. cikk szerinti értékelés folyamatábrája.....	58
B.	melléklet – Az elengedhetlenségi teszt értékelésének folyamatábrája	59
C.	melléklet – Glosszárium	60
D.	melléklet – Az 1308/2013/EU rendelet 210a. cikke – A fenntarthatóságot célzó vertikális és horizontális kezdeményezések	62
E.	melléklet – Példák a verseny korlátozására	64
1.	Az árra vonatkozó korlátozások	64
2.	A kibocsátásra vonatkozó korlátozások	65
3.	Az inputra vonatkozó korlátozások	66
4.	Vevőkre, beszállítókra vagy területekre vonatkozó korlátozások	66
5.	Az információcserével kapcsolatos korlátozások.....	68
6.	A fenntarthatósági előírások megállapításának módjával kapcsolatos korlátozások.....	70

1. BEVEZETÉS

1.1. Háttér-információk

1.1.1. Szakpolitikai háttér

- (1) Ezen iránymutatás célja, hogy ismertesse a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet¹ (a továbbiakban: a közös piacszervezésről szóló rendelet) (EU) 2021/2117 rendelettel² bevezetett 210a. cikkének (a továbbiakban: 210a. cikk) alkalmazási feltételeit.
- (2) A 210a. cikket a közös agrárpolitika (KAP) 2021. évi reformjának részeként vezették be a fenntartható uniós élelmiszerrendszerre való átállás támogatása érdekében.
- (3) A fenntartható fejlődést az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) és (5) bekezdése és 21. cikke (2) bekezdésének f) pontja, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 11. cikke említi. Általában véve az uniós politikák egyik kiemelt célkitűzése is. A Bizottság ezenfelül elkötelezte magát az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlődési céljainak³ megvalósítása mellett. E kötelezettségvállalással összhangban az európai zöld megállapodás olyan növekedési stratégiát határoz meg, amely az EU-t olyan igazságosabb és virágzóbb társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő⁴.
- (4) A zöld megállapodás két központi stratégiája releváns az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc szempontjából. A biodiverzitási stratégia⁵ célul tűzi ki a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítását a természet védelmébe és

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2117 rendelete (2021. december 2.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet és az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 435., 2021.12.6., 262. o.).

³ A Közgyűlés által 2015. szeptember 25-én elfogadott 70/1. sz. határozat – Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Világunk átalakítása: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend].

⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!, COM(2020) 380 final.

helyreállításába való beruházás révén. „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia⁶ holisztikusan foglalkozik a fenntartható élelmiszerrendszerek kihívásaival. Ez magában foglalja a fenntartható élelmiszer-termelést, -feldolgozást és -kereskedelmet, de a fenntartható élelmiszer-fogyasztást, az egészséges étrendet és az élelmiszer-pazarlást is. A fenntartható élelmiszerrendszerre való áttérés környezeti, egészségügyi és társadalmi előnyökkel és gazdasági haszonnal járhat.

- (5) A zöld megállapodás e két stratégiája számos nem kötelező erejű mennyiségi célt sorol fel a mezőgazdaság fenntarthatóságának 2030-ig történő javítása érdekében, beleértve az alábbiakra vonatkozó célokat: i. a haszonállatokon és az akvakultúrában használt antimikrobiális szerek teljes értékesítésének csökkentése, ii. a vegyi növényvédő szerek és a magas kockázatú növényvédő szerek általános használatának és kockázatának csökkentése, iii. a műtrágyák használatából eredő tápanyagvesztés csökkentése, iv. a biogazdálkodás alá vont földterületek mennyiségének növelése, valamint v. a magas biodiverzitású tájképi elemeknek szentelt földterületek mennyiségének növelése⁷. A stratégiák számos intézkedést – köztük jogalkotási kezdeményezéseket – soroltak fel, amelyekkel e célok elérhetők.
- (6) Az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc gazdasági szereplői, köztük a mezőgazdasági termelők, kulcsszerepet játszanak ezekben a stratégiákban a kötelező uniós és nemzeti előírások betartásával. A kötelező uniós és nemzeti előírások meghaladásával a fenntarthatóságot is növelhetik.
- (7) Ez kihívást jelenthet a mezőgazdasági termékek egyéni termelője (a továbbiakban: termelő) számára, különösen a szükséges erőforrások miatt. Az agrár-élelmiszeripari ellátási láncon belüli együttműködés ösztönözheti a fenntartható gyakorlatoknak az uniós és a nemzeti jog által előírtakon túlmenő elterjedését.
- (8) Az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc gazdasági szereplőit visszatárhathatják az együttműködéstől az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének az ilyen együttműködésre való alkalmazásával kapcsolatos aggályok.

1.1.2. Az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése alóli, a 210a. cikk által bevezetett kivétel

- (9) A 210a. cikk kivételt határoz meg az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése alól. A kivételt az Európai Parlament és a Tanács az EUMSZ 42. cikke alapján fogadta el.
- (10) A 210a. cikk a mezőgazdasági termékeket előállító termelők azon megállapodásaira, döntéseire és összehangolt magatartásaira alkalmazandó, amelyek mezőgazdasági termékek előállítására vagy kereskedelmére vonatkoznak, és amelyek az uniós vagy a nemzeti jog által előírtaknál szigorúbb fenntarthatósági előírás alkalmazását célozzák. Az ilyen megállapodások létrejöhetnek a termelők között (a továbbiakban: horizontális megállapodások),

⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért, COM(2020) 381 final.

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!, COM(2020) 380 final, 7. o.

vagy a termelők és az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc különböző szintjein működő más gazdasági szereplők között (a továbbiakban: vertikális megállapodások).

- (11) Ezen iránymutatás alkalmazásában a „fenntarthatósági megállapodás” az együttműködés formájától függetlenül minden olyan megállapodás, döntés vagy összehangolt magatartás, amelyben termelők vesznek részt (termelők közötti vagy a termelők és az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc különböző szintjein működő más gazdasági szereplők közötti megállapodások), amely mezőgazdasági termékek előállítására vagy kereskedelmére vonatkozik, és amely az uniós vagy a nemzeti jog által előírtaknál szigorúbb fenntarthatósági előírás alkalmazását célozza.
- (12) A 210a. cikkben foglalt feltételeknek megfelelő fenntarthatósági megállapodások nem tiltottak, és nincs szükség hatóság ilyen értelmű előzetes határozatára.

1.2. A kivétel jogi háttere

1.2.1. A 210a. cikk csak a versenykorlátozó fenntarthatósági megállapodások szempontjából releváns

- (13) Az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése általános tilalmat fogalmaz meg az olyan megállapodásokra, döntésekre és összehangolt magatartásokra, valamint a vállalkozások társulásai által kötött olyan megállapodásokra, amelyek korlátozzák a versenyt. Másként fogalmazva, az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése értelmében vett versenykorlátozó megállapodás automatikusan semmis (és a feleket bírsággal sújthatók), kivéve, ha megfelel az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerinti mentesség, illetve a 210a. cikk vagy az uniós jog más rendelkezése szerinti különös kivétel feltételeinek.
- (14) A 210a. cikk kivételt határoz meg az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése alól bizonyos fenntarthatósági megállapodások tekintetében. Az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó azokra a fenntarthatósági megállapodásokra, amelyek teljesítik a 210a. cikkben meghatározott feltételeket. Ez azt jelenti, hogy bizonyos feltételek mellett a fenntarthatósági előírásokra vonatkozó megállapodások korlátozhatják a versenyt.
- (15) A főszabály alóli valamennyi kivételhez hasonlóan a 210a. cikk hatályát is szigorúan kell értelmezni⁸. A 210a. cikk céljai és alkalmazási feltételei, valamint korlátai kizárólag magából a közös piacszervezésről szóló rendeletből erednek.
- (16) A valószínűleg az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó fenntarthatósági megállapodások típusait ezen iránymutatás 4. szakasza ismerteti.

⁸ E tekintetben lásd: a Bíróság 1995. október 24-i ítélete, Bayerische Motorenwerke, C-70/93, 28. pont; a Bíróság 1998. április 30-i ítélete, Cabour és Nord Distribution Automobile kontra Arnor „SOCO”, C-230/96, 30. pont; a Bíróság 1998. április 28-i ítélete, Javico, C-306/96, 32. pont; a Bíróság 2010. június 17-i ítélete, Bizottság kontra Franciaország, C-492/08, 35. pont; a Bíróság 2017. március 7-i ítélete, Marine Harvest kontra Bizottság, T-704/14, 201. pont.

1.2.2. A versenykorlátozó és a 210a. cikk feltételeit nem teljesítő fenntarthatósági megállapodások mentesülhetnek más szabályok alapján

- (17) Azok a fenntarthatósági megállapodások, amelyek nem felelnek meg a 210a. cikk feltételeinek, mentesülhetnek az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdésében megállapított tilalom alól, ha más kivételek, mint például a közös piacszervezésről szóló rendelet 152., 209. vagy 210. cikkében foglalt kivételek hatálya alá tartoznak.
- (18) Azokra a versenykorlátozó fenntarthatósági megállapodásokra, amelyek kívül esnek a 210a. cikk, valamint a közös piacszervezésről szóló rendeletben szereplő egyéb kivételek hatályán, alkalmazni kell az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdését. A termelőknek és a gazdasági szereplőknek az ilyen megállapodásokat a horizontális iránymutatás⁹ és a vertikális iránymutatás¹⁰ fényében kell elemezniük, és mérlegelniük kell, hogy megállapodásaik mentesíthetők-e az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése, többek között valamely csoportmentességi rendelet¹¹ alapján.

1.3. Az iránymutatás célja és hatálya

- (19) Ezen iránymutatás célja, hogy jogbiztonságot teremtsen azáltal, hogy segítséget nyújt az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc termelőinek és gazdasági szereplőinek

⁹ A Bizottság közleménye – Iránymutatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról (HL C 11., 2011.1.14., 1. o.)

¹⁰ A Bizottság közleménye – Bizottsági közleménytervezet tartalmának jóváhagyása – Bizottsági közlemény: Iránymutatás a vertikális korlátozásokról, 2021/C 359/02, C/2021/5038.

¹¹ A Tanács 2821/71/EGK rendelete (1971. december 20.) a Szerződés 85. cikke (3) bekezdésének a megállapodások, döntések és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 285., 1971.12.29., 46. o.); a Bizottság 1217/2010/EU rendelete (2010. december 14.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a kutatás-fejlesztési megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 335., 2010.12.18., 36. o.); a Bizottság 1218/2010/EU rendelete (2010. december 14.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a szakosítási megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 335., 2010.12.18., 43. o.); a Tanács 19/65/EGK rendelete (1965. március 2.) a Szerződés 85. cikke (3) bekezdésének a megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról (HL 36., 1965.3.6., 533. o.); a Tanács 1215/1999/EK rendelete (1999. június 10.) a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló 19/65/EGK rendelet módosításáról (HL L 148., 1999.6.15., 1. o.); a Bizottság 461/2010/EU rendelete (2010. május 27.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a gépjármű-ágazatbeli vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 129., 2010.5.28., 52. o.); a Bizottság (EU) 2022/720 rendelete (2022. május 10.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 134., 2022.5.11., 4. o.).

fenntarthatósági megállapodásaik értékeléséhez. Az iránymutatás célja továbbá, hogy útmutatást nyújtson a 210a. cikk alkalmazásához a nemzeti bíróságok és a nemzeti versenyhatóságok számára. Az iránymutatás útmutatással szolgál a következőkhöz: i. a 210a. cikk személyi hatálya és a rendelkezés hatálya alá tartozó termékek, ii. a 210a. cikk tárgyi hatálya, iii. a rendelkezés hatálya alá tartozó versenykorlátozások típusai, iv. a 210a. cikk szerinti elengedhetetlenség fogalma, v. a 210a. cikk időbeli hatálya, vi. a Bizottság azzal kapcsolatos véleménye iránti kérelemre vonatkozó eljárás, hogy egy adott fenntarthatósági megállapodás megfelel-e a 210a. cikk követelményeinek, vii. a Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok utólagos beavatkozásának feltételei, valamint viii. a 210a. cikkben foglalt feltételek teljesülésének bizonyítására vonatkozó bizonyítási teher. Lévé, hogy a fenntarthatósági megállapodások típusai és kombinációi, valamint azok a piaci körülmények, amelyek között az ilyen megállapodások működnek, nagy fokú változatosságot mutatnak, képtelenség minden lehetséges forgatókönyvre egyedi útmutatást adni. Ez az iránymutatás tehát nem minősül automatikusan alkalmazandó „ellenőrzőlistának”. Minden fenntarthatósági megállapodást a konkrét gazdasági és jogi összefüggéseiben kell értékelni.

- (20) Az iránymutatás célja, hogy segítséget nyújtson az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc különböző szintjein működő azon termelőknek és gazdasági szereplőknek, akik fontolóra veszik, hogy fenntarthatósági megállapodást kössenek-e, vagy akik már kötöttek ilyen megállapodást. Kizárólag az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel a 210a. cikk iránymutatás értelmezésére.

2. A 210A. CIKK SZEMÉLYI HATÁLYA ÉS A HATÁLY ALÁ TARTOZÓ TERMÉKEK

2.1. A vállalkozás és a fenntarthatósági megállapodás 210a. cikk szerinti meghatározása

- (21) A Bíróság a vállalkozást úgy határozta meg, mint „minden, személyi, materiális és immateriális elemekből álló, gazdasági tevékenységet végző jogalanyt, függetlenül e jogalany jogállásától és finanszírozásának módjától”¹². Bármely természetes vagy jogi személy vállalkozásnak minősül, ha egy piacon termékeket vagy szolgáltatásokat kínál. Egy vállalkozás lehet például egyéni mezőgazdasági termelő, családi gazdaság, mezőgazdasági szövetkezet, élelmiszer-feldolgozó vállalat vagy multinacionális kiskereskedelmi lánc. Egyes esetekben az állami szervek akkor minősülnek vállalkozásnak, ha olyan gazdasági tevékenységet folytatnak, amely nem tartozik az állam alapvető funkcióinak körébe¹³.

¹² A Bíróság 1987. június 16-i ítélete, Bizottság kontra Olaszország, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, 7. pont; a Bíróság 1998. június 18-i ítélete, Bizottság kontra Olaszország, 35/86, ECLI:EU:C:1998:303, 36. pont; a Bíróság 2000. szeptember 12-i ítélete, Pavlov és társai, C-180/98–C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, 75. pont; a Bíróság 2021. március 25-i ítélete, Deutsche Telekom kontra Bizottság, C-152/19 P, ECLI:EU:C:2021:238, 72. pont.

¹³ A Bíróság 1997. március 18-i ítélete, Diego Cali & Figli Srl kontra Servizi Ecologici Porto di Genova SpA (SEPG), C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, 22. pont.

- (22) Mivel a „vállalkozás” fogalma gazdasági fogalom, egyetlen vállalkozás több jogalanyt is magában foglalhat¹⁴. Ez azt jelenti, hogy az anyavállalat és a 100 %-ban a tulajdonában lévő leányvállalat, vagy ugyanazon anyavállalat két 100 %-ban tulajdonolt leányvállalata közötti megállapodás nem sérti az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdését, mivel a megállapodás nem különböző vállalkozások között jött létre¹⁵.
- (23) A „megállapodás” minden olyan cselekményt magában foglal, amelyben két vagy több vállalkozás együttműködési akarategyezséget fejez ki¹⁶. Az akarategyezség kifejezésének formája nem releváns. Az aláírt és közjegyző által hitelesített szerződés, az informális megállapodás vagy az emoji szöveges üzenetekben történő cseréje mind megállapodásnak minősülhet.
- (24) A „vállalkozások társulása” olyan jogalanyt jelent, formájától függetlenül, amely azonos típusú vállalkozásokból áll, és amely maga felel e vállalkozások közös érdekeinek képviselőként és védelméért más gazdasági szereplőkkel, kormányzati szervekkel és általában véve a nyilvánossággal szemben¹⁷. Példák a vállalkozások társulásaira: szakmai szövetségek, szakmai és szabályozó szervek, valamint szövetkezetek, amelyek saját maguk az általuk koordinált területen gazdaságilag nem aktívak. A „vállalkozások társulása által hozott döntés” tag fogalom, amely a következőket foglalja magában: i. szabályok és szabályzatok, ii. egy vagy több tagra nézve kötelező hivatalos határozatok, iii. magatartási kódexek, és iv. nem kötelező erejű ajánlások, amelyek a társulás azon szándékát tükrözik, hogy az ajánlás feltételeivel összhangban koordinálja tagjainak piaci magatartását.
- (25) Az összehangolt magatartás a vállalkozások közötti egyeztetés olyan formája, amelynek során nem kötnek kifejezetten megállapodást, ám a kockázatokkal teli versenyt tudatosan helyettesítik a gyakorlati együttműködéssel¹⁸. Például a bizalmas információk versenytársak közötti szándékos cseréje lehetővé tenné számukra, hogy kevésbé erőteljesen versenyezzenek, még akkor is, ha a versenytársak soha nem beszéltek kifejezetten egymás között a verseny korlátozásáról.
- (26) A gyakorlatban a „megállapodások”, a „vállalkozások társulása által hozott döntések” és az „összehangolt magatartások” közötti különbségtétel mesterséges. A Bíróság megállapította, hogy a fogalmak fedik egymást, és „az azonos jellegű

¹⁴ Egy adott gazdasági tevékenység együttes gyakorlásának felmérésére általában a jogalanyok közötti működési, gazdasági és szervezeti kapcsolatok elemzése révén kerül sor. Lásd például: a Bíróság 2010. december 16-i ítélete, *AceaElectrabel Produzione SpA kontra Bizottság*, C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, 47–55. pont; a Bíróság 2006. január 10-i ítélete, *Ministero dell'Economia e delle Finanze kontra Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 112. pont.

¹⁵ A Bíróság 1996. október 24-i ítélete, *Viho Europe BV kontra Bizottság*, C-73/95 P, ECLI:EU:C:1996:405, 15–18. pont.

¹⁶ A Bíróság 2004. január 6-i ítélete, *BAI és Bizottság kontra Bayer*, C-2/01 P és C-3/01 P, ECLI:EU:C:2004:2, 97. pont.

¹⁷ *Léger főtanácsnok* 2001. július 10-i indítványa, *Wouters*, C-309/99, ECLI:EU:C:2001:390, 61. pont.

¹⁸ A Bíróság 2021. január 14-i ítélete, *Kilpailu- ja kulttajavirasto*, C-450/19, ECLI:EU:C:2021:10, 22. pont.

összejátszás formáját foglalják magukban, amelyek csupán intenzitásuk tekintetében és megnyilvánulási formáikban térnek el”¹⁹.

1. példa: Egy termelő megkezdi annak tanúsítását, hogy az összes számócája növényvédőszer-mentes, és felárat számít fel a versenytársai által alkalmazott árakhoz képest. Egy versenytárs termelő észleli, hogy az első termelő magasabb áron minden számócáját el tudja adni, így e versenytárs is ugyanezen folyamatba kezd. Hamarosan más termelők is ugyanígy járnak el, és felárat tudnak felszámítani annak tanúsításáért, hogy a számócájuk mentes a növényvédő szerektől. Ebben a helyzetben nincs szó megállapodásról: az egyes termelők önállóan járnak el, figyelembe véve versenytársaik jelenlegi vagy előre látható magatartását.

2. példa: A termelők egy csoportja találkozik, hogy megvitassák a számócatermesztés fenntarthatóbbá tételének módjait. Megvitatják, hogy miként hagynának fel a növényvédő szerek számócára történő alkalmazásával, de attól tartanak, hogy ha ezt önállóan teszik meg, más versenytársak alákínálnak az áruknak. Mindannyian kijelentik, hogy a következő szezonban nem fognak növényvédő szereket használni, ha a többiek ugyanezt a kötelezettséget vállalják. Erről nem készül írásbeli dokumentum. A következő évben egyik termelő sem használ növényvédő szereket a számócán. Ez megállapodás. Bár a megállapodásra nem írásban került sor, a termelők egyértelműen kinyilvánították azon szándékukat, hogy meghatározott módon lépjenek fel a piacon, mind a találkozón tett nyilatkozataikban, mind pedig azzal, hogy ténylegesen úgy jártak el, amint azt ígérték.

2.2. A 210a. cikk személyi hatálya

- (27) A 210a. cikk azokra a fenntarthatósági megállapodásokra alkalmazandó, amelyeknek legalább egy mezőgazdasági termékeket előállító termelő a részes fele, és amelyeket e termelő más termelőkkel (horizontális megállapodások) vagy az élelmiszer-ellátási lánc különböző szintjein működő egy vagy több gazdasági szereplővel kötött (vertikális megállapodások), többek között a forgalmazás szintjén, a nagy- és kiskereskedőket is ideértve.

Példa: A horizontális megállapodások vonatkozhatnak például a versenytárs termelők azon kötelezettségvállalására, hogy csak bizonyos, az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál szigorúbb állatjóléti előírásokkal összhangban tenyésztenek baromfit. A vertikális megállapodás vonatkozhat például bizonyos termelők és forgalmazók azon kötelezettségvállalására, hogy kizárólag olyan baromfit forgalmazzanak, amelyet bizonyos, az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál szigorúbb fenntarthatósági előírásoknak megfelelően tenyésztettek.

- (28) A fenntarthatósági megállapodások részes felei között kell lenne mezőgazdasági termékeket előállító egy vagy több termelőnek. A felek között szerepelhetnek az élelmiszer-ellátási láncban a termelés, a feldolgozás és a kereskedelem (beleértve a forgalmazást is) különböző szintjein működő egyéb gazdasági szereplők is. Ez az iránymutatás általánosságban „gazdasági szereplőként” hivatkozik a

¹⁹ A Bíróság 1999. július 8-i ítélete, Bizottság kontra Anic Participazioni, C-49/92 P, ECLI:EU:C:1999:356, 131. pont.

fenntarthatósági megállapodások részes feleire. A gyakorlatban a következő gazdasági szereplők sorolhatók fel:

- a) Termelők: az EUMSZ I. mellékletében meghatározott és a közös piacszervezésről szóló rendelet I. mellékletében részletezett mezőgazdasági termékeket előállító termelők. Idetartoznak a nyers mezőgazdasági termékek termelői és az I. mellékletben felsorolt egyes feldolgozott mezőgazdasági termékek termelői (például a cukrot előállító cukorfeldolgozók vagy a lisztet előállító malmok).
 - b) A „termelés szintjén” működő gazdasági szereplők: idetartoznak a mezőgazdasági termeléshez szükséges input (vetőmagok, növényvédő szerek, berendezések, munkálatok stb.) beszállítói és a csomagolóanyag-beszállítók is, amennyiben mindezen beszállítók célja a (3.2. szakaszban meghatározottak szerinti) fenntarthatósági előírás teljesítésének elősegítése a fenntarthatósági megállapodás végrehajtásával.
 - c) A „feldolgozás szintjén” működő gazdasági szereplők: idetartoznak azok a gazdasági szereplők (néha feldolgozóknak, néha gyártóknak nevezik őket), amelyek mezőgazdasági termékeket dolgoznak fel az I. mellékletben fel nem sorolt egyéb termékek előállítása céljából, amennyiben e gazdasági szereplők célja (a 3.2. szakaszban meghatározott) fenntarthatósági előírás teljesítésének elősegítése a fenntarthatósági megállapodás végrehajtásával.
 - d) A „kereskedelem (beleértve a forgalmazást is) szintjén” működő gazdasági szereplők: idetartoznak a kereskedők, a nagykereskedők, a kiskereskedők, az élelmiszer-szolgáltatók, a szállítási és logisztikai vállalatok, amennyiben e gazdasági szereplők célja a (3.2. szakaszban meghatározottak szerinti) fenntarthatósági előírás teljesítésének elősegítése a fenntarthatósági megállapodás végrehajtásával.
- (29) A fenntarthatósági megállapodások részes felei lehetnek egyéni gazdasági szereplők és társulások vagy más kollektív szervezetek, amelyekben termelők vagy más, fent leírt vállalkozások vesznek részt – függetlenül jogi jellegüktől, illetve attól, hogy az uniós vagy a nemzeti jog hivatalosan elismeri-e őket –, ha a fenntarthatósági megállapodásban részes felek legalább egyike termelő vagy termelői társulás. Ilyen kollektív szervezetek lehetnek például termelői szervezetek, termelői szervezetek társulásai vagy szakmaközi szervezetek.
- (30) Nem számít, hogy a fenntarthatósági megállapodásban részes fél székhelye az EU-n belül vagy kívül van-e, feltéve, hogy a fenntarthatósági megállapodást az EU-ban hajtják végre, vagy ha az negatív hatást gyakorolhat az egységes piacon belüli versenyre²⁰.
- (31) A fenntarthatósági előírásoknak való pusztán megfelelés önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a 210a. cikk alkalmazásában megállapodásnak minősüljön. Ahhoz, hogy a fenntarthatósági előírásoknak való megfelelés megállapodásnak minősüljön, egy másik lépésre is szükség van, nevezetesen arra, hogy az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc érintett gazdasági szereplői kifejezzék a

²⁰ Lásd e tekintetben: a Bíróság 2017. szeptember 6-i ítélete, Intel, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, 40–45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

megállapodás közös végrehajtására irányuló szándékukat (azaz akarategyezség). A gyakorlatban a fenntarthatósági előírás elfogadásáról szóló megállapodás és az előírásnak való pusztán megfelelés közötti különbség az, hogy egyszerű megfelelés esetén a gazdasági szereplő bármikor egyoldalúan dönthet úgy, hogy felhagy az előírás alkalmazásával.

- (32) A gazdasági szereplő akkor válik a 210a. cikk alkalmazásában a fenntarthatósági megállapodás részes felévé, ha a megállapodásra vonatkozóan akarategyezség áll fenn más felekkel. Az akarategyezségnek a felek szándékainak hű kifejezését kell képeznie²¹.
- (33) Ahhoz, hogy a 210a. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozzon, a fenntarthatósági megállapodásban legalább egy termelőnek részes félnek kell lennie. A termelők ezért a fenntarthatósági megállapodások alapvető részes felei. Azoknak a termelőknek, akik a megállapodás létrejöttének időpontjában részes felei a megállapodásnak, részt kell venniük az előírás megtárgyalásában, elfogadásában és végrehajtásában. Ez nem akadályozza meg, hogy a termelők egy későbbi szakaszban váljanak a megállapodás részes felévé anélkül, hogy részt vettek volna a megállapodás megtárgyalásában vagy elfogadásában, ha akarategyezség áll fenn arra vonatkozóan, hogy a fenntarthatósági megállapodás kötelező legyen rájuk nézve.

1. példa: Több különböző, adott tagállamban együttesen a nagykereskedelmi almabeszerezések 70 %-áért felelő áruházlánc a fenntartható almatermesztés előmozdítása érdekében megállapodik abban, hogy csak olyan almákat vásárolnak, amelyek esetében tanúsították, hogy növényvédőszer-mentesek. Mivel ez a csoport a beszerzések ilyen nagy részéért felel, a legtöbb almatermesztő úgy érzi, hogy nincs más választása, mint a szupermarketláncok csoportja által meghatározott előírás betartása. A termesztek felhagynak a növényvédő szerek használatával, és tanúsítják, hogy almájuk növényvédőszer-mentes, ahelyett, hogy kockáztatnák, hogy nem tudják értékesíteni almatermésüket. A szupermarketláncok között egyértelműen megállapodás áll fenn. Az almatermesztők azonban nem részes felei ennek a megállapodásnak. Bár ezek a termelők olyan termékeket szállítanak, amelyek megfelelnek a fenntarthatósági előírásoknak, maguk nem egyeztek meg a szupermarketláncokkal az előírás tartalmáról, és az előírásnak való megfelelés választása nem függ attól, hogy más almatermesztők is megfelelnek-e ennek az előírásnak. Következésképpen ezek a termelők nem lesznek részesei a szupermarketláncok csoportja között létrejött megállapodásnak. Ez azonban nem fogja megakadályozni, hogy a termelők a jövőben egy, a szupermarketláncokkal kötött fenntarthatósági megállapodás részes felévé váljanak.

2. példa: Egy kissé eltérő forgatókönyv szerint a szupermarketláncok egy csoportja megállapodik abban, hogy csak olyan almát fog vásárolni, amelyek esetében tanúsították, hogy növényvédőszer-mentesek. Almatermesztők szervezete olyan tanúsító védjegyet dolgoz ki, amely tanúsítja, hogy tagjainak termékei növényvédőszer-mentesek. A szervezet engedélyezi a tanúsító védjegy használatát a szupermarketek csomagolóanyagain és marketinganyagaiban. A licencdíjakat a

²¹ Lásd ebben az értelemben: a Törvényszék 2000. október 26-i ítélete, Bayer AG kontra Bizottság, T-41/96, ECLI:EU:T:2000:242, 69. pont; a Bíróság 2006. július 13-i ítélete, Bizottság kontra Volkswagen, C-74/04 P, ECLI:EU:C:2006:460, 39. pont; a Bíróság 2009. április 30-i ítélete, CD-Contact Data GmbH, T-18/03, ECLI:EU:T:2009:132, 48. pont.

szervezetben tagsággal rendelkező termelők között osztják fel. Ebben az esetben a szervezet termelők társulása, amely döntést hozott a tanúsító védjegy elfogadásáról és szolgáltatásáról. Ez a döntés a termelők közötti fenntarthatósági megállapodás. Ezenkívül a szervezet és a szupermarketek között aláírt licenciamegállapodás (a társulásukon keresztül) a termelők és a szupermarketek közötti külön fenntarthatósági megállapodás.

2.3. A 210a. cikk hatálya alá tartozó termékek

- (34) Ahhoz, hogy a 210a. cikk hatálya alá tartozzon, a fenntarthatósági megállapodásnak: i. az EUMSZ I. mellékletében felsorolt egy vagy több, a halászati és akvakultúra-termékektől eltérő mezőgazdasági termékre (a továbbiakban: I. melléklet szerinti termékek) kell vonatkoznia, és ii. az adott termék előállításához vagy e termékek kereskedelméhez kell kapcsolódnia. A fenntarthatósági megállapodásba az ellátási lánc mezőgazdasági termeléstől eltérő szintjein működő gazdasági szereplők is bevonhatók, amennyiben e gazdasági szereplők a mezőgazdasági termékek előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos feltételekben állapodnak meg.
- (35) A 210a. cikk mezőgazdasági termékekre való korlátozódása a közös piacszerkezéssről szóló rendelet 1. cikke hatályának következménye, amely 1. cikk nem terjed ki a nem mezőgazdasági élelmiszertermékekre (a továbbiakban: az I. mellékletben nem szereplő termékek).
- (36) A fenntarthatósági megállapodás vonatkozhat mind az I. melléklet szerinti, mind az I. mellékletben nem szereplő termékekre, anélkül, hogy ez érintené magának a fenntarthatósági megállapodásnak az érvényességét. A 210a. cikk szerinti kivétel azonban csak a fenntarthatósági megállapodás azon részére alkalmazható, amely az I. melléklet szerinti termékekre vonatkozik.

1. példa: Egy megállapodás a maláta és a sör fenntartható csomagolására egyaránt vonatkozik. A 210a. cikk csak a megállapodásnak a malátára vonatkozó részére lenne alkalmazható, mivel a sör az I. mellékletben nem szereplő termék.

2. példa: Egy megállapodás a bioüzemanyagokra és a bioüzemanyagok előállításához használt termékekre vonatkozik. A 210a. cikk csak a megállapodásnak a bioüzemanyagok előállítására használt, I. melléklet szerinti termékekre vonatkozó részére lenne alkalmazható.

3. példa: Egy megállapodás fenntartható módon termelt baromfi étkeztetési szolgáltatások céljára történő beszállítására vonatkozik. A megállapodásban részt vesznek azok a baromfitenyésztők, akik baromfit szállítanak be a készletgyártónak (ez utóbbiak pedig a baromfiból készítik el az ételleket), valamint egy olyan szervezet, amely azokat az étkezdeket képviseli, amelyek készételeket vásárolnak a készletgyártóktól. A 210a. cikk csak a megállapodás azon részére lenne alkalmazható, amely a baromfinak a készletgyártók számára történő beszállítására vonatkozik, a megállapodásnak az étkezde készételekkel való ellátására vonatkozó részére viszont nem. Csak a baromfitermékek az EUMSZ I. mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek.

4. példa: Egy megállapodás fenntartható paradicsom térszászszokká való feldolgozás céljából történő termesztésére vonatkozik. A 210a. cikk a megállapodásnak csak a paradicsomra vonatkozó részére lenne alkalmazható, mivel a szászok az I. mellékletben nem szereplő termékek.

3. A 210A. CIKK TÁRGYI HATÁLYA

- (37) Különbséget kell tenni a 210a. cikk (3) bekezdésében felsorolt fenntarthatósági célkitűzések, a fenntarthatósági előírások (amelyek célja az említett fenntarthatósági célkitűzések elérése), valamint a fenntarthatósági megállapodásban ezen előírások teljesítése érdekében előírt végrehajtási intézkedések között.

Példa: Fenntarthatósági célkitűzés lehet a növényvédő szerek használatának csökkentése vagy a talajerózió megelőzése. A fenntarthatósági megállapodás által alkalmazni kívánt fenntarthatósági előírás magában foglalhatja mérhető célokra a kötelező előírásokon túlmutató mennyiségi vagy minőségi kritériumok formájában történő meghatározását (pl. a növényvédő szerek 60 %-os csökkentése vagy télen talajvédő növény használata a talajerózió elkerülése érdekében). A megállapodás konkrét végrehajtási intézkedéseket tartalmazhat, például a precíziós gazdálkodási gyakorlatok és a kártevők megfigyelésének végrehajtására, bizonyos gépek vagy berendezések használatára, kockázatkezelési eszközök alkalmazására vagy a műszaki ismeretek terjesztésének támogatására (ideértve a képzést, a tanácsadást, az együttműködést és a tudáscserét), valamint a fenntartható tápanyag-gazdálkodást szolgáló digitális technológiákra vagy gyakorlatokra vonatkozó kötelezettségeket.

3.1. A 210a. cikk hatálya alá tartozó fenntarthatósági célkitűzések

- (38) A 210a. cikk feltételeinek teljesítése érdekében a fenntarthatósági megállapodásnak olyan fenntarthatósági előírás teljesítésére kell törekednie, amely hozzájárul az alábbi fenntarthatósági célkitűzések közül egyhez vagy többhöz:
- a) környezetvédelmi célkitűzések, beleértve a következőket: az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a tájak, a víz és a talaj fenntartható használata és védelme, a körforgásos gazdaságra való áttérés, beleértve az ételmiszer-pazarlás csökkentését is, a környezetszennyezés megelőzése és csökkentése, valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása;
 - b) a mezőgazdasági termékek oly módon történő előállítása, amely csökkenti a növényvédő szerek használatát, és kezeli az ilyen használatból fakadó kockázatokat, vagy amely csökkenti az antimikrobiális rezisztencia kialakulásának veszélyét a mezőgazdasági termelésben;
 - c) állategészségügy és állatjólét.
- (39) A 210a. cikk (3) bekezdésének a) pontjában felsorolt környezetvédelmi célkitűzések példái szemléltető jellegűek, és különböző típusokat és változatokat

foglalhatnak magukban. Például a gazdasági szereplő által követett bármely olyan környezetvédelmi célkitűzés, amely pozitív hatást gyakorol a környezetre a mezőgazdasági termékek előállításával vagy feldolgozásával összefüggésben, vagy a mezőgazdasági termékek kereskedelmére (beleértve a forgalmazást is), a 210a. cikk hatálya alá tartozó fenntarthatósági célkitűzésnek minősülhet. Ezzel szemben a 210a. cikk (3) bekezdésének b) és c) pontjában felsorolt célkitűzések kimerítő jellegűek.

Példák a 210a. cikk hatálya alá tartozó fenntarthatósági célkitűzésekre

1. példa: Bár a 210a. cikk (3) bekezdése nem említi kifejezetten, a levegőszennyezés csökkentése és a levegőminőség javítása egyfajta környezetvédelmi célkitűzés. Ezért a 210a. cikk (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozik.

2. példa: Bár a 210a. cikk (3) bekezdése nem említi kifejezetten, a műanyagszennyezés elkerülése a körforgásos gazdaságra való átállás vagy a környezetszennyezés megelőzésének és csökkentésének célkitűzése alá sorolható. Ezért a 210a. cikk (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozik.

3. példa: A tájak, a víz és a talaj fenntartható használatának és védelmének célja magában foglalja a talaj erózióval szembeni ellenálló képességének javítását, a talaj biológiai sokféleségének növelését, a talaj összetételének javítását és a tengervédelem biztosítását, amelyek mindegyike a tájak, a víz és a talaj fenntartható használatával és védelmével kapcsolatos különböző célkitűzés. Ezek mind a 210a. cikk (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó célkitűzések.

- (40) A fenntarthatósági előírás célja lehet, hogy a 210a. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozó egy vagy több célkitűzéshez járuljon hozzá.
- (41) A 210a. cikknek való megfelelés értékelésének megkönnyítése érdekében a fenntarthatósági megállapodásban ajánlott meghatározni az(oka)t a fenntarthatósági célkitűzés(ek)e)t, amely(ek)hez a fenntarthatósági előírás hozzá kíván járulni.
- (42) Ha egy fenntarthatósági megállapodás több célkitűzéshez kíván hozzájárulni, amelyek közül csak néhány szerepel a 210a. cikk (3) bekezdésében, csak a 210a. cikk (3) bekezdésében felsorolt célkitűzések relevánsak annak értékelése szempontjából, hogy a fenntarthatósági megállapodás a 210a. cikk hatálya alá tartozik-e.
- (43) Ha a fenntarthatósági előírás a 210a. cikk (3) bekezdésében fel nem sorolt célkitűzésekhez, például szociális célkitűzésekhez (mint a munkafeltételek vagy az egészséges és tápláló étrend) vagy gazdasági célkitűzésekhez (például márkák fejlesztése vagy a mezőgazdasági termelők méltányosabb javadalmazása) kíván hozzájárulni, a 210a. cikknek való megfelelés értékelésekor nem lehet figyelembe venni a fenntarthatósági előírás azon szempontjait, amelyek ezekhez a célkitűzésekhez kívánnak hozzájárulni (különösen abban a tekintetben, hogy a fenntarthatósági megállapodásban szereplő bármely versenykorlátozás elengedhetetlen-e a fenntarthatósági előírás megvalósításához, amint azt az 5. szakasz tárgyalja).

1. példa: Ha gabonatermelők olyan megállapodást kötnek gabonafeldolgozókkal, amelynek értelmében a gabonatermelők jobb tájképi elemeket (sövénykerítéseket stb.) alkalmaznak, ez a 210a. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerinti, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelmére és helyreállítására irányuló célkitűzés hatálya alá tartozhat, feltéve, hogy a fenntarthatósági megállapodás hozzá kíván járulni ehhez a célkitűzéshez.

2. példa: Ha méztermelők és mézsörfeldolgozók abban állapodnak meg, hogy olyan méhkaptárakból gyűjtött mézből származó termékeket forgalmazzanak, amelyek kizárólag nem vegyi anyagokat használnak a varroózis elleni küzdelemben, ez a 210a. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerinti állategészségügyi és állatjóléti célkitűzés hatálya alá tartozhat, feltéve, hogy a fenntarthatósági megállapodás hozzá kíván járulni ehhez a célkitűzéshez.

3. példa: Ha gabonatermelők abban állapodnak meg, hogy precíziós gazdálkodási technikákat alkalmaznak a növényvédő szerek és a műtrágyák használatának csökkentésére, ez a 210a. cikk (3) bekezdése szerinti környezetvédelmi célkitűzések hatálya alá tartozhat, amennyiben a fenntarthatósági megállapodás hozzá kíván járulni ehhez a célkitűzéshez.

4. példa: Ha tejgazdaságok és -feldolgozók abban állapodnak meg, hogy olyan márkákat fejlesztenek ki, amelyek méltányosabb javadalmazást biztosítanak a termelők számára, a tejgazdaságok jövedelmének e növekedése a környezetvédelmi vagy állatjóléti célokat szolgáló beruházások bővüléséhez vezethet. Ha a megállapodásnak az a célja, hogy a termelők méltányosabb javadalmazásának biztosításához járuljon hozzá, ez a célkitűzés nem tartozik a 210a. cikk (3) bekezdésében felsorolt célkitűzések közé.

5. példa: Amennyiben tejgazdaságok és -feldolgozók az állatok jólétének javításában állapodnak meg, és ezzel egyidejűleg abban is, hogy méltányos munkafeltételeket biztosítanak a mezőgazdasági dolgozók számára, a 210a. cikk szerinti kivétel a megállapodásnak csak azokra a szempontjaira vonatkozik, amelyek a 210a. cikk (3) bekezdésében felsorolt célkitűzések – például az állatjólét – eléréséhez kívánnak hozzájárulni. Ezzel szemben a többi szempontot, mint például a mezőgazdasági dolgozók méltányos munkafeltételeit, nem lehet figyelembe venni ebben az értékelésben.

3.2. A 210a. cikk alapján alkalmazott fenntarthatósági előírások

3.2.1. A fenntarthatósági megállapodásban meg kell határozni egy fenntarthatósági célkitűzéshez kapcsolódó fenntarthatósági előírást

- (44) A 210a. cikk feltételeinek megfelelő fenntarthatósági megállapodásnak meg kell határoznia egy fenntarthatósági előírást, amelyet a megállapodás feleinek tiszteletben kell tartaniuk annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a 210a. cikk (3) bekezdésében felsorolt egy vagy több fenntarthatósági célkitűzéshez.
- (45) A fenntarthatósági előírásnak a 210a. cikk bekezdésének hatálya alá tartozó egy vagy több célkitűzéshez kell kapcsolódnia.

- (46) A fenntarthatósági előírás lehet egy már meglévő előírás, illetve a megállapodás részes felei vagy harmadik személyek által a megállapodás tekintetében megállapított előírás.
 - (47) A fenntarthatósági előírások meghatározhatnak egy elérendő célt, ehhez konkrét technológiákat vagy termelési módszereket köthetnek ki, vagy épp mellőzhetik ezek kikötését. Következésképpen előfordulhat, hogy a fenntarthatósági előírásokat elfogadóknak nemcsak az előírásban meghatározott cél(ok) elérésére kell kötelezettséget vállalniuk, hanem esetleg egy adott technológiát vagy termelési gyakorlatot is alkalmazniuk kell e cél elérése érdekében (például talajvédelmi módszereket, az állatok legeltetésével kapcsolatos gyakorlatokat stb.).
 - (48) A fenntarthatósági előírás elfogadásának eredményeként létrehozhatnak önkéntes címkét, logót vagy márkanévét az előírás követelményeinek megfelelő termékek tekintetében.
 - (49) A 210a. cikk szerinti kivétel a termelésnek csak arra a részére alkalmazható, amely megfelel a fenntarthatósági előírásnak.
 - (50) Annak értékelése során, hogy a fenntarthatósági előírás a 210a. cikk hatálya alá tartozik-e, lényegtelen, hogy a fenntarthatósági megállapodást támogatják-e vagy támogatták-e uniós vagy nemzeti forrásokból.
- 3.2.2. *A fenntarthatósági előírásoknak kézzelfogható és mérhető eredményekhez, vagy ha ez nem alkalmazható, megfigyelhető és leírható eredményekhez kell vezetniük*
- (51) A fenntarthatósági előírás meghatározhat számszerűsített célokat vagy konkrét alkalmazandó módszereket vagy gyakorlatokat (pl. bizonyos inputanyag vagy mezőgazdasági gyakorlat alkalmazásának mellőzése).
 - (52) A fenntarthatósági előírás alkalmazásával elért eredményeknek kézzelfoghatónak és mérhetőnek kell lenniük. Amennyiben a kapott eredmények számszerű mérése például a fenntarthatósági előírás jellege vagy tárgya miatt nem alkalmazható, a kapott eredményeknek mégis megfigyelhetőnek és leírhatónak kell lenniük.

1. példa: Ha a fenntarthatósági célkitűzés a növényvédő szerek csökkentése, akkor az adott fenntarthatósági előírás öltheti a növényvédő szerek 40 %-os csökkentésének formáját. Ebben az esetben mindenképpen lehetséges kellene legyen annak bizonyítása, hogy az előírás alkalmazása nyomán mérhetően csökken a növényvédő szerek használata.

2. példa: Ha egy fenntarthatósági megállapodás célja a biológiai sokféleség növelése bizonyos vadon élő növények és rovarbarát eredeti fajták termesztése révén, előfordulhat, hogy az eredményeket nem lehet számszerűen mérni. A megtett erőfeszítéseknek és az elért eredményeknek azonban leírhatónak kell lenniük (például, hogy milyen növényeket kellene telepíteni, még ha nem is feltétlenül számszerűen).

3.2.3. A fenntarthatósági előírásoknak szigorúbbnak kell lenniük, mint a vonatkozó kötelező előírásnak

- (53) A 210a. cikk hatálya alá tartozó fenntarthatósági megállapodás által alkalmazni kívánt fenntarthatósági előírásnak szigorúbbnak kell lennie az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál. Ez azt jelenti, hogy a fenntarthatósági előírásnak olyan fenntarthatósági követelményeket kell előírnia, amelyek túlmutatnak a meglévő kötelező előírás által megkövetelteken, vagy fenntarthatósági követelményeket kell bevezetnie azokban az esetekben, amikor sem az uniós, sem a nemzeti jog nem ír elő fenntarthatósági követelményeket.
- (54) A kötelező előírás olyan uniós vagy nemzeti szinten meghatározott előírás, amely megállapítja az egyéni termelők vagy gazdasági szereplők által megvalósítandó vagy elkerülendő szinteket, anyagokat, termékeket vagy technikákat. A tagállamok számára kötelező, de az egyes vállalkozásokra nem kötelező előírások vagy célok a 210a. cikk alkalmazásában nem minősülnek kötelező előírásnak.
- (55) Függetlenül attól, hogy nem uniós gazdasági szereplők részes felei-e a fenntarthatósági megállapodásnak, a kötelező előírásokat uniós előírásként vagy az uniós tagállamok nemzeti előírásaként kell értelmezni.
- (56) Ha egy kötelező nemzeti előírás szigorúbb vagy ambiciózusabb, mint a megfelelő uniós előírás, az adott tagállamban működő termelőknek és gazdasági szereplőknek ezt a szigorúbb nemzeti előírást kell tiszteletben tartaniuk. Az egyes tagállamok alkotmányjogától függően regionális vagy helyi szintű kötelező előírás is alkalmazandó lehet. Ha az alkalmazandó kötelező nemzeti előírást regionális vagy helyi szinten határozzák meg, akkor ezt kell a vonatkozó előírásnak tekinteni.
- (57) A fenntarthatósági megállapodások vonatkozhatnak az 1151/2012/EU rendelettel létrehozott minőségrendszerekre vagy a megfelelő nemzeti jogszabályok hatálya alá tartozó minőségi védjegyekre, de csak annyiban, amennyiben ezek a rendszerek és védjegyek az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál szigorúbb fenntarthatósági előírásokat eredményeznek.
- (58) Uniós vagy nemzeti szintű kötelező előírások hiányában a fenntarthatóság tényleges szintjének növelését célzó fenntarthatósági megállapodások túlmutatnak a kötelező uniós vagy nemzeti előírásokon. Ugyanez vonatkozik azokra a fenntarthatósági megállapodásokra is, amelyek célja a már elfogadott, de még hatályba nem lépett kötelező uniós vagy nemzeti előírásokra való áttérés vagy korai átállás felgyorsítása.
- (59) A fenntarthatósági megállapodások nem tartoznak a 210a. cikk hatálya alá, amint az egyenértékű vagy ambiciózusabb uniós vagy nemzeti előírások hatályba lépnek (ennek tárgyalását lásd a 6.5. szakaszban).
- (60) A 210a. cikk (3) bekezdésében meghatározott fenntarthatósági célkitűzésekre vonatkozó uniós és nemzeti szintű kötelező fenntarthatósági előírások típusainak és kombinációinak száma miatt ezen iránymutatásban nem lehetséges az uniós vagy a nemzeti jog által előírt fenntarthatósági előírások kimerítő felsorolása.
- (61) Hasonlóképpen, ezen iránymutatásban nem lehet megadni azt a minimális mértéket, amellyel az elfogadott fenntarthatósági előírásnak meg kell haladnia a

kötelező fenntarthatósági előírást. Ehelyett eseti alapon kell értékelni azt a mértéket, amellyel a fenntarthatósági előírás túllépi a kötelező fenntarthatósági előírást, figyelembe véve a fenntarthatósági megállapodás által előírt versenykorlátozásokat és azt, hogy azok elengedhetetlenek-e (lásd az 5. szakaszt).

1. példa: A növényvédő szerek fenntartható használatáról szóló uniós irányelv értelmében az EU célul tűzi ki, hogy 2030-ra 50 %-kal csökkenjen a vegyi növényvédő szerek általános használata és kockázata, és 50 %-kal a „magas kockázatú” növényvédő szerek használata. Amennyiben az uniós jogban meghatározott minden egyéb feltétel teljesül, azok a gyümölcs- és zöldségtermelők és -feldolgozók, akik abban állapodnak meg, hogy csak olyan termékeket forgalmazzanak, amelyeket a növényvédőszer-használat 2030-ig 60 %-kal történő fokozatos csökkentésére irányuló program eredményeként állítottak elő, megfelelnek az uniós vagy a nemzeti jog által előírt szigorúbb fenntarthatósági előírásra vonatkozó követelménynek.

2. példa: Termelők és gazdasági szereplők megállapodnak abban, hogy a betakarítási technikák optimalizálása, a hatékonyabb tárolási kapacitásba való beruházás és a csomagolás javítása révén 50 %-kal csökkentik a borsó előállítás és feldolgozása során keletkező élelmiszer-hulladék mennyiségét. Nincs uniós szinten meghatározott kötelező fenntarthatósági előírás az élelmiszer-hulladék csökkentésére vonatkozóan, és nincs alkalmazandó nemzeti fenntarthatósági előírás sem. Ebben az esetben a fenntarthatósági előírás ténylegesen szigorúbb lenne, mint amit az uniós vagy a nemzeti jog előír.

3. példa: Tejtermelők és kiskereskedők megállapodnak abban, hogy támogatják az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről szóló (EU) 2018/848 rendeletben²² meghatározott ökológiai tejtermelésre való átállást. Bár az (EU) 2018/848 rendelet meghatározza azokat a termelési módszereket, amelyeket a mezőgazdasági termelőknek követniük kell ahhoz, hogy termékeiket ökológiai termékként címkézhessék, ezek a termelési módszerek nem kötelező előírások uniós vagy nemzeti szinten. Ebben az esetben a tej ökológiai termelési módszerekkel történő előállítását megkövetelő előírás szigorúbb lehet, mint amit az uniós vagy a nemzeti jog előír.

4. VERSENYKORLÁTOZÁS

- (62) E szakasz célja azon korlátozások típusainak megértése, amelyek valószínűleg az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak, és amelyekre ezért potenciálisan alkalmazható a 210a. cikk szerinti kivétel, amennyiben teljesítik az utóbbiban foglalt feltételeket.
- (63) Ez a szakasz nem foglalkozik azzal, hogy a feltehetően a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó bizonyos versenykorlátozások valószínűsíthetően megfelelnek-e az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerinti mentességi követelményeknek. E szakasznak az sem célja, hogy

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2018.6.14., 1. o.).

kimerítően tárgyalja, hogy a fenntarthatósági megállapodások mikor korlátozzák vagy nem korlátozzák a versenyt.

4.1. Mit jelent a verseny korlátozása?

- (64) Annak megértéséhez, hogy mi minősül versenykorlátozásnak, kulcsfontosságú a „versenyparaméterek” fogalma. A vállalkozások úgy versenyeznek, hogy az adott körülmények között az alternatív beszállítók ajánlatánál vonzóbb ajánlatot kínálnak a vevőknek. Bár egyes vevők számára az ár lehet a legfontosabb tényező, más tényezők is szerepet játszhatnak. Például egy beszállító jobb minőségű terméket, jobb tulajdonságokat, nagyobb választékot, jobb szolgáltatást vagy több innovációt stb. kínálhat. Bizonyos tényezők befolyásolhatják a beszállító azon képességét, hogy csökkentse az árait vagy javítsa a termékjellemzőket, mint például a beszállító azon képessége, hogy egy adott kibocsátott mennyiséget a versenytársainál alacsonyabb költséggel állítson elő, vagy a hatékonyabb termelési módszerek és technológiák, a beszerzési források, a szállítás és a logisztika stb. Mindezeket az ártényezőket és nem árakon alapuló tényezőket együttesen „versenyparamétereknek” nevezik.
- (65) Egy megállapodás akkor korlátozza a versenyt a 101. cikk (1) bekezdése értelmében, ha egy adott piacon valószínűleg hatással lesz a verseny releváns paramétereire. Egy megállapodás korlátozhatja a versenyt úgy, hogy kifejezett vagy hallgatolagos kötelezettséget tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a verseny egy vagy több paramétere tekintetében a felek ne versenyezzenek egymással, de korlátozhatja a versenyt a megállapodásban részes felek közötti versengés csökkentésével, illetve a felek és harmadik személyek közötti versengés csökkentésével is²³. Az E. melléklet áttekintést nyújt a fenntarthatósági megállapodásokban esetlegesen előforduló versenykorlátozások néhány fő típusáról, valamint arról, hogy a különböző típusú korlátozások hogyan alkalmazhatók a gyakorlatban.
- (66) Egyes esetekben magában a fenntarthatósági megállapodás jellegében rejlik a verseny korlátozása. Például a versenytárs vállalkozások egy csoportja közötti olyan megállapodás, amely szerint mindegyikük ugyanazokat az árakat fogja felszámítani vevőinek, jellegénél fogva valószínűleg korlátozni fogja a versenyt.
- (67) Más esetekben, bár a fenntarthatósági megállapodás jellegénél fogva nem feltétlenül korlátozza a versenyt, a hatása mindazonáltal a verseny korlátozása lehet. Ilyen esetekben az, hogy egy fenntarthatósági megállapodás valószínűleg korlátozza-e a versenyt, több tényezőtől függ, többek között a fenntarthatósági megállapodás által érintett piaci részesedéstől vagy attól, hogy vannak-e más vállalkozások, amelyek megkezdhetik versenyképes termékek előállítását. Ennek az az oka, hogy ha elegendő olyan termelő van, amely nem tartozik a

²³ Iránymutatás a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról (HL C 101., 2004.4.27., 97. o. (a továbbiakban: az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdéséről szóló iránymutatás). A címben a 81. cikk (3) bekezdésére való hivatkozás oka az, hogy a közleményt a Lisszaboni Szerződés elfogadása előtt adták ki. Amikor a Lisszaboni Szerződést elfogadták, az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 101. cikke lett.

fenntarthatósági megállapodás hatálya alá, a vevők továbbra is versenyképes alternatívákkal rendelkeznek, így a szóban forgó fenntarthatósági megállapodás valószínűleg nem korlátozza a versenyt.

- (68) A fenntarthatósági megállapodás több versenykorlátozást is tartalmazhat. Például egy állatjóléti kezdeményezés tartalmazhat konkrét megállapodást a bizonyos állatjóléti kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelőknek fizetendő kötelező felárról (a felárról szóló megállapodás az ár egy összetevőjére vonatkozó megállapodás). Ezek a kritériumok magukban foglalhatnak az egyes állatok számára biztosítandó férőhely nagyságára vonatkozó követelményeket is, amelyek csökkenthetik a tenyészhető állatok számát (kibocsátáskorlátozás), vagy meghatározhatnak bizonyos takarmányozási követelményeket (inputkorlátozás).
- (69) Ahhoz, hogy egy fenntarthatósági megállapodás az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozzon, nincs jelentősége annak, hogy a fenntarthatósági megállapodásban hány versenykorlátozás szerepel, feltéve, hogy legalább egy versenykorlátozást tartalmaz.

1. példa: A szennyezés csökkentése és a vízrendszerek védelme érdekében egy régió szójatermesztői fel akarnak hagyni a műtrágyák használatával. Mivel azonban ez valószínűleg a terméshozam csökkenését eredményezné, attól tartanak, hogy pénzt veszítenek, ha a kezdeményezést egyedül fogadják el. Ezért közösen megállapodnak abban, hogy felhagynak a műtrágyák használatával, és hogy a korábbi nyereségességi szint fenntartása érdekében emelni fogják a tonnánkénti áraikat.

Ez a fenntarthatósági megállapodás korlátozza a versenyt azáltal, hogy korlátozza a résztvevők azon képességét, hogy saját eladási áraikat meghatározzák.

2. példa: A vegyi trágyázószerek használatával felhagyni kívánó mezőgazdasági termelők egy csoportja minőségi védjegyet hoz létre a vegyi trágyázószerek nélkül előállított „fenntartható szója” tekintetében. A vegyi trágyázószerek használatának megszüntetése valószínűleg csökkenti a terméshozamot, és ezáltal potenciálisan csökkenti a gazdaságok jövedelmét. A csoport ezért jelentős beruházásokat hajt végre annak érdekében, hogy felhívja a fogyasztók figyelmét a minőségi védjegyre és a vegyi trágyázószerek használata mellőzésének környezeti előnyeire annak érdekében, hogy meggyőzze a fogyasztókat arról, hogy a „fenntartható szója” nagyobb értéket képvisel, mint a vegyi trágyázószerekkel termesztett szója. Bármely mezőgazdasági termelő, aki tanúsítja, hogy a szóját vegyi trágyázószerek nélkül termesztette, részt vehet a rendszerben, és bármikor kiléphet abból. Az 1. példával ellentétben itt nincsenek az árak meghatározására vonatkozó rendelkezések.

Ebben a példában a fenntarthatósági megállapodás valószínűleg nem korlátozza a versenyt. Lehetséges, hogy a rendszer versenykorlátozó hatással jár, ha nagyszámú szójatermelő csatlakozik a rendszerhez, ami ténylegesen korlátozza a „fenntartható szóját” vásárolni nem kívánó vevők arra vonatkozó képességét, hogy ne vásároljanak fenntartható szóját. Ha azonban csak korlátozott számú szójatermelő csatlakozik a rendszerhez (pl. azok a termelők, akik a kínálat kevesebb mint 10 %-át adják), a verseny bármilyen korlátozása valószínűleg jelentéktelen lesz, mivel a kibocsátási szintek ebből eredő csökkenése nem lesz

jelentős, és a vevők továbbra is rendelkeznek alternatívákkal, ha nem hajlandók vagy nem tudnak többet fizetni a fenntartható szójáért.

4.2. Mi nem minősül a verseny korlátozásának

- (70) A versenytársak közötti fenntarthatósági megállapodások közül nem mindegyik tartozik az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá. Amennyiben az ilyen fenntarthatósági megállapodások nem befolyásolják a verseny olyan paramétereit, mint az ár, a mennyiség, a minőség, a választék vagy az innováció, valószínűleg nem korlátozzák a versenyt. Az alábbi példák szemléltető jellegűek és nem kimerítőek.
- (71) Először is, azok a fenntarthatósági megállapodások, amelyek nem a versenytársak gazdasági tevékenységére, hanem belső vállalati magatartására vonatkoznak, valószínűleg nem korlátozzák a versenyt. Például a versenytársak törekedhetnek az iparág azon általános hírnevének növelésére, miszerint az iparág környezetvédelmi szempontból felelősségteljes, és e célból megállapodhatnak az egyszer használatos műanyagok vállalati helyiségeikben való mellőzésére irányuló intézkedésekről, arról, hogy az épületekben ne lépjenek túl meghatározott szobahőmérsékletet, vagy hogy korlátozzák a nyomtatott anyagok napi számát.
- (72) Másodszor, a fenntartható értékláncokkal rendelkező, fenntartható gyártási eljárásokat alkalmazó és fenntartható inputanyagokat biztosító beszállítókra, illetve a termékeket fenntartható módon értékesítő forgalmazókra vonatkozó információkat tartalmazó adatbázis létrehozásáról szóló fenntarthatósági megállapodások valószínűleg nem korlátozzák a versenyt az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése értelmében, ha nem követelik meg a felektől, hogy e beszállítóktól vásároljanak vagy e forgalmazóknak értékesítsenek.
- (73) Harmadszor, a versenytársak közötti olyan fenntarthatósági megállapodások, amelyek az egész ágazatra kiterjedő figyelemfelkeltő kampányok vagy a fogyasztók fogyasztásuk környezeti lábnyomával kapcsolatos tudatosságát növelő kampányok szervezésére vonatkoznak, anélkül, hogy az ilyen kampányok bizonyos termékek közös reklámozását jelentenék, valószínűleg nem korlátozzák a versenyt a 101. cikk (1) bekezdése értelmében.
- (74) Amennyiben egy fenntarthatósági megállapodás nem korlátozza a versenyt, az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem vonatkozik rá, ezért a fenntarthatósági megállapodásra nem kell alkalmazni a 210a. cikkben foglalt kivételt. Ezekben az esetekben a fenntarthatósági megállapodás részes felei szabadon végrehajthatják a megállapodást.

5. A 210A. CIKK SZERINTI ELENEDHETETLENSÉG

5.1. Bevezetés

- (75) A 210a. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó az olyan megállapodásokra, amelyek a mezőgazdasági termékek előállítására vagy kereskedelmére vonatkoznak, és amelyek az uniós vagy a nemzeti jog által előírtaknál szigorúbb fenntarthatósági előírás alkalmazását célozzák, feltéve, hogy az említett megállapodások csak olyan korlátozásokat támasztanak a versennyel szemben, amelyek „elengedhetetlenek” az említett előírás eléréséhez. Ezért az elengedhetetlenségi feltétel egyike azon feltételeknek, amelyeket a gazdasági szereplőknek teljesíteniük kell ahhoz, hogy élhessenek a 210a. cikk szerinti kivétellel.
- (76) Ez a szakasz kifejti, hogy a 210a. cikk értelmében hogyan kell értelmezni az elengedhetetlenség fogalmát. Útmutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy az elengedhetetlenségi feltétel hogyan alkalmazandó a verseny különböző korlátozásaira, a követett fenntarthatósági előírástól függően. A szakasznak nem az a célja, hogy meghatározza azon korlátozások konkrét formáit és típusait, amelyeket az érdekelt felek elfogadhatnak vagy nem fogadhatnak el fenntarthatósági megállapodásaikban, hanem inkább az, hogy meghatározza az azon körülmények értékelésére szolgáló módszereket, amelyek között a korlátozások fő típusai valószínűsíthetően elengedhetetlenek lennének a fenntarthatósági előírások teljesítéséhez, és hogy ezt a módszertant egy sor nem kimerítő példával illusztrálja.
- (77) Annak értékelése előtt, hogy a fenntarthatósági megállapodásból eredő versenykorlátozás elengedhetetlen-e, a feleknek először meg kell állapítaniuk, hogy fennáll-e versenykorlátozás (az előző szakaszban kifejtettek szerint). Ha a szóban forgó fenntarthatósági megállapodás nem korlátozza a versenyt, nem szükséges mérlegelni az elengedhetetlenséget. Ezekben az esetekben a gazdasági szereplők közvetlenül végrehajthatják a fenntarthatósági megállapodást.
- (78) Végül a 210a. cikk szerinti versenykorlátozások elengedhetetlen jellegét a fenntarthatósági megállapodásban meghatározott előírás teljesítésével összefüggésben kell értékelni. A fenntarthatósági előírás teljesítése azt jelentheti, hogy a mezőgazdasági termékeket az előírásnak megfelelően állítják elő, vagy azokkal az előírásnak megfelelően kereskednek.

5.2. Az elengedhetetlenség fogalma

- (79) Az elengedhetetlenség fogalmát az uniós versenyjog már alkalmazza. Az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdésében foglalt tilalom alkalmazásától el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor a megállapodások hozzájárulnak az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszik a fogyasztók méltányos részesedését a belőlük eredő előnyből anélkül, hogy: i. olyan korlátozásokat rónának, amelyek e célok eléréséhez *nem nélkülözhetetlenek*, ii. lehetővé tennék az érintett vállalkozások számára, hogy az érintett termékek jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

- (80) Az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerinti nélkülözhetetlenség fogalmát részletesebben kifejti a 101. cikk (3) bekezdéséről szóló iránymutatás, valamint az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata.
- (81) Az EUMSZ 210a. cikkének és 101. cikke (3) bekezdésének hasonló megfogalmazása miatt a 210a. cikkre vonatkozó jelenlegi iránymutatás hasznos kiindulópontja az annak meghatározására szolgáló teszt, hogy az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése értelmében nélkülözhetetlen-e a korlátozás. Mindazonáltal, amint az az alábbiakban részletesebben kifejtésre kerül, a két cikk között vannak bizonyos alapvető különbségek, amelyek következtében az elengedhetetlenség mércéje szükségszerűen eltér közöttük.
- (82) Az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdéséről szóló iránymutatás kétlépcsős tesztet határoz meg annak megállapítására, hogy a versenykorlátozások nélkülözhetetlenek-e. A teszt első lépése azt vizsgálja, hogy maga a *megállapodás* (azaz az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó megállapodás) észszerűen szükséges-e a megállapodás által létrehozott hatékonyságjavulás eléréséhez, míg a második lépés azt értékeli, hogy a megállapodásból eredő *egyedi versenykorlátozások* is észszerűen szükségesek-e a hatékonyságjavulás eléréséhez.
- (83) Bár a 210a. cikk szerinti elengedhetetlenség értékelése szintén kétlépcsős tesztet alkalmaz, ezt a tesztet nem lehet ugyanúgy alkalmazni, mint az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerinti kétlépcsős tesztet. Az uniós társjogalkotók (azaz az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa) azért fogadták el a 210a. cikket, hogy olyan keretet hozzanak létre, amely kizárja az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének alkalmazását²⁴. Tekintettel annak fontosságára, hogy a mezőgazdaság területén teljesüljenek bizonyos fenntarthatósági előírások, az uniós társjogalkotók úgy vélték, hogy ahhoz, hogy egy fenntarthatósági megállapodásra a 210a. cikk szerinti kivétel vonatkozhasson, a megállapodásnak az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerinti mentesség igénybevételéhez szükséges feltételektől eltérő feltételeknek kell megfelelnie. Például a 210a. cikk szerinti kivétel nem követeli meg, hogy a megállapodásban részes felek biztosítsák, hogy a fogyasztók méltányosan részesedjenek a szóban forgó fenntarthatósági megállapodásból eredő előnyökből, amint azt az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése előírja. Ezért a versenykorlátozás jellegének és intenzitásának az EUMSZ 210a. cikke szerinti értékelésére vonatkozó vizsgálati szint eltér az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdésében foglaltaktól. Ez többek között azt jelenti, hogy a 210a. cikk értelmében azok a korlátozások, amelyek az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése szerinti súlyos korlátozásoknak minősülnek (mint például az árrögzítésre vagy a kibocsátás csökkentésére vonatkozó megállapodások), „elengedhetetlenek” tekinthetők, amennyiben az alább ismertetett feltételek teljesülnek, míg az ilyen korlátozások valószínűleg nem felelnének meg az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételeknek.

²⁴ Az EUMSZ 42. cikke értelmében a Szerződés versenyszabályokról szóló fejezetének rendelkezései a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére csak olyan mértékben vonatkoznak, ahogyan azt az Európai Parlament és a Tanács meghatározza.

5.3. 1. lépés – A fenntarthatósági megállapodás elengedhetetlensége

- (84) Az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerinti nélkülözhetetlenségi teszt első lépése azt vizsgálja, hogy a fenntarthatósági megállapodás mint olyan észszerűen szükséges-e a megállapodás által előidézett hatékonyságjavulás eléréséhez. Analógia útján a 210a. cikk értelmében az első lépés annak értékelésére irányul, hogy a fenntarthatósági megállapodás észszerűen szükséges-e a követett fenntarthatósági előírás teljesítéséhez. Ez azt jelenti, hogy a fenntarthatósági előírás teljesítésének a szóban forgó megállapodás sajátosságának kell lennie. Hogy a gyakorlatban ez mit jelent, azt az „1. lépéssel” foglalkozó szakasz fejti ki.
- (85) Általános megfontolásként a 210a. cikk jellegéből az az előfeltevés adódik, hogy a fenntarthatósági megállapodás egy vagy több rendelkezést tartalmaz. Minden fenntarthatósági megállapodásban szerepel legalább egy olyan rendelkezés, amelynek értelmében a gazdasági szereplők vállalják, hogy közösen a kötelező uniós vagy nemzeti szabályoknál szigorúbb fenntarthatósági előírást alkalmaznak. A fenntarthatósági előírásról való megállapodás mellett előfordulhat, hogy a gazdasági szereplőknek egy vagy több, a mezőgazdasági termékek előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos kérdésben is meg kell állapodniuk a fenntarthatósági előírás hatékony kidolgozása vagy végrehajtása érdekében. Ezek a rendelkezések vonatkozhatnak a verseny paramétereire, például a termék eladási árára, az előállításához szükséges inputanyagok árára, az előállítandó termék mennyiségére, a termék forgalmazásának vagy értékesítésének módjára, a termék tanúsítására stb.
- (86) A fenntarthatósági megállapodás elengedhetetlenségének értékelésekor a megállapodás minden egyes rendelkezését önmagában kell értékelní. Például, míg egy bizonyos fenntarthatósági megállapodás esetében észszerűen szükségesek lehetnek az árra vonatkozó rendelkezések egy adott fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, további (pl. a kibocsátásra vonatkozó) rendelkezésekre nem feltétlenül van észszerűen szükség. Ennek az az oka, hogy a kibocsátásra vonatkozó rendelkezés által kezelni kívánt problémát a felek inkább egyoldalúan tudják hatékonyan megoldani, semmint együttműködés révén, vagy mert a kevésbé versenykorlátozó rendelkezések is hatékonyan kezelnék a vizsgált problémát.
- (87) Mindazonáltal a gazdasági szereplőknek a fenntarthatósági megállapodás egészét is meg kell vizsgálniuk annak értékelése érdekében, hogy a különböző rendelkezések végrehajtásával összességében teljesíthető-e a szóban forgó fenntarthatósági előírás. Ezt részletesebben az 5.3.1. és az 5.3.2. szakasz tárgyalja.
- (88) Emellett minél csekélyebb a gazdasági szereplők által teljesíteni kívánt fenntarthatósági előírással elérhető javulás (az uniós vagy a nemzeti jog által már előírthoz képest), annál kisebb a valószínűsége annak, hogy a gazdasági szereplőknek együtt kell működniük, vagy hogy a választott korlátozásoknak súlyosabbnak vagy intenzívebbnek kell lenniük.

<p>1. példa: Alacsony haszonkulccsal működő szőlőtermesztők, akik egy adott régióban helyezkednek el, együttesen úgy döntenek, hogy 52 %-kal csökkentik a</p>
--

vegyi növényvédő szerek használatát, míg a törvény kötelező előírása csak 50 %-os csökkentésről rendelkezik. Úgy döntenek, hogy ezt a csökkentést ökológiai növényvédő szerek vásárlásával érik el. A termelőknél az ökológiai növényvédő szerek beszerzésével kapcsolatban felmerülő többletköltségek valamivel magasabbak, mint azok a költségek, amelyeket egyébként a vegyi növényvédő szerek vásárlásakor viselnének. Az előírás teljesítése érdekében a termelők közösen állapodnak meg egy rögzített árban, amelyet a fenntarthatóbb szőlőért számítanának fel. Tekintettel arra, hogy az ökológiai növényvédő szerek valamivel drágábbak, és hogy a termelők alacsony haszonkulccsal működnek, és így nem ösztönöztek arra, hogy egyénileg viseljék ezeket a költségeket, valószínűleg szükség van együttműködésre. A rögzített ár downstream alkalmazására vonatkozó kollektív megállapodás azonban valószínűleg nem szükséges, tekintettel a fenntarthatóság tekintetében a megállapodás által elérni kívánt marginális javulásra. Bár a rögzített árról való megállapodás elegendő ellentételezést biztosítana a termelők számára, és biztosítaná az előírás teljesítését, úgy tűnik, hogy létezik kevésbé korlátozó alternatíva. Ebben az esetben úgy tűnik, hogy a növényvédő szerek használatának további 2 %-kal történő együttes csökkentésére vonatkozó pusztán megállapodás a legkevésbé korlátozó módja az előírás teljesítésének, tekintettel arra, hogy az ökológiai növényvédő szerek beszerzésének többletköltségei alacsonyak, és a régió összes termelője viselné azokat. Ezzel kiküszöbölhető lenne az a helyzet, hogy egyes termelők a felmerülő többletköltségek miatt már nem lennének versenyképesek.

2. példa: A húskért nevelt csirkék jólétének javítása érdekében a termelők vállalják, hogy évente ellenőrzik a csirkék által fogyasztott víz minőségét. Az ellenőrzések célja a vízszennyező anyagok – például a nehézfémek és a vegyi anyagok – szintjének értékelése, valamint – amennyiben megállapítást nyer az ilyen szennyező anyagok túlzott szintje, ennek kezelése. A megállapodás értelmében a termelőknek maguknak kell elvégezniük az ellenőrzéseket olyan megfizethető eszközökkel, amelyeket csak egyszer kell beszerezni, és amelyek nem igényelnek tudományos szakértelmet. Nincs olyan uniós vagy nemzeti előírás, amely kötelezővé tenné az ilyen ellenőrzések elvégzését, túl azon az általános követelményen, hogy az állatok számára ivóvizet kell biztosítani. Az éves vízellenőrzések miatt a termelési költségek kismértékben emelkednek. Ennek eredményeként a baromfitenyésztők megállapodnak abban, hogy a vevőkre kizárólagos baromfihús-vásárlási kötelezettséget rónak annak érdekében, hogy fedezzék a többletköltségeket azáltal, hogy biztosítékot szereznek arra, hogy termékeiket megvásárolják. Nem valószínű, hogy szükség lenne a baromfitenyésztők együttműködésére, mivel az állatjólét javulása elhanyagolhatónak tűnik. Minden termelő önállóan képes lehet hatékonyan teljesíteni az előírást, mivel a termelőknek nincs szükségük más termelők ismereteire vagy szakértelmére. Ezenkívül az egyéni termelők olyan jelentős többletköltségek nélkül is teljesíthetik a fenntarthatósági előírást, amelyek egyébként hátrányos helyzetbe hoznák őket más termelőkhöz képest, akik szintén alkalmazzák az előírást. Ezenfelül, még ha szükségesnek is tekintenék az együttműködést, valószínűtlen, hogy elengedhetetlen lenne, hogy a termelők kizárólagos beszerzési kötelezettségekről állapodjanak meg a vevőkkel,

tekintettel arra, hogy a vízminőség vizsgálata viszonylag alacsony költségekkel járna a termelők számára.

- (89) Végezetül a korlátozás elengedhetetlen jellegét a fenntarthatósági megállapodás működésének tényleges összefüggésében kell értékelni, figyelembe véve a piac szerkezetét, a fenntarthatósági megállapodáshoz kapcsolódó gazdasági kockázatokat és a feleket érintő ösztönzőket. Minél bizonytalanabb a megállapodás hatálya alá tartozó fenntarthatósági előírás teljesítése, annál valószínűbb, hogy a verseny korlátozása elengedhetetlen lehet az előírás teljesítéséhez.

5.3.1. *Ugyanúgy teljesíthető-e a fenntarthatósági előírás egyéni fellépéssel is?*

- (90) Annak értékeléséhez, hogy egy fenntarthatósági megállapodás észszerűen szükséges-e a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, meg kell vizsgálni, hogy a felek inkább saját maguk, egyénileg, nem pedig együttműködve teljesíthetik-e a fenntarthatósági előírást. A gazdasági szereplőknek ezért meg kell határozniuk, hogy miért kell együttműködniük, és mi akadályozná őket abban, hogy önállóan teljesítsék az előírást. Ezen értékelés során figyelembe kell venniük azokat a piaci feltételeket és üzleti realitásokat, amelyek a szóban forgó fenntarthatósági előírás teljesítése szempontjából relevánsak. Azokban az esetekben, amikor a fenntarthatósági előírást egyéni fellépéssel teljesíteni lehetne, de azt a gazdasági szereplők gyorsabban, kevesebb költséggel és erőfeszítéssel tudnák teljesíteni együttműködés révén, az együttműködés észszerűen szükséges lehet az előírás teljesítéséhez, bár a gazdasági szereplőknek továbbra is gondoskodniuk kell arról, hogy a megállapodásban foglalt versenykorlátozások is elengedhetetlenek legyenek, amint azt az 5.4.2. szakasz kifejti.
- (91) Ha például a mezőgazdasági termékek termelői azért nem tudnak eleget tenni egy fenntarthatósági előírásnak, mert nem rendelkeznek a szükséges tapasztalattal vagy ismeretekkel egy adott területen, akkor elengedhetetlen lehet az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc különböző szintjein működő, ilyen tapasztalattal vagy ismeretekkel rendelkező más gazdasági szereplőkkel való együttműködés. Ha azonban a mezőgazdasági termékek termelői önállóan könnyen megszerezhetnék ezeket az ismereteket jelentős időbeli vagy pénzbeli ráfordítás nélkül, nem valószínű, hogy együtt kell működniük az előírások teljesítése érdekében.
- (92) Hasonlóképpen, ha a mezőgazdasági termékeket előállító termelők nem ösztönöztek arra, hogy megfizessék a szükséges költségeket vagy elvégezzék a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez szükséges infrastrukturális beruházásokat, mivel nem tudnák visszanyerni ezeket a költségeket vagy beruházásokat, vagy nem tudnák egyedül vállalni ezeket a költségeket vagy beruházásokat, akkor az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc különböző szintjein működő, a fenntarthatósági előírás teljesítését társfinanszírozni hajlandó más gazdasági szereplőkkel való együttműködés elengedhetetlen lehet a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez. Ezzel szemben, ha a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez olyan beruházásra van szükség, amelynek összege nem növeli lényegesen azt a szezonális vagy éves beruházást, amelyet a termelők egyébként a hagyományos termelésük érdekében

megvalósítanak, a termelők közötti együttműködés nem feltétlenül elengedhetetlen.

- (93) Továbbá, ha egy termék fenntarthatóbb módon történő előállítás vagy kereskedelme csak akkor jövedelmező, ha több terméket állítanak elő vagy több termékkel kereskednek fenntartható módon, akkor elengedhetetlennek tekinthető a gazdasági szereplők közötti olyan megállapodás, amely szerint az adott terméket mindannyian fenntartható módon állítják elő vagy forgalmazzák. Példa erre a logók/címkék használata bizonyos fenntarthatósági követelményeknek megfelelő, a fogyasztók részéről nagyobb bizalomra szert tevő termékek azonosítására, vagy egy olyan platform használata, amely lehetővé teszi a termelők számára az innovatív berendezéseknek, illetve az ilyen berendezések beszerzési/fenntartási költségeinek megosztását a fenntarthatóbb termelés érdekében. Az első esetben minél többen termelnek fenntartható módon és használják a megfelelő logót, annál valószínűbb, hogy a kiskereskedők és a fogyasztók ezt a logót megbízhatónak fogják tekinteni, ami viszont növeli a logóval ellátott termékeket értékesítő termelőknél jelentkező potenciális gazdasági megtérülést. A második esetben minél több termelő állapodik meg a platform használatában és berendezéseinek mások rendelkezésére bocsátásában, annál előnyösebb a platformban való részvétel az egyes termelők számára.
- (94) Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a gazdasági szereplőknek együtt kell működniük, mert ellenkező esetben fennállna annak a kockázata, hogy együttműködés nélkül minden gazdasági szereplő jelentős erőforrásokat és időt áldozna a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez szükséges különböző termelési módszerek kidolgozására.
- (95) Ezzel szemben előfordulhatnak olyan helyzetek, amelyekben valamely termelési módszer közös fejlesztése nem hoz létre hatékonyságjavulást, és amikor a termelési módszernek a termelő által önállóan történő egyedi fejlesztése nagyobb hozzáadott értéket teremt azáltal, hogy az előírást gyorsabban teljesíti a többi gazdasági szereplővel folytatott verseny eredményeként. Előfordulhatnak olyan helyzetek is, amikor az együttműködés nem tenné lehetővé a gazdasági szereplők számára, hogy a fenntarthatósági előírást lényegesen kisebb időráfordítással és erőforrás-felhasználással teljesítsék ahhoz képest, mintha egyedül teljesítenék az előírást. Ilyen helyzetekben az együttműködés nem feltétlenül tekinthető elengedhetetlennek.
- (96) Előfordulhatnak olyan helyzetek is, amikor a gazdasági szereplőknek együtt kell működniük annak érdekében, hogy hatékonyan kezeljék a fogyasztóknak az általuk vásárolt termékek fenntarthatósági jellemzőire vonatkozó információhiányát. Előfordulhat, hogy egyéni fellépéssel nem lehet hatékonyan felhívni a fogyasztók figyelmét a problémára, és meggyőzni őket arról, hogy fenntarthatóbb termékeket vásároljanak. Az egyéni fellépés azonban elegendő lehet azokban az esetekben, amikor a fogyasztók fenntarthatóbb termékek iránti kereslete kielégítetlen, de a fenntarthatósági előnyök megléte nem jelenik meg elég egyértelműen az egyéni termelők által előállított termékekben, és a szükséges információkat az egyes termelők önállóan eljárva is könnyen biztosíthatják.

- (97) Ha az egyénileg eljáró gazdasági szereplő a fenntarthatósági előírás teljesítésére szolgáló módszer elfogadásával mint elsőként cselekvő hátrányt szenvedne, akkor együttműködésre lehet szükség annak megakadályozása érdekében, hogy a versenytársak potyautasként részesüljenek az elsőként cselekvő erőfeszítéseinek eredményeiből, mivel ellenkező esetben a versenytársak egyszerűen az elsőként cselekvők által kidolgozott módszert alkalmazhatnák anélkül, hogy bármiféle költséget viselniük kellene. Ha azonban az elsőként cselekvő megakadályozhatná a potyázást szellemi tulajdonjogok használatával, ami megakadályozná a versenytársakat abban, hogy az említett módszert anélkül alkalmazzák, hogy az elsőként cselekvőt kompenzálják, szükségtelen lehet, hogy a gazdasági szereplők együttműködjenek az előírás teljesítése érdekében.
- (98) Az egyénileg eljáró gazdasági szereplő akkor is hátrányt szenvedhet mint elsőként cselekvő, ha olyan fenntarthatóbb terméket kíván előállítani, amelynek ára jelentősen magasabb, mint a nem fenntartható alternatíva ára. Ilyen esetben a gazdasági szereplő nehézségekbe ütközhet a fenntarthatóbb termék forgalmazása során, mivel előfordulhat, hogy a downstream működő vevőit semmi nem ösztönzi arra, hogy a magasabb árú terméket kínálják a végső fogyasztóknak, mivel ezek a fogyasztók valószínűleg továbbra is az olcsóbb alternatívát vásárolnák meg. Ez valószínűtlenné tenné a fenntartható termék piacra lépését. Ebben az esetben szükség lehet a gazdasági szereplők közötti együttműködésre annak biztosítása érdekében, hogy legalább néhány fogyasztó megvásárolja a fenntarthatóbb terméket, és ezáltal teljesítsék az előírást.
- (99) Azon kívül, hogy meg kell határozniuk az együttműködés szükségességének okát, a gazdasági szereplőknek szem előtt kell tartaniuk, hogy amennyiben a fenntarthatósági megállapodás olyan fenntarthatósági előírásra vonatkozik, amelynek teljesítéséért valamely hatóságtól egyénileg ellentételezésben vagy támogatásban részesülnének, gondosan meg kell vizsgálni, hogy elengedhetetlen-e együttműködni a szóban forgó előírás teljesítése érdekében. Ha egyrészt a szóban forgó ellentételezés vagy támogatás elegendő ahhoz, hogy a gazdasági szereplők a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez szükséges kiadásokat egyedül vállalják, előfordulhat, hogy nem kell együttműködniük az előírás teljesítése érdekében. Másrészt, ha az ellentételezés vagy támogatás csak részben fedezi a fenntarthatósági előírás teljesítése során felmerülő költségeket, előfordulhat, hogy a gazdasági szereplőknek együtt kell működniük a fennmaradó költségek fedezése érdekében.
- (100) Bizonyos helyzetekben a fogyasztók nagyobb értéket tulajdoníthatnak a fenntarthatóbb jellegű termékeknek, és hajlandóak lehetnek magasabb árat fizetni e termékekért, mint a kevésbé fenntartható alternatívákért. Ilyen esetekben szükségtelen lehet a gazdasági szereplők közötti együttműködés a fenntarthatósági előírás teljesítése érdekében, mivel a gazdasági szereplők a fenntarthatóbb termékek előállításához vagy az azokkal való kereskedelemhez szükséges beruházásokat képesek finanszírozni úgy, hogy magasabb árakat szabnak ki a fogyasztókra.

5.3.2. *A fenntarthatósági megállapodás rendelkezésének/rendelkezéseinek elengedhetetlensége*

- (101) Miután meggyőződtek arról, hogy a fenntarthatósági előírást a felek egyénileg eljárva nem tudják teljesíteni, a fenntarthatósági megállapodásban részes feleknek mérlegelniük kell, hogy a megállapodás különböző – például az árra, a kibocsátásra, az innovációra, a forgalmazásra stb. vonatkozó – rendelkezései korlátozzák-e a versenyt, és ha igen, elengedhetetlenek-e a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez. A 210a. cikk szerinti elengedhetlenségi vizsgálat ezen első szakaszában a gazdasági szereplőknek össze kell hasonlítaniuk az általuk elfogadott rendelkezések típusait (pl. ár kontra tanúsítás). A valamely rendelkezésből (pl. ár rögzítés kontra felár) eredő versenykorlátozások elengedhetlenségének értékelésére a 210a. cikk szerinti teszt második lépéseként kerül sor.
- (102) A gyakorlatban annak megértéséhez, hogy egy adott rendelkezés elengedhetetlen-e a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, a fenntarthatósági megállapodásban részes feleknek meg kell határozniuk azokat a problémákat, amelyek megakadályozzák őket e teljesítésben. A gazdasági szereplőknek minden ilyen probléma esetében fel kell mérniük, hogy milyen rendelkezés lenne a megfelelő megoldás a szóban forgó fenntarthatósági előírás teljesítése szempontjából. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor vannak olyan alternatív rendelkezések, amelyek alkalmasak lehetnek a szóban forgó probléma kezelésére az előírás teljesítésének lehetővé tétele érdekében. Ha két vagy több ilyen rendelkezés közül lehet választani, az elengedhetetlen rendelkezés az, amely a legkevésbé korlátozza a versenyt. Előfordulhatnak olyan helyzetek is, amikor két vagy több alkalmas rendelkezés egyformán korlátozó és/vagy a legkevésbé korlátozó rendelkezés meghatározása rendkívül összetett lehet, amely esetben a gazdasági szereplők szabadon választhatják meg, hogy melyik rendelkezést fogják alkalmazni, feltéve, hogy megfelelnek az 5.4. szakaszban szereplő elengedhetlenségi teszt egyéb elemeinek.
- (103) A gazdasági szereplők például a következő problémákkal szembesülhetnek:
- a) Ha a probléma a fenntarthatósági előírásba vetett fogyasztói bizalom hiányával kapcsolatos, bizonyos rendelkezések – az eset egyedi körülményeitől függően – alkalmasak lehetnek a probléma kezelésére. Ezek közé tartozhat egy független tanúsítási rendszer használatát és logó/címke létrehozását előíró rendelkezés és/vagy a termékek közös promóciójára és forgalmazására vonatkozó rendelkezés. Ezzel szemben a termelőknek fizetett árra vagy a downstream vevők rendelkezésére bocsátott termelési volumenre vonatkozó rendelkezés valószínűleg nem lenne alkalmas, mivel nem növelné a fogyasztók fenntarthatósági előírásba vetett bizalmát.

Ha csak a fent említett két potenciálisan alkalmas rendelkezés az alkalmas megoldás a fogyasztói bizalom problémájára, valószínűleg a független tanúsítási rendszer használatára és a logó/címke létrehozására vonatkozó rendelkezés az, amely a legkevésbé korlátozza a versenyt, és így elengedhetetlen.

- b) Ha a probléma a fenntarthatóbb termelési módszerekre vonatkozó ismeretek és tapasztalat hiányával kapcsolatos, bizonyos rendelkezések – az eset egyedi körülményeitől függően – alkalmasak lehetnek a probléma kezelésére. Ezek közé tartozhat a termelési módszerekkel (pl. bizonyos inputanyagok vagy berendezések használata stb.) kapcsolatos információcserére vonatkozó rendelkezés, bizonyos tevékenységek, infrastruktúra, berendezések stb. összevonására vonatkozó rendelkezés, vagy a közös kutatási és fejlesztési tevékenységek folytatásával kapcsolatos rendelkezés. Ezzel szemben nem valószínű, hogy az előállítható termékek mennyiségére, illetve a termékek forgalmazására vagy reklámozására vonatkozó rendelkezés megfelelő módon kezelné a szóban forgó problémát, mivel nem növelné a fenntarthatóbb termelést folytatni kívánó gazdasági szereplők ismereteit vagy tapasztalatait.

Ha csak a fent említett három, potenciálisan alkalmas rendelkezéssel lehetne kezelni a termeléssel kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok hiányát, valószínűleg a közös kutatásra és fejlesztésre vonatkozó rendelkezés az, amely a legkevésbé korlátozza a versenyt, és így elengedhetetlen. Amennyiben csak a termelési módszerekkel kapcsolatos információcserére és a tevékenységek összevonására vonatkozó rendelkezés a két potenciálisan alkalmas rendelkezés, az eset körülményeit részletesen értékelni kell. Ilyen információ hiányában nem lehet megállapítani, hogy melyik rendelkezés lenne a legkevésbé korlátozó.

- c) Ha a probléma a termék kereskedelmi forgalomba hozatalával (az értékesíthető mennyiségekkel) összefüggő bizonytalanságokkal kapcsolatos, bizonyos rendelkezések – az eset egyedi körülményeitől függően – alkalmasak lehetnek a probléma kezelésére. Ezek közé tartozik az egyes vevők átvételi kötelezettségvállalásaira vonatkozó rendelkezés (pl. évente minimális mennyiségű termék vásárlása) és/vagy egy olyan rendelkezés, amely a termelők közötti, illetve a termelők és vevők közötti egyedi forgalmazási szabályokat határoz meg (a vevők felosztása, az ellátás vagy a beszerzések kizárólagossága). Ezzel szemben egy olyan rendelkezés, amely arra az árra vonatkozik, amelyen a termékeket downstream továbbértékesíthetik, vagy az alternatív, nem fenntartható termékek gyártásának beszüntetésére vonatkozó rendelkezés nem lenne alkalmas, mivel a forgalomba hozatal volumenével kapcsolatos bizonytalanságokon kívüli problémákat kezelne.

Amennyiben csak a fent említett két potenciálisan alkalmas rendelkezéssel (átvételi kötelezettségvállalások és forgalmazási megállapodások) lehetne kezelni a forgalomba hozatal volumenével kapcsolatos bizonytalanságok problémáját, az eset körülményeit részletesen értékelni kell. Ilyen információ hiányában nem lehet megállapítani, hogy melyik rendelkezés lenne a legkevésbé korlátozó.

- d) Ha a probléma az előírásnak való megfeleléssel összefüggésben keletkező többletköltségek fedezésével kapcsolatos, bizonyos rendelkezések – az eset egyedi körülményeitől függően – alkalmasak lehetnek a probléma kezelésére. Ezek közé tartozhatnak a vevők bizonyos kifizetéseire vagy árral kapcsolatos kötelezettségvállalásaira, illetve a termékek minimális mennyiségének beszerzésével kapcsolatos kötelezettségvállalásokra vonatkozó

rendelkezők. Ezzel szemben az egyéb fenntartható vagy nem fenntartható termékek fejlesztését tiltó rendelkezés valószínűleg nem lenne alkalmas, mivel nem csökkentené közvetlenül a szóban forgó fenntarthatósági előírás szerinti előállítás költségeit.

Amennyiben csak a fent meghatározott két potenciálisan alkalmas rendelkezéssel (a vevők kifizetései/árakra vonatkozó kötelezettségvállalásai és a termékek minimális mennyiségének beszerzésére vonatkozó kötelezettségvállalások) lehetne kezelni a fenntarthatósági előírásnak való megfelelésből eredő többletköltségek fedezésének problémáját, az eset körülményeit részletesen értékelni kell. Ilyen információ hiányában nem lehet megállapítani, hogy melyik rendelkezés lenne a legkevésbé korlátozó.

- e) Ha a probléma azzal függ össze, hogy a fogyasztók nem ismerik a termék fenntarthatóbb módon történő előállítását vagy értékesítése által képviselt hozzáadott értéket, a termék termelők vagy downstream vevők általi közös promóciójára vonatkozó rendelkezés alkalmas lehet a probléma kezelésére. Ezzel szemben egy vevőkör- vagy piacfelosztásra vonatkozó rendelkezés valószínűleg nem lenne alkalmas, mivel nem gyakorolna pozitív hatást a fenntarthatóbb termelés vagy értékesítés hozzáadott értékére vonatkozó fogyasztói ismeretekre.

Ebben a helyzetben, ha csak egyetlen rendelkezés (közös promóció) alkalmas a probléma kezelésére, az a legkevésbé korlátozó, és így az elengedhetetlen rendelkezésnek is tekinthető.

- f) Ha a probléma az elsőként cselekvőt érő hátránnyal kapcsolatos (az olcsóbb, kevésbé fenntartható alternatív termékekkel való versennyel összefüggésben), bizonyos rendelkezések – az eset egyedi körülményeitől függően – alkalmasak lehetnek a probléma kezelésére. Ezek közé tartozik a fenntarthatóbb termék közös promóciójára vonatkozó rendelkezés, egy olyan rendelkezés, amely szerint a kiskereskedők kötelezettséget vállalnak arra, hogy szükségleteik egy részét a fenntarthatóbb termék termelőitől vásárolják meg (az összes helyettesíthető termék százalékában), vagy egy olyan rendelkezés, amely szerint bizonyos számú kiskereskedő kötelezettséget vállal arra, hogy szükségletét kizárólag a fenntarthatóbb termék termelőitől szerzi be. Ezzel szemben a termelők termelésével kapcsolatos információk cseréjére vonatkozó rendelkezés valószínűleg nem lenne alkalmas, mivel nem kezeli a termékek értékesítésében megjelenő helyettesítés problémáját.

Amennyiben csak a fent meghatározott három (a közös promócióra, a minimális vásárlásokra és a kizárólagos vásárlásokra vonatkozó) rendelkezés alkalmas az elsőként cselekvő kevésbé fenntartható, olcsóbb alternatív termékekkel való verseny tekintetében felmerülő hátránya problémájának kezelésére, akkor valószínűleg a legkevésbé korlátozó (és így elengedhetetlen) rendelkezés a fenntarthatóbb termék közös promóciójára vonatkozó rendelkezés. Amennyiben csak a kiskereskedők minimális vásárlásaira és a kiskereskedők kizárólagos vásárlásaira vonatkozó rendelkezések az alkalmas alternatívák, a minimális vásárlásokra vonatkozó rendelkezés valószínűleg a legkevésbé korlátozó, és így az elengedhetetlen.

- (104) A fenti értékelés során a gazdasági szereplőnek a fenntarthatósági előírás teljesítését lehetővé tevő rendelkezések reális és nem pusztán hipotetikus alternatíváit kell figyelembe venniük.
- (105) Ha a gazdasági szereplők az alternatív rendelkezések közül azt választják, amelyek: i. nem alkalmas egy adott probléma kezelésére, így megakadályozza a gazdasági szereplőket abban, hogy teljesítsék a szóban forgó fenntarthatósági előírást, és/vagy ii. a többihez képest nem a legkevésbé korlátozó, az általuk választott konkrét rendelkezés összeegyeztethetetlennek bizonyulna a 210a. cikkel, és így arra a kivétel nem lenne alkalmazható. Ha a fenntarthatósági megállapodás más, olyan egyéb problémákat kezelő rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek megakadályozzák, hogy a gazdasági szereplők teljesítsék a fenntarthatósági előírást, ezek a rendelkezések mindenesetre elengedhetetlenek lehetnek, és így élvezhetik a 210a. cikk előnyeit, ha önmagukban, az érvénytelenítendő rendelkezés alkalmazása nélkül teljesítik a szóban forgó fenntarthatósági előírást.
- (106) Végezetül a gazdasági szereplőknek szem előtt kell tartaniuk, hogy az áruk és szolgáltatások szabad mozgását korlátozó és ezáltal az EU belső piacát felosztó rendelkezések a 210a. cikk értelmében főszabályként nem tekinthetők elengedhetetlennek.

5.4. 2. lépés – A versenykorlátozás elengedhetlensége

- (107) Ha a fenntarthatósági megállapodás megkötése észszerűen szükséges a szóban forgó fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, akkor meg kell határozni, hogy a megállapodás által előírt minden egyes versenykorlátozás elengedhetlen-e a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez.
- (108) A 210a. cikk alkalmazásában a verseny korlátozása akkor elengedhetetlen a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, ha a korlátozás észszerűen szükséges a szóban forgó fenntarthatósági előírás teljesítéséhez. Ez viszont a korlátozás jellegétől és annak intenzitásától egyaránt függ.

5.4.1. A korlátozás jellege

- (109) A korlátozás jellegének fogalma a fenntarthatósági megállapodás rendelkezése(i) által korlátozott versenyparaméterhez kapcsolódik (mint például az ár, a kibocsátás, a minőség, a választék vagy az innováció). Az 1. lépésben az elemzés arra összpontosított, hogy a rendelkezés típusa alkalmas-e a fenntarthatósági előírás teljesítése előtt álló akadályok kezelésére, és hogy vannak-e olyan alternatív rendelkezések, amelyek megfelelően és kevésbé korlátozó módon kezelnék a problémát. Ezzel szemben a 2. lépésben az elemzés arra összpontosít, hogy a fenntarthatósági megállapodás egyes rendelkezéseiben szereplő versenykorlátozás a legkevésbé korlátozó-e, miközben teljesíti a szóban forgó előírást.
- (110) A korlátozás „jellegének” meghatározásához a következők vizsgálatára van szükség: i. az a mód, ahogyan a verseny valamely konkrét paraméterét egy egyedi rendelkezés korlátozza, és ii. létezik-e reális, kevésbé korlátozó alternatíva. Egy

ilyen reális alternatívának alkalmasnak kell lennie arra, hogy a versenyre gyakorolt kisebb negatív hatással teljesítse a kívánt fenntarthatósági előírást. A fenntarthatósági megállapodásban részes feleknek azt a korlátozást kell választaniuk, amely a fenntarthatósági előírás teljesítése mellett a legkisebb negatív hatást gyakorolja a versenyre.

- (111) Amennyiben egy rendelkezés az árakra vonatkozik, a korlátozás jellegének értékelése megkövetelheti a gazdasági szereplőktől annak eldöntését, hogy árrögzítés, minimálár, felár vagy az árszabás egyéb korlátozása formájában megállapodjanak-e korlátozásról. Ha például a fenntarthatósági előírás betartása olyan költségeket róna a gazdasági szereplőkre, amelyek könnyen elkülöníthetők azoktól a költségektől, amelyek rendes körülmények között felmerülnének, a felár megfelelő korlátozás lehet. Ennek az az oka, hogy a felár anélkül tükrözné azokat a költségeket, amelyek a gazdasági szereplőknél a fenntarthatósági előírásnak való megfelelés miatt merülnek fel, hogy érintené azokat az egyéb költségeket, amelyek az előírástól függetlenül felmerülnének.
- (112) E tekintetben példaként említhető az a rendelkezés, amely egy adott összegnek a csirketenyésztők részére kompenzációként történő kifizetését írja elő, amennyiben a hagyományos takarmány helyett ökológiai takarmányt használnak. E rendelkezés alternatívája lehet, ha azt az árat, amelyen a feldolgozók a csirkét megvásárolhatják, egy olyan szinten rögzítik, amely kompenzálja a termelőket az ökológiai takarmány használatából eredő többletköltségekért. Ebben az esetben az ár rögzítése, amelyen a feldolgozók csirkéket vásárolhatnak, valószínűleg korlátozóbb lenne, mint a vételártól elkülönülő kiegészítő kifizetésben való megállapodás, mivel ez utóbbi korlátozás a baromfihúsért fizetett teljes árnak csak az egyik összetevőjét érinti, ezáltal teret engedve a versenynek a csirke teljes árát meghatározó többi összetevő (pl. infrastruktúra, területgazdálkodás, vízellátás, villamos energia stb.) tekintetében. Ezzel szemben, ha a fenntarthatósági előírás teljesítése a teljes termelési folyamat során többletköltségekkel járna, ésszerűen szükséges lehet rögzíteni azt az árat, amelyen a gyártók csirkéket vásárolhatnak. Ez lehet a helyzet például akkor, ha a fenntarthatósági előírás a csirkékre vonatkozó, általában szigorúbb állatjóléti követelményekhez kapcsolódik, amelyek magukban foglalják a fenntarthatóbb takarmány biztosítását, a ketrecekben biztosítandó nagyobb férőhelyet, a szabadban töltött idő növelését stb.
- (113) Egy arra vonatkozó rendelkezés esetében, hogy a vevők a fenntarthatósági megállapodásban részes termelőktől szükségleteik mekkora részét szerzik be, a korlátozás jellegének értékelése megkövetelheti a gazdasági szereplőktől, hogy döntsenek arról, hogy minimális mennyiségek megvásárlására vonatkozó követelményekről, a mennyiségek egy rögzített hányadának megvásárlására vonatkozó követelményekről vagy valamilyen más beszerzési kötelezettségről állapodjanak-e meg. Ha a termelőknek bizonyossággal kell rendelkezniük arról, hogy képesek a költségeik fedezéséhez elegendő mennyiségű terméket értékesíteni, de nem ismerik a szükséges pontos mennyiséget, a minimális mennyiségekről való megállapodás lehet a legkevésbé korlátozó rendelkezés a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez. Ha például egy fenntarthatósági előírás célja az antimikrobiális rezisztencia csökkentése azáltal, hogy betiltja az antimikrobiális szerek használatát, és ehelyett alternatívák (pl. vakcinák, probiotikumok, prebiotikumok stb.) alkalmazásáról rendelkezik kacsák

tenyésztése során, előfordulhat, hogy a termelőknek biztosítaniuk kell, hogy évente minimális mennyiségű kacsahúst tudjanak értékesíteni az antimikrobiális szerek alternatíváinak alkalmazásából eredő többletköltségek fedezése érdekében. Ha azonban a feldolgozható hús mennyisége korlátozott, akkor pontos vagy maximális mennyiségre lehet ésszerűen szükség annak biztosítása érdekében, hogy az előállított összes kacsahúst ténylegesen feldolgozzák.

5.4.2. A korlátozás intenzitása

- (114) A korlátozás intenzitásának meghatározása magában foglalja (az árra, a kibocsátásra és esetleg a minőségre, a választékra és az innovációra vonatkozó) korlátozás mennyiségi szintjének és a korlátozás időtartamának értékelését.

5.4.2.1. A korlátozás mennyiségi szintje

- (115) A korlátozás mennyiségi szintjének fogalma arra utal, hogy a szóban forgó korlátozás milyen mértékben befolyásolhatja a verseny releváns paramétereit. A korlátozás mennyiségi szintje elengedhetetlen, ha alacsonyabb szintű korlátozásról való megállapodás csökkentené annak valószínűségét, hogy a felek teljesítik a fenntarthatósági előírást.
- (116) Ha a szóban forgó korlátozás közvetlenül vagy közvetve összehangolt áremelkedéshez vagy -csökkenéshez vezetne, az elemzésnek arra kell összpontosítania, hogy az áremelés vagy -csökkenés milyen szintje lenne ésszerűen szükséges ahhoz, hogy a gazdasági szereplők teljesíteni tudják a szóban forgó fenntarthatósági előírást. Az elemzésnek számos különböző tényezőre ki kell térnie, mint például: i. azok a beruházási és egyéb költségek, amelyek a gazdasági szereplőknél a megállapodásban való részvétellel összefüggésben felmerülnek, valamint e költségek megtérülésének valószínűsége, ii. a fenntarthatósági megállapodás üzleti sikerének bizonyossági szintje, valamint iii. a beruházás más beruházási alternatívákhoz viszonyított várható megtérülése. Mivel az elemzés számos bizonytalan tényezőtől függ, a gazdasági szereplőktől nem várható el, hogy kiszámítsák azt a pontos árszintet, amelyen teljesíteni tudják a fenntarthatósági előírást. Két becslés közötti kétség esetén tehát megengedhető, hogy a beruházás olyan megtérülését vegyék figyelembe, amely kellően magas ahhoz, hogy a gazdasági szereplőket az előírás teljesítésére ösztönözze. Ha azonban a megállapodás szerinti ár kiszámításának végeredménye nem ésszerűen arányos a megállapodás végrehajtásához kapcsolódó költségekkel és kockázatokkal, a korlátozás valószínűleg nem megy át az elengedhetlenség elemzés e lépésén.

Példa: A kiskereskedők úgy látják, hogy kereslet mutatkozik a növényvédőszer-mentes számóca iránt, ugyanakkor a fogyasztók nem hajlandók többet fizetni e számócaért, mint a hagyományos számócaért. Az adott régió termelői továbbra is használnak növényvédő szert, mivel a növényvédőszer-mentes számóca előállításához további eszközberuházásra és további munkaerőköltségekre lenne szükség. Ráadásul, még ha a termelők vállalnák is ezeket a többletköltségeket, fennáll a veszélye annak, hogy az általuk termelt számóca nagyobb része hibás lesz, és így a fogyasztók nem lesznek hajlandók megvásárolni őket. A termelők és a kiskereskedők egy csoportja olyan kezdeményezést dolgoz ki, amelynek keretében a kiskereskedők

vállalják, hogy a részt vevő mezőgazdasági termelők számára kilogrammonként további 0,70 EUR-t fizetnek a növényvédőszer-mentes számocáért. A kiegészítő kifizetés egy olyan tanulmányon alapul, amely megállapította, hogy: 1. a növényvédőszer-mentes számoca előállításának többletköltségei kilogrammonként átlagosan 0,30–0,50 EUR-t tesznek ki, 2. a termelők 5 éven belül visszanyerhetik a berendezésekbe való beruházásukat kilogrammonként 0,10 EUR felárral, 3. a hibák valószínűleg a termés 10–20 %-át érintik, és 4) a termelők 0,60 EUR/kg megtérüléshez juthatnának, ha más növényvédőszer-kombinációra térnének át, a hibásodás fokozott kockázata nélkül. Bár a kilogrammonkénti 0,70 EUR összegű kiegészítő kifizetés magasabb, mint a kilogrammonkénti 0,40–0,60 EUR, ami szükséges lenne a megnövekedett munkaerőköltségek és a beruházás megtérüléséhez, az összeg valószínűleg észszerűen szükséges, figyelembe véve a hibákból eredő veszteségek kockázatát és azt, hogy a termelők biztosabb, kilogrammonként 0,60 EUR megtérülést érhetnek el. Ha azonban a kiegészítő kifizetés 0,70 EUR/kg helyett 1,00 EUR/kg lenne, az összeg magasabb lenne, mint ami észszerűen szükséges lenne ahhoz, hogy biztosítsák a termelők számára a fenntarthatósági előírás teljesítésére irányuló beruházásokhoz szükséges ösztönzőket.

5.4.2.2. A korlátozás időtartama

- (117) A korlátozás időtartamának, azaz a korlátozással érintett hónapok vagy évek számának értékelésekor a releváns kérdés az, hogy egy rövidebb időtartamú korlátozás csökkentené-e a fenntarthatósági előírás teljesítésének valószínűségét. Egyrészt, ha a fenntarthatósági előírás végrehajtásának költségei a végrehajtás teljes időtartama alatt felmerülnek, előfordulhat, hogy a korlátozásnak a fenntarthatósági megállapodás teljes időtartama alatt fenn kell állnia. Ilyen akkor fordulhat elő, ha egy fenntarthatóbb termék előállításához olyan költségesebb inputanyag beszerzésére van szükség, amelyet a termék vevőinek a fenntarthatósági megállapodás teljes időtartama alatt folyamatosan finanszírozniuk kellene. Másrészt, ha a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez szükséges beruházás egyszeri, a korlátozásra csak a beruházás megtérülésének biztosításához szükséges ideig lehet szükség.

Példa: Kiskereskedők vállalják, hogy a görögdinnye-termesztőknek felárat fizetnek azért, hogy innovatív öntözőberendezéseket vásároljanak. E felárat egy egyéves időszakon át kell fizetni, mivel a mezőgazdasági termelők nem rendelkeznek előzetesen a szükséges összeggel. Egy év elteltével a mezőgazdasági termelőknek sikerül visszanyerniük a berendezések beszerzésével kapcsolatos költségeket, és az eszközök használatával elkezdik megtakarítani a vízhasználatot. Ezért az időtartam szempontjából nem lenne elengedhetetlen az árkifizetés 1 év utáni fenntartása.

5.4.2.3. A korlátozás piaci lefedettségének értékelésére vonatkozó követelmény hiánya

- (118) A 210a. cikk megszövegezésekor a társjogalkotók annak garantálására törekedtek, hogy a gazdasági szereplők a lehető legszélesebb körben

elfogadhatóságai előírásokat. A gazdasági szereplők arra való ösztönzése érdekében, hogy az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál szigorúbb előírásokat teljesítsenek, egyedi egyensúlyt teremtettek az alábbiak között: i. az elengedhetetlenség meghatározásának előzetes feltételei, és ii. az utólagos beavatkozás lehetősége. Ez a fenntarthatósági előírások széles körű elfogadására ösztönöz a versenyhatóságok beavatkozásának kockázata nélkül, kivéve, ha adott nagymértékű negatív piaci hatások jelentkeznek.

- (119) Ezért az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdésével ellentétben a 210a. cikk értelmében nem szükséges elemezni a versenykorlátozás piaci lefedettségét annak megállapításához, hogy a korlátozás elengedhetetlen-e. Ezzel szemben a piaci lefedettség a versenyhatóságok utólagos beavatkozásához vezethet azokban az esetekben, amikor nagymértékű negatív hatást gyakorol a piacra, amint azt a 8. szakasz tárgyalja.

5.5. Példák az elengedhetetlenségi teszt alkalmazására

1. példa: Egy adott rizstermesztési eljárásnál kevesebb vizet kell használni, mint a hagyományos rizstermesztési eljárásoknál; ezen eljárás esetében nem használnak műtrágyát és növényvédő szereket. Ezen eljárás alkalmazása hozzájárul a tájak, a víz és a talaj fenntartható használatához és védelméhez, valamint a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. Az eljáráshoz azonban a rizstermesztőknek további pénzügyi forrásokat és időt kell befektetniük, és az csak akkor jövedelmező, ha közepes vagy nagy léptékben hajtják végre. Az eljárást három rizsszövetkezet alkalmazza, amelyek megállapodnak egy kiskereskedővel abban, hogy a kritériumnak megfelelően állítanak elő rizst (a továbbiakban: fenntartható rizs). A kiskereskedő vállalja, hogy a fenntartható rizsből bizonyos mennyiséget – évi 100 tonnát – vásárol 3 évig (*a kibocsátásra vonatkozó korlátozás*).

A három szövetkezet számításai szerint 3 éven át évente legalább 95 tonna rizst kell termelniük ahhoz, hogy beruházásuk elérhesse a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez szükséges méretgazdaságosságot és egy észszerű megtérülést. Annak érdekében, hogy a fogyasztókat a fenntartható rizs vásárlására ösztönözzék, a három szövetkezet és a kiskereskedő megállapodik abban, hogy a kiskereskedő viszonteladói ára legfeljebb 15 %-kal haladhatja meg az általa a hagyományos rizsre megállapított átlagárát. Tekintettel azonban az inputanyagok és a munkaerő költségeire, a fenntartható rizst 30 %-kal magasabb áron értékesítenék (*arra vonatkozó korlátozás*).

A többi piaci vevő (kiskereskedők, gyártók, nagykereskedők stb.) többsége elsősorban az alacsonyabb áron értékesített, hagyományos rizs vásárlása iránt érdeklődik. A fogyasztók érdeklődést mutatnak a fenntarthatóbb rizs vásárlása iránt, de nincsenek tisztában azzal, hogy a hagyományos rizs előállításán milyen mértékben jár műtrágyák és növényvédő szerek használatával, sem azzal, hogy mennyi vizet fogyaszt.

1. lépés:

Teljesíthető-e a fenntarthatósági előírás egyéni fellépéssel is?

A rizsszövetkezetek nem tudnák egyenként finanszírozni a fenntartható rizs termesztését, mivel nem biztosak abban, hogy forgalmazni tudják a rizst, tekintettel arra, hogy a vevők többsége az alacsonyabb áron értékesített, hagyományos rizst kívánja megvásárolni. A három szövetkezet tehát egyénileg nem tudja hatékonyan elfogadni az előírást. Ebben az esetben valószínűleg elengedhetetlen a kiskereskedővel kötött olyan megállapodás, amely szerint a kiskereskedő évente legalább 100 tonna fenntartható rizst vásárol.

Külön kell értékelni azt a megállapodást, amely szerint a fenntartható rizs kiskereskedelmi viszonteladói ára legfeljebb 15 %-kal haladhatja meg a hagyományos rizs átlagárát. A fenntartható rizst 30 %-kal magasabb áron értékesítenék, mint a hagyományos rizst, és fennáll a veszélye annak, hogy a fogyasztók nem vásárolnának elegendő mennyiségű rizst. A fenntartható rizs népszerűsítésére irányuló megállapodás ezért valószínűleg elengedhetetlen, mivel ellenkező esetben a kiskereskedő nem tudna továbbra is vásárolni a három szövetkezettől. A három szövetkezet és a kiskereskedő önállóan nem tudja reklámozni a rizst, mivel ehhez egymás segítségére van szükségük, tekintettel arra, hogy a fenntartható rizs termelése és értékesítése összefügg egymással.

A fenntarthatósági megállapodás rendelkezésének elengedhetlensége

A bizonyos mennyiségű fenntartható rizs éves megvásárlására vonatkozó megállapodás valószínűleg elengedhetetlen, mivel csak egy kiskereskedő vesz részt a fenntarthatósági megállapodásban, és a fenntartható rizs előállítása többletköltségekkel jár. Egy másik fajta rendelkezés lehet, ha a kiskereskedő pusztán népszerűsítene a fenntartható rizst anélkül, hogy kötelezettséget vállalna annak megvásárlására. Ez azonban nem nyújtana kellő biztonságot a három szövetkezet számára, mivel a hagyományos rizs 30 %-kal olcsóbb, és a fogyasztók általában nincsenek tisztában azzal, hogy mivel jár a hagyományos rizstermesztés.

Azon megállapodás esetében, amely a hagyományos rizs viszonteladási áránál legfeljebb 15 %-kal magasabban állapítja meg a fenntartható rizs viszonteladási árát, a fenntartható rizs vásárlását kevésbé korlátozó módon is lehet népszerűsíteni. Mivel a probléma az, hogy a fogyasztók nincsenek tisztában a fenntartható rizs előnyeivel, a három szövetkezet és a kiskereskedő tanúsítási megállapodást köthet annak érdekében, hogy – például egy harmadik személy szolgáltatásainak igénybevételével – a fenntartható rizsre vonatkozó címkét dolgozzanak ki. A harmadik személy értékelné, hogy a rizs megfelel-e a fenntartható termelési módszereknek, és tanúsítaná annak megfelelőségét. A hagyományos rizstermesztés környezeti hatásairól is tájékoztathatná a fogyasztókat. A kiskereskedő tehát szabadon határozhatná meg a fenntartható rizs viszonteladási árát, miközben a címke használatával hatékonyan ki lehetne elégíteni a fenntartható rizs iránti fogyasztói keresletet.

2. lépés: A korlátozás jellegének és intenzitásának elengedhetlensége

Az évi 100 tonna fenntartható rizs megvásárlására vonatkozó kötelezettségvállalás jellegét értékelve, alternatív megoldás lehet a kiskereskedő arra vonatkozó

kötelezettségvállalása, hogy a három szövetkezettől megvásárolja a viszonteladni szükséges összes fenntartható rizst. Ezzel azonban nem lenne teljesíthető a fenntarthatósági előírás, mivel a három szövetkezet nem lehet biztos abban, hogy a kiskereskedő ténylegesen megvásárolja a termelt rizsből szükséges mennyiséget. Ez azért van így, mert előfordulhat, hogy egy adott évben nem feltétlenül van szüksége mind a 100 tonna fenntartható rizsre, és ezért a szövetkezetek nem lennének ösztönözve a szükséges beruházások megvalósítására.

Az évi 100 tonna fenntartható rizs 3 éven át történő megvásárlásával kapcsolatos kötelezettségvállalásra vonatkozó korlátozás intenzitását értékelve, a korlátozás elengedhetetlennek tűnik, mivel a három szövetkezetnek 3 éven át évente legalább 95 tonna fenntartható rizst kell termelnie ahhoz, hogy további beruházásai megtérüljenek. A fenntarthatósági előírás újszerűsége és bizonytalansága miatt a kiskereskedő által vásárolt további 5 tonna fenntartható rizsszel az a cél, hogy téves számítás esetén biztonsági hálót biztosítson. A 100 tonna fenntartható rizs megvásárlására vonatkozó kötelezettségvállalás ezért valószínűleg elengedhetetlen a szóban forgó fenntarthatósági előírás teljesítéséhez.

2. példa: Regionális kezdeményezés indult a sertések életkörülményeinek javítására. A részt vevő mezőgazdasági termelők megállapodnak egy vágóhíddal és két húsfeldolgozóval, amelyek a piac 30 %-át, illetve 25 %-át fedik le, hogy gazdaságuk egy sertésre jutó férőhelyét a jogszabályban előírt minimum fölé növeljék. A helyi jogszabályok miatt a legtöbb mezőgazdasági termelő nehezen tudja növelni a sertésitenyésztéshez szükséges férőhelyet. Ennek eredményeként a részt vevő mezőgazdasági termelők pénzügyileg hátrányos helyzetben lesznek azokhoz a mezőgazdasági termelőkhez képest, akik nem vesznek részt a kezdeményezésben.

A kezdeményezés ezért előírja a feldolgozók számára, hogy az eladott hús minden kilogrammja után további 1 EUR-t fizessenek a mezőgazdasági termelőknek, hogy kompenzálják kibocsátásuk csökkenését és a megnövekedett költségeket (*arra vonatkozó korlátozás*). A kiegészítő kifizetés annak a nyereségnek felel meg, amelyet a mezőgazdasági termelők egyébként akkor értek volna el, ha a hagyományos módon, több sertést neveltek volna. Egyetlen feldolgozó képes lett volna a mezőgazdasági termelők teljes termelését feldolgozni, és fedezni a kapcsolódó anyagi terheket. Ugyanakkor egy második feldolgozó is csatlakozott a kezdeményezéshez, mivel ki akarja aknázni a fenntarthatóbb termékek piacát (*a vevőkre, beszállítókra vagy területekre vonatkozó korlátozások*). A kezdeményezés azt is előírja, hogy az érintett vágóhíd kizárólag a vonatkozó állatjóléti előírásoknak megfelelően tenyésztett sertéseket vágja le annak elkerülése érdekében, hogy húruk összekeveredjen a hagyományosan tenyésztett állatok húásával.

1. lépés:

Ugyanúgy teljesíthető-e a fenntarthatósági előírás egyéni fellépéssel is?

Az első mérlegelendő alternatíva az, hogy a megállapodás résztvevői inkább egyénileg tudják-e teljesíteni a fenntarthatósági előírást, mint együttesen. Az a mezőgazdasági termelő, aki egyénileg növelné az egy sertésre jutó férőhelyet a

gazdaságában, elveszítené jövedelmének egy részét, és esetleg a vevőikhez való hozzáférést is más mezőgazdasági termelők javára, a kínálatának mennyiségi csökkenése vagy eladási árának emelkedése miatt. Ugyanakkor, bár a feldolgozók bevonása nélkül fellépő mezőgazdasági termelők egyenlő feltételek mellett versenyeznének egymással, továbbra is hátrányba kerülnének azokkal a mezőgazdasági termelőkkel szemben, akik úgy döntöttek, hogy nem vesznek részt a fenntarthatósági megállapodásban. Nehezen találnának olyan vásárlókat is, akik beleegyeznének abba, hogy magasabb árat fizessenek a fenntartható módon tenyésztett állatok húzáért. Ezért az egyoldalú fellépéstől eltérően valószínűleg elengedhetetlen a maguk a mezőgazdasági termelők közötti, valamint a mezőgazdasági termelők és a feldolgozók mint a húskészítmények vásárlói közötti megállapodás.

A fenntarthatósági megállapodás rendelkezésének elengedhetetlensége

Ezt követően, a kiegészítő kifizetést illetően, alternatív megoldás lehet, hogy a feldolgozók kötelezettséget vállalnak arra, hogy a kezdeményezéssel összhangban tartott sertésekből származó valamennyi húst a hagyományosan tenyésztett sertések árán vásárolják meg. A mezőgazdasági termelők általában nem szembesülnek nehézségekkel azon a téren, hogy vevőt találjanak, és könnyen tudják értékesíteni a sertésből származó húskészítményeket. Ha azonban a fenntarthatósági kritériumokat alkalmazzák, veszteségesen kellene értékesíteniük. Ezért valószínűsíthető, hogy a kiegészítő kifizetés elengedhetetlen.

Ami a vágóhíd azon kötelezettségvállalását illeti, hogy csak a fenntarthatósági előírásnak megfelelően nevelt állatokat vágja le, alternatív megoldásként a mezőgazdasági termelők kérhetik a különböző vágóhidakat, hogy különítsék el, és egyértelműen azonosítsák az ő sertéseikből származó húst. Ez valószínűleg többletköltségekhez vezetne, de lehetővé tenné, hogy a vágóhidak nagyobb forgalmat érjenek el azáltal, hogy a szóban forgó előírásoknak nem megfelelő állatokat is vágnak, és így kompenzálják őket a két hústípus feldolgozásra történő elkülönítésének költségeiért. Ezért nem valószínű, hogy elengedhetetlen lenne a vágóhíddal kötött olyan megállapodás, hogy csak fenntartható módon tenyésztett állatokat vágjanak le.

2. lépés: A korlátozás jellegének és intenzitásának elengedhetetlensége

A kiegészítő kifizetés esetében alternatív korlátozás lehet a húskészítmények rögzített áráról vagy minimáláráról szóló megállapodás. A rögzített árról való megállapodás olyan árhoz kötné a feldolgozókat, amely egyébként ki lenne téve az inputanyagok alacsonyabb vagy magasabb áraiból, az időjárási eseményekből, a betegségekből stb. eredő változásoknak. A minimálár biztosítaná, hogy a termelők erőfeszítéseikért kompenzációban részesüljenek, mivel e minimálárát a fenntarthatóság javulásának költségeit figyelembe vevő kellően magas szinten határoznák meg, de figyelmen kívül hagyná annak lehetőségét, hogy a sertéshús ára az eredeti szint alatt lehet amiatt, hogy az ár elemei (inputanyagok, infrastruktúra, a termék szezonális jellege stb.) jelentősen csökkennek. A korlátozás valószínűleg elengedhetetlen, mivel a kiegészítő kifizetés annak a nyereségkiesésnek felel meg, amely a mezőgazdasági termelőknél a kevesebb sertés tenyésztése miatt jelentkezik, és e korlátozás mellett megmaradna az a

lehetőség, hogy a piaci változások függvényében más árelemek szabadon ingadozzanak.

A kiegészítő kifizetésnek az előállított hús kilogrammjaként 1 EUR-ban való megállapítása valószínűleg szintén elengedhetetlen, ha a kifizetés azt a nyereségkiesést tükrözi, amely amiatt jelentkezne a mezőgazdasági termelőknél, hogy nem ugyanakkora a kibocsátásuk, mintha a sertéseket a hagyományos módon tenyésztették.

Ami a lefedettséget illeti, ezt nem szükséges értékelni, amint azt az 5.4.2.3. szakasz kifejti.

3. példa: Egy három tejipari szövetkezetből álló csoport minőségi védjegyet dolgoz ki sajtokra. Előírja a termelők számára annak tanúsítását, hogy a sajtukhoz felhasznált tejet kizárólag ökológiai módszerekkel állítják elő. A minőségi védjegy megköveteli, hogy a tejgazdaság teljes tejtermelése ökológiai módszerekkel történjen annak biztosítása érdekében, hogy a biotej és az egyéb tejfajták ne keveredjenek össze (*az inputra vonatkozó korlátozás*). Ez az előállítási mód többletköltségekkel jár a termelők számára, és csökkenti versenyképességüket, mivel már nem tudnak hagyományos tejet kínálni a sajtermékekhez. Hasonló termelési módszerek már léteznek a piacon, és azokat más termelők is alkalmazzák. A piacon nagy a kereslet a biosajt iránt, és a fogyasztók hajlandóak magasabb árat fizetni e termékért, feltéve, hogy a fenntarthatóságból származó előnyöket egyértelműen igazolják számukra.

1. lépés: Ugyanúgy teljesíthető-e a fenntarthatósági előírás egyéni fellépéssel is?

A biosajtok piaca már jól fejlett, és egyes termelők már egyénileg is a törvénynél szigorúbb fenntarthatósági előírásokat teljesítettek. A szövetkezetek egyénileg is képesek lennének kidolgozni az előírást, és ki tudnák elégíteni a fenntartható sajt iránti növekvő fogyasztói keresletet. Az együttműködés ezért nem tűnik elengedhetetlennek.

4. példa: Minden év bizonyos időszakaiban egyes zöldségek rendelkezésre álló mennyisége meghaladja a keresletet. Ennek eredményeként az éves spenóttermés 7–15 %-a vész kárba. A szövetkezetek megpróbálták külön-külön különböző stratégiákat végrehajtani a többletként adódó termény tervezése vagy tárolása érdekében, de nem sikerült a veszteségüket átlagosan 7 % alatt tartani. Megkísérelték kiszárítani és értékesíteni a spenótot, de nincs fogyasztói kereslet ilyen termék iránt.

A pazarlás csökkentése érdekében a spenótszövetkezetek egy csoportja úgy dönt, hogy információt cserél a vevőknek hetente szállított spenótról annak érdekében, hogy pontosabban meg tudják tervezni a kínálatot és a keresletet (*az információcserével kapcsolatos korlátozások*). A szövetkezetek ezt azzal indokolják, hogy rotációs rendszert vezetnek be, amely szerint a különböző szövetkezetek havonta felváltva csökkentik termelésüket egy meghatározott

százalékkal, hogy megfeleljenek a következő hónapban várható spenót iránti keresletnek.

1. lépés:

Ugyanúgy teljesíthető-e a fenntarthatósági előírás egyéni fellépéssel is?

Az együttműködés szükségessége elengedhetetlennek tűnik, mivel az élelmiszer-pazarlás kezelésére irányuló egyéni fellépés kudarcot vallott.

A fenntarthatósági megállapodás rendelkezésének elengedhetlensége

Ami a megállapodástípusnak a fenntarthatósági megállapodások más típusaihoz viszonyított elengedhetlenségét illeti, a spenótszövetkezetek a keresletre és kínálatra vonatkozó információk cseréje révén kívánják teljesíteni az előírást. Ezzel együtt alternatíva lehet a mennyiségekről való megállapodás, azaz az egyes szövetkezetek kevesebbet termelnének. Ez azonban nem oldaná meg a problémát, mivel nehéz lenne biztosan előre látni, hogy a szövetkezetnek mennyivel kellene csökkentenie termelését. Emellett még mindig lennének olyan időszakok, amikor a kereslet nagyobb, így a szövetkezetek nem tudnák teljesíteni vevőik megrendeléseit. Ezenkívül a termelési mennyiségekre vonatkozó megállapodás korlátozóbb lenne, mint az információcsere.

Az információcserére vonatkozó megállapodás kezeli ezt a problémát azáltal, hogy rendszeres tájékoztatást nyújt a piac helyzetéről, és lehetővé teszi, hogy a következő hónapban többé-kevésbé pontosan kiigazítsák a kínálatot. Ezért ésszerűen szükségesnek tűnik az élelmiszer-pazarlás csökkentésére vonatkozó előírás teljesítéséhez.

2. lépés: A korlátozás jellegének és intenzitásának elengedhetlensége

Ami a megállapodásból eredő versenykorlátozás elengedhetlen jellegét illeti, az olyan paraméterre vonatkozó információcsere, mint a vevőknek történő heti kiszállítások, a verseny jelentős korlátozását jelenti. Kevésbé korlátozó és reális alternatíva lehet az összesített információk havi, nem pedig heti rendszerességű megosztása. Az adatok ritkábban történő összesítése és összeállítása miatt az egyéni szövetkezetek egyedi vevőinek történő értékesítései nem lennének azonosíthatók. A termelők továbbra is tisztában lennének a spenót iránti előző havi piaci kereslettel, így a következő hónapban ki tudják igazítani termelésüket.

Következésképpen a megállapodás nem menne át az elengedhetlenségi teszt második lépésén.

6. A 210A. CIKK IDŐBELI HATÁLYA

6.1. Az iránymutatás közzététele előtt megkötött fenntarthatósági megállapodások

- (120) A 210a. cikk 2021. december 8-án lépett hatályba. Az ezen időpont előtt megkötött fenntarthatósági megállapodásokra a 210a. cikk a hatálybalépését követően alkalmazható. A 210a. cikk hatálybalépését megelőző időszakban a fenntarthatósági megállapodásokra nem vonatkozhat a 210a. cikk, és azokra az akkor hatályos versenyszabályokat kell alkalmazni.

- (121) A 210a. cikk hatálybalépése (2021. december 8.) és ezen iránymutatás közzététele közötti időszakban kötött fenntarthatósági megállapodásokat az iránymutatás közzétételének időpontjától kezdődően haladéktalanul össze kell hangolni a 210a. cikkel és az EUMSZ 101. cikkével.

Példa: Az iránymutatás közzététele előtt több termelő is megállapodást köt. Kötelezettséget vállalnak arra, hogy felhagynak egy olyan engedélyezett gyomirtó szer használatával, amelyet gyakran kimutatnak az ivóvízkészletekben. A fenntarthatóbb termelési módszerre való átállás finanszírozása érdekében megállapodnak abban, hogy az árakat előállított kilogrammonként 0,50 EUR-ban állapítják meg.

Az iránymutatás közzétételét követően a felek számára egyértelmű, hogy felár alkalmazása elegendő lett volna az előírás teljesítéséhez; következésképpen a megállapodás nem menne át az elengedhetlenségi teszt második lépésén. Ennek eredményeként a 210a. cikknek való megfelelés érdekében a feleknek aktualizálniuk kell megállapodásukat azáltal, hogy az iránymutatás kibocsátását követően az árrögzítést felárral váltják fel.

6.2. *Vis maior*

- (122) Amennyiben a megállapodás bizonyos, a 210a. cikk alkalmazhatósága szempontjából lényeges feltételei *vis maior* miatt átmenetileg már nem teljesülnek, a megállapodásra egy bizonyos ideig továbbra is vonatkozhat a kivétel, feltéve, hogy: i. a felek haladéktalanul megtesznek minden szükséges lépést a szóban forgó feltétel helyreállítása érdekében, és ii. a kivétel egyéb követelményei teljesülnek.
- (123) A *vis maior* nem korlátozódik a teljes lehetetlenségre, hanem azt a termelő vagy a gazdasági szereplő befolyásán kívül eső szokatlan körülményként kell értelmezni. A *vis maior* következményeit a kellő gondosság ellenére sem lehetett volna elkerülni, kivéve túlzott áldozat árán²⁵. Ez lehet például váratlan áradás a szántóföldön vagy a tárolólétesítményekben keletkezett tűz.

6.3. Átmeneti időszak

- (124) Egy fenntarthatósági megállapodásra a megkötését követően és a fenntartható tevékenység tényleges megkezdése előtt bizonyos ideig vonatkozhat a kivétel.
- (125) Ez csak akkor fordulhat elő, ha bizonyos időkeretre van szükség a fenntartható tevékenység megvalósításához, és feltéve, hogy ezen átmeneti időszak alatt elengedhetetlen a verseny korlátozása. Ez azt jelenti, hogy a fenntartható tevékenységre kevésbé valószínű, hogy sor kerül, ha ebben az időszakban nem alkalmazzák a versenykorlátozást.

Példa: 2023 januárjában több mezőgazdasági termelő megállapodik abban, hogy termelési módszerüket úgy változtatják meg, hogy felhagynak egy engedélyezett, szennyező gyomirtó szer használatával. Mivel a gyártási módszer

²⁵ A *vis maiorra* vonatkozó további információ tekintetében lásd (analógia útján): a Bizottság közleménye a *vis maior* agrárjogi fogalmáról, C(88) 1696.

megváltoztatásához némi időre van szükség, a végső, kevésbé szennyező termék bevezetése 2023 szeptemberében esedékes. A termelők megállapodnak abban, hogy 2023 januárjától felárat alkalmaznak a problémás gyomirtó szert használó termékekre az átálláshoz szükséges beruházás finanszírozása érdekében.

A felár 2023 januárjától alkalmazható, ha a termelők nem tudják fedezni beruházási költségeiket úgy, ha a felárat csak 2023 szeptemberében állapítják meg (az alternatív termék bevezetését követően). Ennek az az oka, hogy máskülönben nem vennék fontolóra a fenntartható kezdeményezést. Ha azonban a felek beruházási költségeiket tudják fedezni akkor is, ha csak 2023 szeptemberében állapítják meg a felárat, akkor a felár ezen időpont előtti alkalmazása nem elengedhetetlen.

6.4. Az előírás teljesítésének elmulasztása

- (126) *Vis maior* hiányában, ha a felek nem teljesítik a fenntarthatósági előírást, a továbbiakban nem részesülhetnek a kivétel előnyeiből.
- (127) Az előírás teljesítésének elmulasztása például akkor fordulhat elő, ha a feleknek nem sikerül teljesíteniük az előírást a tervezett határidőn belül. Akkor is megtörténhet, ha egy kezdeti hibás számítás miatt az előírás alkalmazása megfizethetetlen költséget jelentene a felek számára. Az is előfordulhat, hogy az előírás végrehajtása a gyakorlatban nem lehetséges egy olyan tényező miatt, amely nem minősül *vis maiornak*, mint például a felek váratlan gazdasági nehézségei vagy egy alapvető inputanyag hiánya.
- (128) Ilyen esetekben a felek nem élvezhetik tovább a kivétel előnyeit, és fel kell hagyniuk a versenykorlátozás alkalmazásával. A kivétel érvényes marad addig, amíg az előírás teljesítése többé már nem lehetséges. Ha a megállapodás azonnali megszüntetése jelentős gazdasági következményekkel jár a felekre nézve, egy szükséges átmeneti időszakban továbbra is alkalmazhatják azt, a 6.5. szakaszban az elengedhetlenségi feltétel folyamatos és valós idejű felülvizsgálatára vonatkozóan meghatározott szabályok szerint.
- (129) A felek dönthetnek úgy, hogy csökkentik az általuk az előírással elérni kívánt ambíciószintet. Ebben az esetben ki kell igazítaniuk a korlátozás szintjét, vagy módosítaniuk kell a korlátozás típusát, az elengedhetlenségi kritériumnak megfelelően.

Példa: Két termelő megállapodott, hogy közösen beruház egy olyan új termelési módszerre irányuló kutatásba és fejlesztésbe, amely fenntarthatóbbnak ígérkezik. Ez magában foglalja az árak rögzítését ezen új beruházás finanszírozása érdekében. Mivel a megállapodás megkötését követően gazdasági válság kezdődött, a felek már nem tudják finanszírozni a kutatást, és úgy döntenek, hogy leállítják a kutatási beruházást.

Mivel a felek (*vis maiortól* független ok miatt) nem hajtották végre az előírást, nem korlátozhatják tovább a versenyt, azaz nem rögzíthetik az árakat.

6.5. Az elengedhetetlenség folyamatos és valós idejű felülvizsgálata

6.5.1. Mely esetekben valószínű, hogy az elengedhetetlenség már nem teljesül?

- (130) A 210a. cikk szerinti elengedhetetlenségi teszten a folyamat kezdeti szakaszában való megfelelés nem garantálja, hogy a teszten a későbbi szakaszokban is átmennének, különösen akkor, ha lényeges változások következnek be abban a gazdasági és jogi környezetben, amelyben a fenntarthatósági megállapodást alkalmazzák. Ezért a feleknek folyamatosan felül kell vizsgálniuk, hogy a feltétel a megállapodás végrehajtása során mindvégig teljesül-e.
- (131) Amennyiben egy fenntarthatósági megállapodás vagy az abban foglalt versenykorlátozások már nem elengedhetetlenek, a 210a. cikk már nem alkalmazható. A 210a. cikk már nem terjed ki azokra a versenykorlátozásokra, amelyeket a felek ezen időpontot követően fenntartanak.
- (132) A fenntarthatósági megállapodás vagy a korlátozás elengedhetetlenségének újraértékelését szükségessé tevő, a lényeges körülményekben bekövetkező változásra példa a fenntarthatósági megállapodás vagy a fenntarthatósági előírás kidolgozásának vagy végrehajtásának költségeiben bekövetkező változás. A költségek változása megkérdőjelezheti a megállapodás vagy a résztvevők által eredetileg meghatározott konkrét versenykorlátozások elengedhetetlen jellegét.

Példa: Termelők és kiskereskedők megállapodnak abban, hogy olyan új kukoricát termesztenek, amely ellenállóbb a kártevőkkel szemben, és így kevesebb növényvédő szer használatát igényli, mint a hagyományos kukorica. Az új növény magvai azonban költségesebbek (6 EUR/kg). A kiskereskedők megállapodnak abban, hogy a drágább vetőmagok megvásárlását úgy fogják finanszírozni, hogy felárat állapítanak meg a termesztett kukoricára. A fenntarthatósági megállapodás végrehajtásának későbbi szakaszaiban a vetőmagok költsége 1 EUR/kg-ra csökken, amint a növény szélesebb körben keresetté válik, és több vetőmag van forgalomban.

A kukorica inputjául szolgáló vetőmagok árának e változása azt jelenti, hogy a feleknek felül kell vizsgálniuk a felár mértékét, valamint azt, hogy a kiskereskedőknek egyáltalán kell-e felárral támogatniuk a megállapodást.

- (133) Egy másik változás, amely szükségessé teszi a korlátozás elengedhetetlenségének újraértékelését, az olyan szabályozási beavatkozás lenne, amely az adott területen korábban meglévő fenntarthatósági előírást magasabb ambíciószint mentén szigorítja. Ilyen esetben újra kell értékelni a megállapodás vagy a benne foglalt korlátozások elengedhetetlen jellegét, mivel azokat eredetileg egy másik kötelező jogi keret alapján határozták meg. Amint a kötelező szabályok szigorúbb előírásról rendelkeznek, előfordulhat, hogy a megállapodást vagy a korlátozásokat módosítani kell az eredeti megállapodás jelenleg alacsonyabb ambíciószintjének kiigazítása érdekében. Az együttműködés szükségessége már nem feltétlenül elengedhetetlen, és helyénvalóbb lehet egy, a „jelleg” vagy az „intenzitás” tekintetében eltérő korlátozás. Bizonyos esetekben az újraértékelés

ahhoz vezethet, hogy a felek arra a következtetésre jutnak, hogy a verseny korlátozása már nem elengedhetetlen.

Példa: Termelők, feldolgozók és kiskereskedők megállapodnak abban, hogy bizonyos mértékű felárat fizetnek a ketrecek használata nélküli állattartásért. A törvény előírja, hogy minden állatnak legalább 0,2 m² férőhellyel kell rendelkeznie. Ezt követően a kötelező jogszabály módosul, és új, 0,5 m²-es követelményt ír elő.

Az a fenntarthatósági előírás, amely úgy rendelkezik, hogy az állatokat szabadon kell tartani, továbbra is indokolhatja a felár alkalmazását. Mivel azonban a törvény szigorította a kötelező előírást, a felár szintjét újra kell értékelni, ami bizonyos esetekben alacsonyabb árhoz vezethet.

- (134) Egy másik példa, ha a felek módosítani kívánják a megállapodás által teljesíteni kívánt fenntarthatósági előírást. Előfordulhat, hogy a felek olyan fenntarthatósági előírást kívánnak meghatározni, amely még mindig szigorúbb a kötelező uniós vagy nemzeti szabályoknál, de kevésbé ambiciózus, mint az eredetileg elfogadott fenntarthatósági előírás. Ebben az esetben maga a megállapodás vagy az eredetileg bevezetett korlátozások többé már nem feltétlenül elengedhetetlenek az újonnan meghatározott előírás teljesítéséhez. Ezért indokolt lehet a megállapodás vagy a korlátozások kiigazítása.
- (135) A fogyasztó pozitív szerepvállalása és a megállapodás hatálya alá tartozó termékkel kapcsolatos tudatossága szintén jelentheti a körülmények lényeges megváltozását. A fenntartható termékek iránti kereslet növekedhet a fenntarthatósági megállapodás vagy más tényezők miatt (pl. egy környezetvédelmi kampány növeli a fogyasztók tudatosságát). Ennek eredményeként a piac egésze vagy annak nagy része erősen ösztönzött lehet az adott termék fenntartható termelési módszerére és/vagy kereskedelmére való áttérésre. Amennyiben a fogyasztói kereslet hiánya volt az együttműködés szükségességét és/vagy a verseny bizonyos korlátozását indokoló egyik fő probléma, a feleknek újra kell értékelniük a megállapodás vagy a korlátozás elengedhetetlen jellegét.

Példa: Az előző példában a fogyasztók aggódhatnak az állatok tartási körülményei miatt. Jobb állatjóléti feltételeket követelhetnek meg, és készek lehetnek arra, hogy többet fizessenek ezekért, beleértve a szabadtartást is. Mivel a termelők ki tudják használni az újonnan létrejött keresletet, a nekik fizetett felár többé már nem feltétlenül elengedhetetlen, mivel a szabadtartású állatok tenyésztése pénzügyi ellentételezés nélkül is nyereséges lehet.

- (136) A termelési vagy forgalmazási folyamatok innovációi is szükségessé tehetik a megállapodásban szereplő korlátozás elengedhetlenségének újraértékelését. Ez az eset állhat fenn akkor, ha a megállapodás egy bizonyos termék vagy folyamat közös fejlesztéséhez vagy bizonyos termék közös piaci bevezetéséhez volt szükséges, de bizonyos idő és beruházás után a felek együttműködés nélkül képesek lennének az árukat előállítani és forgalomba hozni.

Példa: Egy termelői szervezet és a gyártók közötti megállapodás lehetővé teszi a gyártók számára, hogy olyan mesterséges intelligencián alapuló technológiába fektessenek be, amely biztosítja a növényekben előforduló betegségek korai felismerését, ezáltal magasabb termés hozamot eredményez. A gyártók megállapodnak abban, hogy megvásárolják a technológiát a termelők számára, valamint egy minimáláron keresztül fedezik a technológia működési költségeit. Ennek fejében a megállapodás előírja a termelői szervezet tagjai számára, hogy licenciába adják a technológiát annak biztosítása érdekében, hogy elegendő engedélyes (és így licenccdíj) álljon rendelkezésre a beruházás költségeinek fedezésére.

Miután a technológiát tesztelték, és az magasabb termés hozamokhoz vezet, a termelőknek újra kell értékelniük a felár elengedhetetlenségét. Mivel jelenleg többet termelnek, előfordulhat, hogy maguk tudják fedezni a technológia működési költségeit.

6.5.2. *Melyek a felek választási lehetőségei abban az esetben, ha a korlátozások már nem tekinthetők elengedhetetlennek?*

6.5.2.1. 1. lehetőség: a fenntarthatósági megállapodás módosítása

- (137) Amennyiben egy fenntarthatósági megállapodás már nem elengedhetetlen, az egyik lehetőség, hogy a fenntarthatósági megállapodás részes felei módosítják azt. Például, ha a probléma az, hogy az elfogadott fenntarthatósági előírás már nem teljesíthető, megállapodhatnak abban, hogy más fenntarthatóságot érnek el, amely még mindig szigorúbb, mint amit az uniós vagy a nemzeti jog előír. Ha a probléma az, hogy a megállapodás típusa nem elengedhetetlen a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, akkor elfogadhatnak olyan típusú megállapodást, amely elengedhetetlen. Hasonlóképpen, ha a probléma az, hogy a megállapodás által előírt konkrét korlátozások már nem elengedhetetlenek a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, módosíthatják a korlátozásokat annak érdekében, hogy azok elengedhetetlenek legyenek, vagy egyszerűen hatályon kívül helyezhetik ezeket a korlátozásokat.

6.5.2.2. 2. lehetőség: a fenntarthatósági megállapodás megszüntetése

- (138) Amennyiben a felek nem tudják vagy nem kívánják módosítani fenntarthatósági megállapodásukat oly módon, hogy az továbbra is megfeleljen a 210a. cikk követelményeinek, a megállapodást meg kell szüntetniük, amint az többé már nem elengedhetetlen.
- (139) Amennyiben azonban a felek olyan meglévő versenykorlátozásokra támaszkodva hajtottak végre beruházásokat, amelyek elengedhetetlenek voltak a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez a beruházás időpontjában, a 210a. cikk nem akadályozza meg őket abban, hogy visszanyerjék a szóban forgó fenntarthatósági előírás kidolgozása vagy végrehajtása során felmerült valamennyi költséget. Ezért a fenntarthatósági megállapodásokra továbbra is vonatkozhat a 210a. cikk szerinti kivétel a megállapodás megszűnéséhez és beruházásaik megtérüléséhez szükséges ideig. Mindazonáltal nem ez a helyzet akkor, ha a fenntarthatósági

megállapodás egy olyan szabályozási változás miatt nem lesz többé elengedhetetlen, amely a megállapodásban meghatározott előírással megegyező vagy annál szigorúbb kötelező uniós vagy nemzeti előírásról rendelkezik, és a kötelező előírás hatálybalépése előrelátható volt a megállapodás megkötésének időpontjában (vagy ha elegendő idő telt el a szabályozás elfogadása és hatálybalépése között).

Példa: Helyi csirketenyésztők közösen megállapodnak abban, hogy csirkénként nagyobb férőhelyet biztosítanak. Átállási költségeik csökkentése érdekében megállapodást kötnek vevőikkel, amelynek értelmében ez utóbbiak rögzített felárral vásárolják meg a csirkehúst, hogy fedezzék az új fenntarthatósági előírásnak megfelelő többletköltségeket. A megállapodást 2024 márciusában írják alá, felmondás esetén egyéves felmondási idővel. 2024 júniusában új helyi jogszabályt fogadnak el, amelyek 2024 decemberétől alkalmazandó. E jogszabály előírja, hogy ebben a régióban minden mezőgazdasági termelés során pontosan annyi férőhelyet kell biztosítani az állatok számára, mint amennyit a megállapodás előír.

Mivel a minimális férőhely 2024 decemberétől jogi kötelezettséggé válik, elméletileg nem élhetnek továbbra is a 210a. cikk szerinti kivétellel, mivel a verseny korlátozása már nem elengedhetetlen. A vevőkkel kötött szerződés felmondása azonban a hivatalos felmondási idő lejárta előtt súlyos pénzügyi következményekkel járhat a felekre nézve, akik jóhiszeműen jártak el, mivel az említett jogszabály alkalmazandósága a megállapodás megkötésének időpontjában nem volt előrelátható. Ezért a felmondási időszak végéig, azaz ebben a példában 2025 júniusáig továbbra is élhetnek a kivétellel.

7. A 210A. CIKK SZERINTI VÉLEMÉNYEZÉSI RENDSZER

7.1. Kérelmezők

(140) 2023. december 8-tól a 210a. cikk (6) bekezdése lehetővé teszi a termelők vagy termelők társulásai számára, hogy véleményt kérjenek a Bizottságtól fenntarthatósági megállapodásaik 210a. cikkel való összeegyeztethetőségéről. A fenntarthatósági megállapodás azon felei, amelyek nem termelők, csatlakozhatnak a kérelemhez. Szakmaközi szervezetek benyújthatnak a 210a. cikk (6) bekezdése alapján vélemény iránti kérelmet, feltéve, hogy legalább egy termelő tag részt vesz a fenntarthatósági megállapodásban.

(141) A termelők vagy a termelők társulásai a fenntarthatósági megállapodás megkötését követően bármikor – többek között annak végrehajtása előtt – kérhetnek véleményt.

(142) A kérelmet a {**későbbiekben meghatározandó címre**} kell benyújtani. A kérelmet a következő postacímekre is el lehet küldeni: {**Commission européenne / Europese Commissie**}.

7.2. A kérelem tartalma

(143) A 210a. cikk (6) bekezdése szerinti véleménykéréshez nincs formanyomtatvány.

(144) Ahhoz azonban, hogy elbírálnak legyen, a kérelemnek tartalmaznia kell a következőket:

a megállapodásban részes valamennyi fél kiléte, beleértve adott esetben a nyilvántartási számukat is;

egyedüli kapcsolattartó pont (beleértve a nevet és az e-mail-címet és/vagy a postacímet) a Bizottsággal folytatott valamennyi kommunikáció tekintetében;

a fenntarthatósági megállapodás feltételeit meghatározó bármely dokumentum másolata, vagy ha szóbeli megállapodásról van szó, a megállapodás részletes írásbeli magyarázata (beleértve a megállapodás által lefedett piacot, ha ismert, a megállapodás időtartamát és a bevezetett versenykorlátozásokat);

a kitűzött fenntarthatóság cél(ok) bemutatása;

a fenntarthatósági megállapodásban elfogadott fenntarthatósági előírás magyarázata és hivatkozás a meglévő kötelező előírásokra, beleértve az arra vonatkozó magyarázatokat és bizonyítékokat, hogy a fenntarthatósági előírás miért szigorúbb az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál;

a 210a. cikk (1), (3) és (7) bekezdésében meghatározott egyes feltételeknek való megfelelés részletes magyarázata;

a kérelem tárgyát képező fenntarthatósági megállapodás EUMSZ 210a. vagy 101. cikkének való megfelelésével kapcsolatban nemzeti bíróság vagy nemzeti versenyhatóság előtt folyamatban lévő eljárásokról szóló információk;

minden olyan hivatkozás és forrás, beleértve a weboldalakat is, ahol a kérelmező nyilvánosságra hozta a fenntarthatósági megállapodás feltételeit vagy annak részeit;

a fenntarthatósági megállapodás elbírálása szempontjából releváns bármely egyéb információ vagy dokumentum.

7.3. A Bizottság értékelése és a vélemény tartalma

(145) A Bizottság a benyújtott információk alapján bírálja el a kérelmet. A kérelmezőtől további, a kérelem elbírálásához szükséges információkat is kérhet.

(146) A Bizottság a hozzá benyújtott információkat adott esetben megoszthatja a nemzeti versenyhatóságokkal és mezőgazdasági hatóságokkal vagy minisztériumokkal, feltéve, hogy e hatóságokra és minisztériumokra vonatkozik olyan kötelezettség, hogy ezeket az információkat kizárólag arra a célra használják fel, amelyre a Bizottság őket megszerezte. A Bizottság az említett hatóságokat és minisztériumokat meg is keresheti, és tőlük információt vehet át.

(147) A kérelmező bármikor visszavonhatja kérelmét. A Bizottság azonban megőrizhet minden, a 210a. cikk (6) bekezdése szerinti vélemény iránti kérelemmel összefüggésben benyújtott információt, és ezeket az információkat

felhasználhatja az EUMSZ 210a. vagy 101. cikkének érvényesítésére irányuló bármely eljárásban.

- (148) A vélemény kimondja, hogy a fenntarthatósági megállapodás összeegyeztethető-e a 210a. cikkel, és megindokolja e megállapítást.
- (149) A Bizottság értesíti a véleményről az egyedüli kapcsolattartó pontot.
- (150) Az a vélemény, amely szerint a fenntarthatósági megállapodás nem egyeztethető össze a 210a. cikkel, nem befolyásolja, hogy a fenntarthatósági megállapodás összeegyeztethető-e az EUMSZ 101. cikkével vagy az uniós jog más rendelkezéseivel.
- (151) Adott esetben a Bizottság kimondhatja, hogy a vélemény csak bizonyos ideig érvényes, vagy hogy a vélemény bizonyos tények meglétén vagy hiányán alapul.
- (152) A véleményt a Bizottság közzéteszi a honlapján, figyelemmel a kérelmező(k)nek az üzleti titkai(k) védelméhez fűződő jogos érdekére. A vélemény közzététele előtt a Bizottság megállapodik a kérelmezővel/kérelmezőkkel egy betekintheső változatról.

7.4. A véleményadás határideje

- (153) A Bizottság a hiánytalan kérelem kézhezvételétől, azaz a kérelem elbírálásához szükséges valamennyi információ beérkezésétől számított négy hónapon belül megküldi véleményét a kérelmező(k)nek. Ez az időszak a hiánytalan kérelem kézhezvételét követő napon kezdődik.

7.5. A körülmények megváltozása a vélemény elfogadását követően

- (154) A Bizottság a kérelmező által szolgáltatott információk alapján fogja kiadni a véleményt.
- (155) A 210a. cikk (6) bekezdése megköveteli a Bizottságtól, hogy ha a vélemény kibocsátását követően bármikor megállapítja, hogy többé nem teljesülnek a 210a. cikk (1), (3) és (7) bekezdésében említett feltételek, kimondja, hogy a jövőben az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdését alkalmazni kell a szóban forgó megállapodásra, és hogy erről megfelelően tájékoztassa a termelőket. A Bizottság ilyen megállapítást saját kezdeményezésére vagy egy tagállam kérésére terjeszthet elő.
- (156) Amennyiben a Bizottság okkal feltételezi, hogy a kérelmező pontatlan információkat nyújtott be, további információkat kérhet a kérelmezőtől.
- (157) Uniós vagy nemzeti jogszabályok hatálybalépését követően a Bizottság okkal feltételezheti, hogy a fenntarthatósági megállapodás által teljesíteni kívánt fenntarthatósági előírás már nem szigorúbb az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál. A Bizottság ezt követően felkérheti a kérelmezőt annak bizonyítására, hogy a fenntarthatósági megállapodás által teljesíteni kívánt előírás valóban szigorúbb az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál. Amennyiben a kérelmező

ezt elmulasztja, a Bizottság tájékoztathatja arról, hogy a vélemény már nem érvényes, és megállapításait közzéteheti a honlapján.

7.6. A vélemény hatásai

- (158) Az EUMSZ 288. cikkének ötödik bekezdése értelmében a véleményeknek nincs kötelező jogi erejük. Ehelyett arra szolgálnak, hogy segítsék a gazdasági szereplőket az önértékelés elvégzésében. A nemzeti versenyhatóságok és a nemzeti bíróságok azonban figyelembe vehetik a Bizottság véleményét, amennyiben azt az ügyel összefüggésben megfelelőnek tartják.
- (159) A vélemény nem befolyásolhatja ugyanannak a kérdésnek a Bíróság, a bíróságok vagy a nemzeti versenyhatóságok általi értékelését.
- (160) Amennyiben egy vélemény ténybeli alapját egy fenntarthatósági megállapodás képezte, nem zárható ki, hogy a Bizottság ezt a megállapodást az 1/2003/EK rendelet²⁶ szerinti eljárás keretében később megvizsgálja. Ebben az esetben a Bizottság figyelembe veszi korábbi véleményét, különös tekintettel a következőkre: i. az alapul szolgáló tényekben bekövetkezett változások, ii. a Bizottság által feltárt vagy egy panaszban felvetett bármely új szempont, iii. a Bíróság ítélezési gyakorlatának fejleményei, vagy iv. a Bizottság politikájának és az érintett piacokon bekövetkező fejleményeknek a szélesebb körű változásai.

8. A BIZOTTSÁG ÉS A NEMZETI VERSENYHATÓSÁGOK UTÓLAGOS BEAVATKOZÁSA A 210A. CIKK (7) BEKEZDÉSE ALAPJÁN

- (161) A 210a. cikk (7) bekezdése védelmi mechanizmust határoz meg, amelynek keretében egy nemzeti versenyhatóság vagy a Bizottság (a továbbiakban: az érintett versenyhatóság) a fenntarthatósági megállapodás megkötését vagy végrehajtását követően határozhat a megállapodás módosításáról, megszüntetéséről vagy arról, hogy annak végrehajtására nem kerülhet sor. Erre a határozatra azért lehet szükség, hogy megelőzzék a piacon a versen kizárását, vagy akkor, ha a KAP-nak az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzéseinek elérése veszélyben van.

8.1. A KAP célkitűzésének elérése veszélyben van

- (162) Az EUMSZ 42. cikkével összhangban a versenyszabályok a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére csak olyan mértékben vonatkoznak, ahogyan azt a KAP EUMSZ 39. cikkében megfogalmazott öt célkitűzésének figyelembevételével a társjogalkotók a 43. cikk (2) bekezdésével összhangban meghatározzák²⁷.

²⁶ A Tanács 1/2003/EK rendelete (2002. december 16.) a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról (HL L 1., 2003.1.4., 1. o.).

²⁷ E célkitűzések a következők:

- a) a mezőgazdasági termelékenység növelése a műszaki fejlődés előmozdításával, valamint a mezőgazdasági termelés észszerű fejlesztésének és a termelési tényezők, így különösen a munkaerő lehető legjobb hasznosításának biztosításával;

- (163) Ennek alapján a 210a. cikk (7) bekezdése felhatalmazza a versenyhatóságokat arra, hogy beavatkozzanak, ha egy megkötött vagy végrehajtott fenntarthatósági megállapodás veszélyezteti az EUMSZ 39. cikkében meghatározott öt célkitűzés elérését. Ennek során az érintett versenyhatóságnak figyelembe kell vennie a fenntarthatósági megállapodásnak mind az öt célkitűzésre gyakorolt hatását. Ahhoz, hogy az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések elérése veszélyben legyen a 210a. cikk (7) bekezdése értelmében véve, bizonyos esetekben elegendő, ha az öt célkitűzés közül az egyik veszélybe kerül. Azokban az esetekben azonban, amikor egyes célkitűzéseket negatív hatás ér, míg másokat pozitív, ezt az öt célkitűzést össze kell egyeztetni²⁸.
- (164) Az EUMSZ 39. cikkének első célkitűzése, a mezőgazdasági termelékenység növelése veszélyben lehet azokban az esetekben, amikor a fenntarthatósági megállapodás csökkenti a felek innovációra való ösztönzöttségét. Ez lehet a helyzet például akkor, ha a fenntarthatósági megállapodás olyan fenntarthatósági előírást állapít meg, amely csökkenti a felek arra irányuló ösztönzöttségét, hogy olyan új technológiákba ruházzanak be, amelyek segíthetnek egy még szigorúbb fenntarthatósági előírás teljesítésében, vagy ha a fenntarthatósági megállapodás a piac olyan nagy részére vonatkozik, hogy más piaci szereplők innovációra való ösztönzöttségét is érinti.
- (165) Az EUMSZ 39. cikkének második célkitűzése a mezőgazdasági termelők megfelelő életszínvonalának biztosítása. Annak meghatározása során, hogy e célkitűzés elérése veszélyben lehet-e, az illetékes versenyhatóságnak értékelnie kell, hogy a fenntarthatósági megállapodás hogyan befolyásolja valamennyi mezőgazdasági termelő, nem csak a fenntarthatósági megállapodásban részes mezőgazdasági termelők életszínvonalát.

Példa: Annak érdekében, hogy a növényvédőszer-használatot az uniós és nemzeti jogszabályok által előírtnál nagyobb mértékben csökkentsék, három kukoricatermesztő (amelyek a piacon jelen lévő termelők számának csak egy kis részét képviselik) megállapodik egy takarmánytermelővel abban, hogy át fog térni ökológiai termelési módszerekre. Mivel ez növelni fogja költségeiket, közösen megállapodnak abban, hogy a három kukoricatermesztő kétéves időszakra rögzíti az árakat. A fenntarthatósági megállapodás egy éven át történő végrehajtását követően a három kukoricatermesztő rájön, hogy alábecsülték, hogy az ökológiai termelésre való átállás milyen mértékben növelné költségeiket, és hogy a felár nem fedezi a többletköltségeket. A három kukoricatermesztő ezért csökkenti bevételeit e költség fedezése érdekében, mivel nem emelheti a rögzített árat.

- b) ily módon a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével;
- c) a piacok stabilizálása;
- d) az ellátás hozzáférhetőségének biztosítása;
- e) a fogyasztók elfogadható ár ellenében történő ellátásának biztosítása.

²⁸ A Törvényszék 1997. május 14-i ítélete, Florimex és VGB kontra Bizottság, T-70/92 és T-71/92 egyesített ügyek, ECLI:EU:T:1997:69, 153. pont, amelyet fellebbezés alapján helybenhagyott a 2000. március 30-i ítélet, C-265/97 P, ECLI:EU:C:2000:170.

Ebben az esetben a bevételecsökkenés csupán a három kukoricatermesztő által végzett téves számításoknak tudható be. Ezenkívül csak korlátozott számú termelőt érint. Következésképpen nem valószínű, hogy veszélyeztetné az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések elérését.

- (166) Az EUMSZ 39. cikkében meghatározott utolsó három célkitűzés a piacok stabilitására, az ellátás hozzáférhetőségére és a fogyasztók számára elfogadható árak biztosítására vonatkozik. Ezek a célkitűzések gyakran összefüggenek.

Példa: Az érintett földrajzi területen termelt gabona 80 %-át adó gabonatermelők megállapodnak abban, hogy a termelési folyamatuk módosításához és a meglévő gabonakészletük értékesítéséhez szükséges idő alatt felhagynak egy bizonyos típusú vegyi növényvédő szerekkel kezelt vetőmagok értékesítésével. Mivel a termelők a vetőmagtermelés nagy részéért felelnek, ez inputanyaghiányt eredményez a gabonát felhasználó feldolgozóknál, és ez az instabilitás a kenyér árának emelkedéséhez vezet. Ez valószínűleg veszélyeztetné az ellátás hozzáférhetőségének és a fogyasztók számára elfogadható áraknak a biztosítására irányuló célkitűzéseket.

- (167) A 210a. cikk (7) bekezdése szerinti, az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések veszélyeztetésére vonatkozó küszöbértéknek magasnak kell lennie. Ellentétes lenne a 210a. cikk szellemével és az Európai Unió Bíróságának azon ítélkezési gyakorlatával, miszerint össze kell egyeztetni az öt KAP-célkitűzést, ha ezek a célkitűzések bármely olyan időben veszélyben lennének, amikor egy fenntarthatósági megállapodás akár csekély hatást is gyakorol e célkitűzések valamelyikére.
- (168) Ezenkívül az ellátás hozzáférhetőségének célja különbözik az önellátás céljától²⁹. Az ellátás biztonsága az élelmezésbiztonsághoz kapcsolódik, ami nem feltétlenül az ugyanazon élelmiszerek szegmenseinek legnagyobb sokfélesége révén valósul meg. Ha egy fenntarthatósági megállapodás ugyanazon mezőgazdasági termékek kevésbé fenntartható szegmensei piaci részesedésének csökkenését eredményezi, ez nem feltétlenül veszélyezteti az ellátásbiztonság célkitűzését. Hasonlóképpen, az „elfogadható árak” célkitűzése nem értelmezhető úgy, mint amely a lehető legalacsonyabb árra vonatkozik³⁰.
- (169) Az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések veszélyeztetése különbözik a verseny kizárásától is. Bizonyos helyzetekben előfordulhat a verseny kizárása az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések veszélyeztetése nélkül. Ezenkívül e célkitűzések elérése akkor is veszélyben lehet, ha a verseny nincs kizárva.

²⁹ A Bíróság 1963. július 15-i ítélete, Németország kontra Bizottság, 34/62, ECLI:EU:C:1963:18.

³⁰ A Bíróság 1994. július 14-i ítélete, Görögország kontra Tanács, C-353/92, ECLI:EU:C:1994:295.

8.2. A verseny kizárása

- (170) A 210a. cikk (7) bekezdése azt is lehetővé teszi a nemzeti versenyhatóságok és a Bizottság számára, hogy a fenntarthatósági megállapodás megkötését vagy végrehajtását követően szükség esetén beavatkozzanak a verseny kizárásának megelőzése érdekében.
- (171) Annak a megfelelő versenyhatóság általi értékelése, hogy a fenntarthatósági megállapodás kizárja-e a versenyt, elkülönül annak értékelésétől, hogy a fenntarthatósági megállapodás elengedhetetlen-e a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez. Ez azt jelenti, hogy a fenntarthatósági megállapodásban szereplő versenykorlátozás lehet, hogy elengedhetetlen a fenntarthatósági előírás teljesítéséhez, de ezzel együtt is kizárja a versenyt. Mindazonáltal nem lehet úgy tekinteni, hogy minden versenykorlátozás szükségszerűen kizárja a versenyt, mivel ez kiüresítené a 210a. cikk (1) bekezdésében szereplő kivételt. Ebből következik, hogy a verseny kizárásának kellően súlyosnak kell lennie ahhoz, hogy felülírja azt a tényt, hogy a fenntarthatósági megállapodás átmegy a 210a. cikk (1) bekezdése szerinti elengedhetetlenség teszten.
- (172) A fent kifejtettek szerint a verseny kizárásának fogalma különbözik az EUMSZ 39. cikkében foglalt célkitűzések veszélyeztetésének fogalmától is, különösen az elfogadható árakkal és az ellátás hozzáférhetőségével kapcsolatos célkitűzések veszélyeztetésének fogalmától. Ezért a verseny kizárására vonatkozó küszöbértéknek magasnak kell lennie, hogy elkerülhető legyen az utólagos beavatkozás két különböző indoka közötti átfedés.
- (173) A 210a. cikk (7) bekezdése értelmében akkor valósulhat meg versenykizárás, ha egy fenntarthatósági megállapodás olyan versengő termékek kizárásához vezet, amelyek kielégíthetnék a fogyasztók által kifejezett kereslet jelentős részét. Idetartoznak azok a termékek, amelyek a megállapodásban meghatározottnál szigorúbb fenntarthatósági előírást teljesítenek, vagy azok a termékek, amelyek nem teljesítenek ugyanolyan szigorú fenntarthatósági előírást (függetlenül attól, hogy a korlátozás a fenntarthatósági megállapodásban részes felek vagy harmadik személyek által szolgáltatott árukat érint-e).
- (174) Ez lehet a helyzet például akkor, ha egy fenntarthatósági megállapodás megakadályozza olyan alternatív termékek bevezetését, amelyek a fenntarthatósági megállapodásban megállapítottnál szigorúbb fenntarthatósági előírásnak felelnek meg, és amelyek iránt jelentős fogyasztói kereslet mutatkozik.
- (175) A 210a. cikk (7) bekezdése értelmében akkor is megvalósul a verseny kizárása, ha a fenntarthatósági megállapodás kizárja azokat az élelmiszereket, amelyek a fenntarthatósági megállapodásban foglaltaknál kevésbé szigorú előírásoknak felelnek meg, de teljesítik az élelmiszerekre vonatkozó kötelező előírásokat, és amelyek iránt jelentős fogyasztói kereslet mutatkozik.
- (176) Az a tény azonban, hogy a kevésbé szigorú fenntarthatósági előírásoknak megfelelő termékeket kivonják a piacról, nem jelenti a 210a. cikk (7) bekezdése értelmében a verseny kizárását, ha a termékeket azért vonják ki, mert a fogyasztók egyre inkább fenntarthatóbb termékeket keresnek. Ezért meg kell vizsgálni, hogy a verseny kizárása a fenntartható termékekre vonatkozó fogyasztói preferenciáknak tudható-e be, vagy inkább a fenntarthatósági megállapodás

kényszerítette-e ki egy olyan termék visszavonását, amely iránt jelentős kielégítetlen fogyasztói kereslet áll fenn.

- (177) A verseny kizárásának kockázata elvben a piaci koncentráció szintjével függ össze. A verseny kizárása a fenntarthatósági megállapodás előtt fennálló verseny mértékétől is függ. Ha a verseny már eleve gyenge volt (pl. a versenytársak viszonylag kis száma vagy belépési korlátok miatt), még egy, a fenntarthatósági megállapodás által okozott kismértékű versenycsökkenés is kizárhatja a versenyt.
- (178) A fenntarthatósági megállapodás által lefedett piac is valószínűleg szerepet játszik annak eldöntésében, hogy szükséges-e a 210a. cikk (7) bekezdése szerinti beavatkozás. Amennyiben a fenntarthatósági megállapodásban részes felek együttes piaci részesedése horizontális megállapodások esetében nem haladja meg a 15 %-ot, vertikális megállapodások esetében pedig a 30 %-ot, a megállapodás valószínűleg nem zárja ki a versenyt³¹.
- (179) Amennyiben a fenntarthatósági megállapodásban részes felek együttes piaci részesedése meghaladja a fent említett küszöbértékeket, eseti alapon kell értékelni, hogy a fenntarthatósági megállapodás kizárja-e a versenyt, attól függően, hogy a fogyasztói kereslet milyen mértékben nem teljesül. Önmagában az a tény, hogy egy fenntarthatósági megállapodás a piac egészére kiterjed, nem vezet szükségszerűen a verseny kizárásához.

1. példa: A piac mintegy 50 %-át kitevő baromfitenyésztők vállalják, hogy adásvételi megállapodást kötnek jobb minőségű baromfitakarmány közös beszerzése érdekében. A közös beszerzéssel elért költségmegtakarításoknak köszönhetően a termelőknek sikerült olyan takarmányarat fenntartaniuk, amely többé-kevésbé megegyezik a fenntarthatósági megállapodás hatálya alá nem tartozó baromfitakarmány árával. Megállapodnak abban is, hogy közösen reklámkampányt finanszíroznak, amellyel felhívják a figyelmet arra, hogy az emberi egészség és az állatok jóléte szempontjából mennyivel jobb a megfelelőbben táplált baromfi. E kampány eredményeként a legtöbb fogyasztó úgy dönt, hogy a megfelelőbben táplált baromfi húsát vásárolja meg. A kereslet növekedése arra ösztönzi a többi termelőt, hogy csatlakozzanak a megállapodáshoz, és megváltoztassák termelési módszereiket. A közös beszerzés különösen a kisebb termelőket indítja a szigorúbb előírás teljesítésére, mivel egyébként nem engedhették volna meg maguknak a jobb minőségű takarmány megvásárlását. Ennek eredményeként a teljes kínálat több mint 90 %-át adó termelők áttérnek a nagyobb fenntarthatóságot biztosító előírásra.

Bár a megállapodás eredményeként gyakorlatilag minden kevésbé fenntartható csirke kikerül a piacról, nem valószínű, hogy az illetékes versenyhatóság beavatkozására lesz szükség. A 210a. cikk (7) bekezdésének nem célja, hogy megakadályozza azokat a megállapodásokat, amelyek olyan hatékonyan biztosítják a fenntarthatósági előnyöket, hogy a fogyasztók többsége az ugyanazon fenntarthatósági előírásnak megfelelő termékeket kívánja megvásárolni, és más piaci szereplők is elfogadják ezt az előírást.

³¹ A piaci részesedések kiszámításával kapcsolatos további részletek tekintetében lásd (analógia útján) a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló bizottsági közlemény 4. szakaszát.

2. példa: A piac 60 %-át kitevő pulykatenyésztők úgy döntenek, hogy javítják a pulykáik életkörülményeit azáltal, hogy olyan új állatjóléti előírásokat állapítanak meg, amelyek túlmutatnak a kötelező jogszabályokban előírtakon. Ehhez szükség van a pulykák életterének növelésére, valamint levegőcserélő és vízkezelő rendszerek telepítésére. Az új fenntarthatósági előírás arra is kiterjed, hogy a pulykák takarmányozására csak kiváló minőségű termékeket lehet használni. A termelők megállapodnak abban, hogy költségeik fedezése érdekében felárat alkalmaznak.

A felár 150 %-kal magasabb, mint a kevésbé fenntartható módon tenyésztett pulykák ára. Ez a növelés elengedhetetlen, tekintettel az új előírás jelentős többletköltségeire. A fenntartható pulykák magasabb árának hatására a nem fenntartható pulykák tenyésztői (akik a piac 40 %-át teszik ki) szintén 60 %-kal emelik árukat.

A piackutatások azt mutatják, hogy a megállapodás következtében a pulykák fogyasztóinak 15–20 %-a nyilatkozik arról, hogy már nem engedheti meg magának a nem fenntartható pulykákat, és így nem tud pulykaféléket vásárolni.

Ennek eredményeként azok a fogyasztók, akik csak az olcsóbb – és kevésbé fenntartható – alternatívát hajlandók megfizetni, a továbbiakban nem férnek hozzá pulykahúshoz, mivel nem tudják megfizetni a 150 %-os áremelést. Az ilyen helyzet valószínűleg az érintett versenyhatóság beavatkozásához vezet.

8.3. Eljárási szempontok

- (180) Amennyiben egy fenntarthatósági megállapodás csak egyetlen tagállamra vonatkozik, az adott tagállam nemzeti versenyhatósága hozhatja meg a 210a. cikk (7) bekezdése szerinti határozatot. Amennyiben egy fenntarthatósági megállapodás egynél több tagállamra vonatkozik, csak a Bizottság hozhatja meg a 210a. cikk (7) bekezdése szerinti határozatot.
- (181) A 210a. cikk (7) bekezdése alkalmazandóságának meghatározásakor a Bizottság saját piacmonitoringját és bármely természetes vagy jogi személy beadványait veszi alapul. Bármely természetes vagy jogi személy, aki egy fenntarthatósági megállapodásról információval rendelkezik, a megfelelő nemzeti eljárás keretében tájékoztathatja a Bizottságot vagy az érintett nemzeti versenyhatóságot. A beadványnak tartalmaznia kell a fenntarthatósági megállapodás tartalmára, az abban részes felekre és az állításokat alátámasztó indokokra vonatkozó információkat. A Bizottság a hivatalos vizsgálat megindítását követő két hónapon belül további szükséges információkat kérhet a fenntarthatósági megállapodásban részes felektől, figyelembe véve az üzleti információk bizalmas jellegét.
- (182) Ha a Bizottság vizsgálatot indított, határozatát rendszerint a vizsgálat megindításának napjától számított hat hónapon belül, vagy attól a naptól számított hat hónapon belül hozza meg, amikor megkapta a szükséges információkat. A vizsgálat megindítása és a határozat meghozatala között a felek továbbra is szabadon végrehajthatják a fenntarthatósági megállapodást.

(183) Amennyiben a Bizottság a verseny kizárását vagy azt állapítja meg, hogy az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések veszélyben vannak, a következő intézkedéseket hozhatja:

a) **Ha a fenntarthatósági megállapodást megkötötték, de azt még nem hajtották végre**, és a fenntarthatósági megállapodást nem lehet módosítani annak érdekében, hogy megfeleljen a 210a. cikk szerinti kivétel feltételeinek, a Bizottság határozatot fogadhat el, amelyben elrendeli a megállapodás végrehajtásának mellőzését.

b) **Amennyiben a fenntarthatósági megállapodást már végrehajtották**, a Bizottság határozhat úgy, hogy a felek a jövőben:

- módosítsák a fenntarthatósági megállapodást abban az esetben, ha a fenntarthatósági megállapodás módosítása elegendő lenne a verseny kizárásának vagy az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések veszélyeztetésének orvoslásához,
- hagyják abba a fenntarthatósági megállapodás végrehajtását vagy szüntessék meg a megállapodást, ha a fenntarthatósági megállapodás módosítása nem lenne elegendő a verseny kizárásának vagy az EUMSZ 39. cikkében meghatározott célkitűzések veszélyeztetésének orvoslásához.

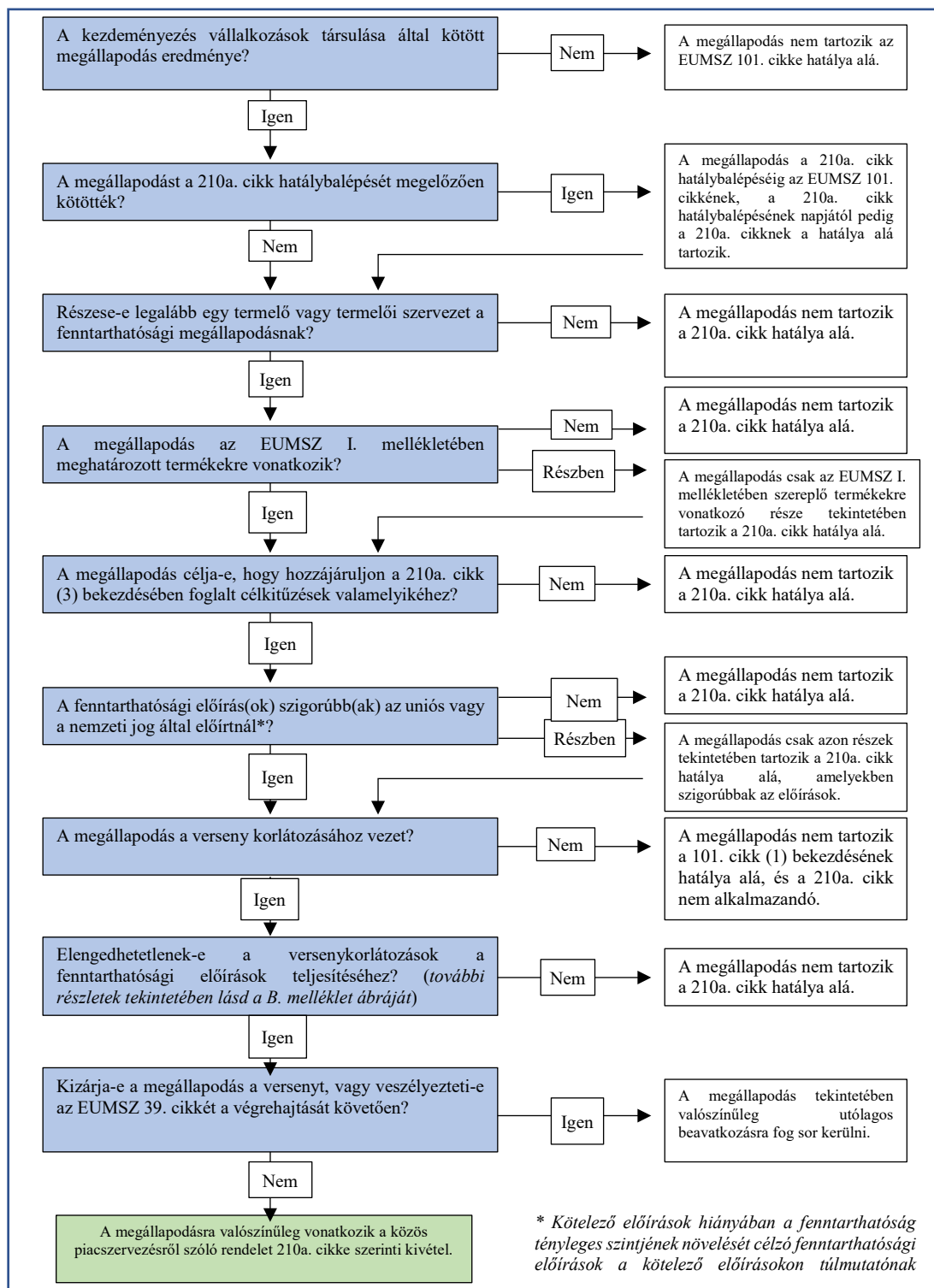
(184) Miután a Bizottság úgy határozott, hogy a fenntarthatósági megállapodás végrehajtását abba kell hagyni, a fenntarthatósági megállapodást a továbbiakban nem vonják ki az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének alkalmazása alól. Ha a fenntarthatósági megállapodásban részes felek a határozat időpontját követően is folytatják a fenntarthatósági megállapodás végrehajtását, az EUMSZ 101. cikke szerinti eljárás indítható a fenntarthatósági megállapodás ezen időpontot követő végrehajtására vonatkozóan.

9. A 210A. CIKKBEN FOGLALT FELTÉTELEK TELJESÍTÉSÉRE VONATKOZÓ BIZONYÍTÁSI TEHER

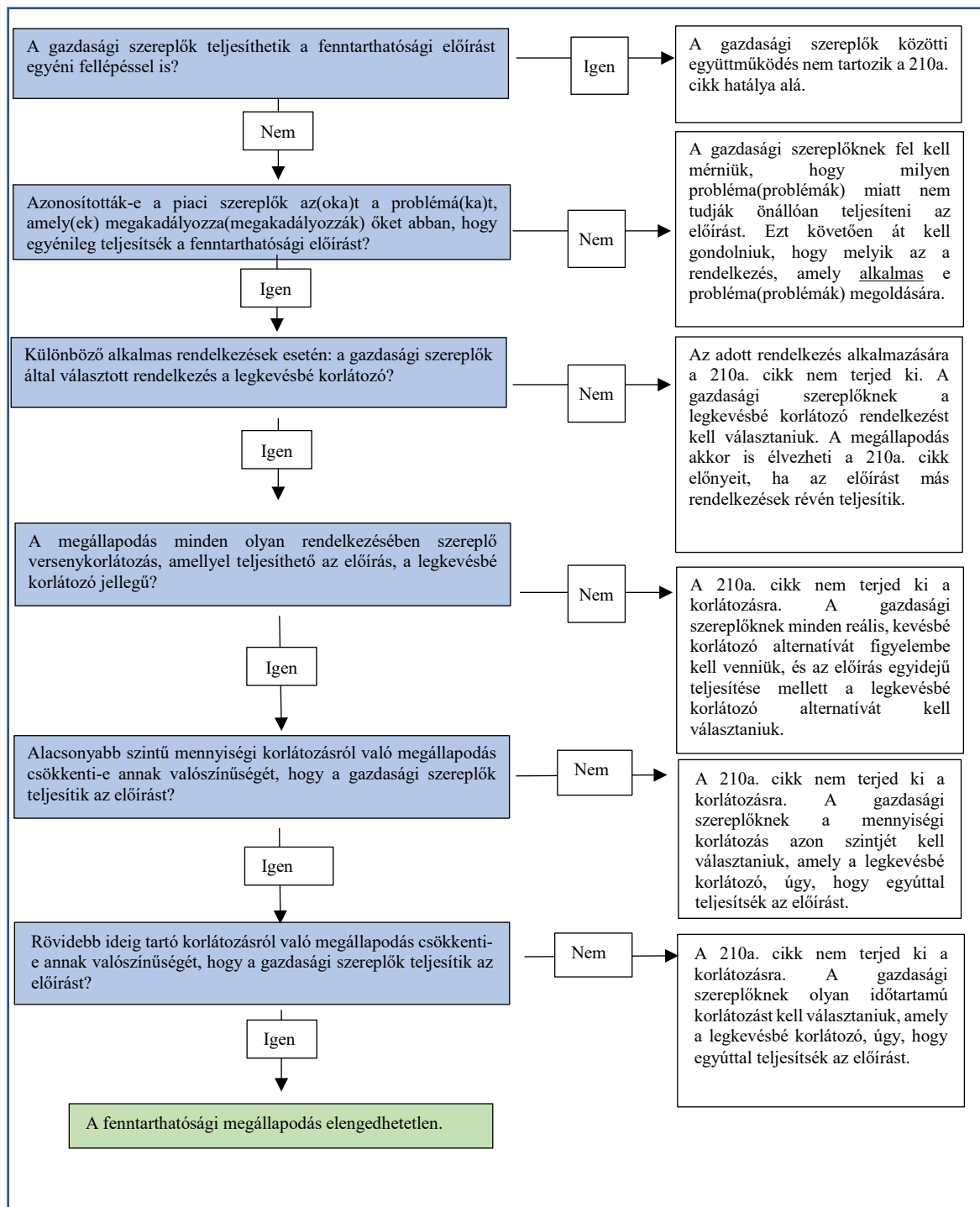
(185) Ha az érintett felek igénybe kívánják venni a 210a. cikk (1) bekezdésében foglalt kivétel kedvezményét, ők viselik az említett cikk feltételei teljesülésének bizonyítási terhet.

(186) Az érintett versenyhatóság előtti eljárásban magánszemélyek is vitathatják, hogy a fenntarthatósági megállapodás megfelel a 210a. cikk feltételeinek. Ezekben az esetekben a magánszemélyeket terheli annak bizonyítása, hogy a fenntarthatósági megállapodás nem teljesíti ezeket a feltételeket.

A. MELLÉKLET – A 210A. CIKK SZERINTI ÉRTÉKELÉS FOLYAMATÁBRÁJA



B. MELLÉKLET – AZ ELENEDHETETLENSÉGI TESZT ÉRTÉKELÉSÉNEK FOLYAMATÁBRÁJA



C. MELLÉKLET – GLOSSZÁRIUM

Fogalom	Meghatározás
Megállapodás	A termelők bármilyen típusú (önálló vagy az agrár-élelmiszeripari ellátási láncban a termelés, a feldolgozás és a kereskedelem különböző szintjein működő más gazdasági szereplőkkel együttes) megállapodása, döntése vagy összehangolt magatartása, amely mezőgazdasági termékek előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos, függetlenül az együttműködés formájától
Közös agrárpolitika (KAP)	A közös agrárpolitika az Európai Unió agrárpolitikája
A közös piacszervezésről szóló rendelet	1308/2013/EU rendelet a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról ³²
Bíróság	Az Európai Unió Bírósága, ideértve a Törvényszéket
Vis maior	A termelő vagy a gazdasági szereplő által nem befolyásolható szokatlan körülmények, amelyek következményeit a termelő kellő gondossága ellenére sem kerülhette volna el, kivéve túlzott áldozat árán
Horizontális megállapodás	Az ellátási lánc azonos szintjén lévő gazdasági szereplők közötti megállapodás, pl. mezőgazdasági termelők közötti megállapodás
Kötelező előírás	Olyan előírás, amely meghatározza az egyéni termelők vagy más gazdasági szereplők által megvalósítandó vagy elkerülendő szinteket, anyagokat, termékeket vagy eljárásokat; nem tartoznak ide azok az előírások vagy célok, amelyek jogilag nem kötelezőek az egyéni termelőkre vagy gazdasági szereplőkre nézve
Nemzeti előírás	Nemzeti szinten meghatározott kötelező előírás, kivéve azokat az előírásokat vagy célokat, amelyek jogilag kötelezőek egy tagállamban vagy egy tagállam területén, de jogilag nem kötelezőek az egyéni termelőkre vagy gazdasági szereplőkre nézve

³² Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.).

Gazdasági szereplő	Az agrár-élelmiszeripari ellátási láncban tevékenykedő termelő, termesztő, feldolgozó, gyártó, kereskedő, nagykereskedő vagy kiskereskedő
Termelő	Az EUMSZ I. mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékeket előállító termelő
Fenntarthatósági megállapodás	Olyan megállapodás, amelynek célja, hogy az uniós vagy a nemzeti jog által előírtnál szigorúbb fenntarthatósági előírást alkalmazzon
EUMSZ	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
Vállalkozás	Gazdasági tevékenységet végző jogalany, jogállásától és finanszírozásának módjától függetlenül. Egy vállalkozás több jogi személyből is állhat.
Uniós előírás	Uniós szinten meghatározott kötelező előírás, kivéve azokat az előírásokat vagy célokat, amelyek kötelezőek a tagállamokra nézve, de jogilag nem kötelezőek az egyéni vállalkozásokra nézve
Vertikális megállapodás	Az ellátási lánc különböző szintjein működő gazdasági szereplők közötti megállapodás, pl. olyan megállapodás, amelyben mind termelők, mind az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc más gazdasági szereplői részes felek

D. MELLÉKLET – AZ 1308/2013/EU RENDELET 210A. CIKKE – A FENNTARTHATÓSÁGOT CÉLZÓ VERTIKÁLIS ÉS HORIZONTÁLIS KEZDEMÉNYEZÉSEK

„(1) Az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó a mezőgazdasági termékeket előállító termelők olyan megállapodásaira, döntéseire és összehangolt magatartásaira, amelyek a mezőgazdasági termékek előállítására vagy kereskedelmére vonatkoznak, és amelyek az uniós vagy a nemzeti jog által előírtaknál szigorúbb fenntarthatósági előírás alkalmazását célozzák, feltéve, hogy az említett megállapodások, döntések és összehangolt magatartások csak olyan korlátozásokat támasztanak a versennyel szemben, amelyek elengedhetetlenek az említett előírás eléréséhez.

(2) Az (1) bekezdés a mezőgazdasági termékek előállítóinak olyan megállapodásaira, döntéseire és összehangolt magatartásaira alkalmazandó, amelyekben több termelő részes fél, vagy amelyekben egy vagy több termelő és az élelmiszer-ellátási láncban a termelés, a feldolgozás vagy a kereskedelem – a forgalmazást is beleértve – különböző szintjein elhelyezkedő egy vagy több gazdasági szereplő részes fél.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában a »fenntarthatósági előírás« olyan előírás, amelynek célja, hogy hozzájáruljon a következő célkitűzések legalább egyikéhez:

a) környezetvédelmi célkitűzések, beleértve a következőket: az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a tájak, a víz és a talaj fenntartható használata és védelme, a körforgásos gazdaságra való átállás, beleértve az élelmiszer-pazarlás csökkentését is, a környezetszennyezés megelőzése és csökkentése, valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása;

b) a mezőgazdasági termékek oly módon történő előállítása, amely csökkenti a növényvédő szerek használatát, és kezeli az ilyen használatból fakadó kockázatokat, vagy amely csökkenti az antimikrobiális rezisztencia kialakulásának veszélyét a mezőgazdasági termelésben; és

c) állategészségügy és állatjólét.

(4) Az e cikkben említett feltételeket teljesítő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások nem tilthatók meg, és ilyen értelmű előzetes döntés sem írható elő.

(5) A Bizottság 2023. december 8-ig iránymutatásokat bocsát ki a gazdasági szereplők számára az e cikk alkalmazására vonatkozó feltételekre vonatkozóan.

(6) Az (1) bekezdésben említett termelők 2023. december 8-tól a Bizottságtól véleményt kérhetnek az (1) bekezdésben említett megállapodásoknak, döntéseknek és összehangolt magatartásoknak az e cikkel való összeegyeztethetőségéről. A Bizottság a hiánytalan kérelem beérkezésétől számított négy hónapon belül megküldi a véleményét a kérelmezőnek.

Ha a Bizottság a vélemény kibocsátását követően bármikor megállapítja, hogy többé nem teljesülnek az e cikk (1), (3) és (7) bekezdésében említett feltételek, kimondja, hogy a jövőben az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdését alkalmazni kell a szóban forgó megállapodásra, döntésre vagy összehangolt magatartásra, és megfelelően tájékoztatja a termelőket.

A Bizottság saját kezdeményezésére vagy egy tagállam kérésére módosíthatja a vélemény tartalmát, különösen ha a kérelmező pontatlan információkat adott, vagy visszaélt a véleménnyel.

(7) Az 1/2003/EK rendelet 5. cikkében említett nemzeti versenyhatóság egyedi esetekben úgy határozhat, hogy a jövőben az (1) bekezdésben említett megállapodások, döntések és összehangolt magatartások közül egyet vagy többet módosítani kell, meg kell szüntetni, vagy azokra egyáltalán nem kerülhet sor, ha úgy ítéli meg, hogy egy ilyen határozat szükséges a verseny kizárásának megelőzése érdekében, vagy ha úgy ítéli meg, hogy az EUMSZ 39. cikkében említett célkitűzések elérése veszélyben van.

Több tagállamot érintő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások esetén az e bekezdés első albekezdésében említett határozatot a Bizottság a 229. cikk (2) és (3) bekezdésében említett eljárás alkalmazása nélkül hozza meg.

Amikor e bekezdés első albekezdése szerint jár el, a nemzeti versenyhatóság az első hivatalos vizsgálati intézkedés megkezdését követően írásban tájékoztatja a Bizottságot, és minden további határozatról azok elfogadását követően haladéktalanul értesíti a Bizottságot.

Az e bekezdésben említett határozatok legkorábban az érintett vállalkozások e határozatokról való értesítésének időpontjától kezdődően alkalmazandók.”

E. MELLÉKLET – PÉLDÁK A VERSENY KORLÁTOZÁSÁRA

1. Az árra vonatkozó korlátozások

Valószínűleg korlátozzák a versenyt azok a fenntarthatósági megállapodások, amelyek közvetlenül vagy közvetve korlátozzák a felek azzal kapcsolatos szabadságát, hogy tárgyalásokat folytassanak adott termék vételi vagy eladási áráról.

1. példa: Egy adott rizstermesztési eljárásnál kevesebb vizet kell használni, mint a hagyományos rizstermesztési eljárásoknál, ezen eljárás esetében nem használnak műtrágyát és növényvédő szereket. Ezen eljárás alkalmazása hozzájárul a tájak, a víz és a talaj fenntartható használatához és védelméhez, valamint a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. Egy gabona-nagykereskedő megállapodik egy rizstermesztő szövetkezettel abban, hogy a nagykereskedő tonnánkénti felárat fizet az ezen eljárással termesztett Arborio rizs referenciaárán felül. A felárat egy összetett nyersanyagárindex alapján számítják ki. A rizsszövetkezet szabadon állíthat elő rizst hagyományos módszerekkel, és szabadon értékesíthet más vevőknek annyi rizst, amennyit kíván.

A felár valószínűleg nem korlátozza a versenyt. Egyszerűen egy olyan képletről van szó, amelyről a vevő és az eladó megállapodott, hogy meghatározzák azt az árat, amelyen a vevő az eladótól megvásárolja a terméket.

2. példa: Az első példában említett rizstermesztési eljárást népszerűsítő nem kormányzati szervezet minőségi védjegyet dolgoz ki, amelyet az e termesztési eljárással előállított Arborio rizs forgalmazása során használnak majd. A minőségi védjegyet a nagykereskedők és a termelők számára licenciába adja. A minőségi védjegy használatának feltételei között szerepel, hogy a gabona-nagykereskedőnek tonnánként felárat kell fizetnie az első példában említett referenciaáron felül.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt. Bár ebben a példában a gabona-nagykereskedő ugyanazt az árat fizetné, mint az első példában, ez már nem a vevő és az eladó közötti közvetlen tárgyalás eredménye, hanem egy olyan megállapodásé, amely meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett az egyik jogalany egy független harmadik személlyel tárgyalhat.

3. példa: A rizstermesztési eljárás elterjedésének elősegítése érdekében a rizsszövetkezetek egy csoportja, nem pedig egy nem kormányzati szervezet dolgoz ki minőségi védjegyet, és állapít meg felárat.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt. Bár ebben az esetben a felek vevők és eladók, minden egyes eladó megállapodik arról az árról, amelyen más eladók is eladják termékeiket.

4. példa: A fenti példákban említett termesztési eljárással előállított rizs fogyasztói elterjedésének elősegítése érdekében egy szövetkezet és egy kiskereskedő megállapodik abban, hogy a minőségi védjeggyel ellátott Arborio rizs viszonteladási ára nem haladhatja meg a kiskereskedő által az Arborio rizsért felszámított átlagár bizonyos százalékát.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt, mivel korlátozza a kiskereskedő szabadságát abban, hogy meghatározza a rizs vevőinek történő viszonteladásakor alkalmazott árat. Ezenkívül, mivel a maximális viszonteladási árat az Arborio rizs más típusainak árához viszonyítva határozzák meg, az az Arborio rizs más típusainak árával kapcsolatban is korlátozza a kiskereskedő szabadságát. Ahelyett, hogy a minőségi védjeggyel ellátott rizs árát korlátozná, a kiskereskedő az egyéb Arborio rizsfajták átlagos viszonteladási árának emelésével is elérhetné az árplafont.

2. A kibocsátásra vonatkozó korlátozások

A kibocsátást korlátozó fenntarthatósági megállapodások egyenértékűek azokkal a fenntarthatósági megállapodásokkal, amelyek korlátozzák a felek azon képességét, hogy árakat megállapítsák. Ha a forgalomba hozott mennyiség csökken, és a kereslet változatlan marad, ez valószínűleg az árak emelkedését eredményezi.

1. példa: Azzal az óhajjal, hogy hozzájáruljanak az éghajlatváltozás mérsékléséhez és a biológiai sokféleség helyreállításához, egy nem kormányzati szervezet megállapodik egyéni mezőgazdasági termelőkkel abban, hogy a szántóföldjük 20 %-át bérbe veszi. A nem kormányzati szervezet a helyi biológiai sokféleség növelése érdekében parlagon hagyja a földet. E megállapodások hatására csökkenne az egyes mezőgazdasági termelők által egy adott időpontban használt föld területe, és ezáltal csökkenne a terméshozam (még akkor is, ha az ügylet hozzájárulhat más műveletekhez, például a méztermeléshez).

Ez valószínűleg nem korlátozza a versenyt, mivel valójában csak ingatlanügyletről van szó. A mezőgazdasági termelők továbbra is szabadon használhatják a megtartott földterületüket az általuk megfelelőnek ítélt módon.

2. példa: Ebben a példában a nem kormányzati szervezetek földbérlése helyett az ugyanabban a régióban hasonló növényeket termesztő mezőgazdasági termelők egy csoportja állapodik meg abban, hogy szántóterületük legalább 20 %-át ökológiai jelentőségű területként használják. Ennek hatására csökken az egyes mezőgazdasági termelők által egy adott időpontban használt föld területe, és ezáltal csökken a terméshozam (még akkor is, ha a megállapodás hozzájárulhat más műveletekhez, például a méztermeléshez).

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt, mivel a mezőgazdasági termelők abban állapodnak meg, hogy korlátozzák az általuk termelésre használt föld területét.

3. példa: A sertések életkörülményeinek javítását célzó regionális állatjólléti kezdeményezés részeként a részt vevő mezőgazdasági termelőknek a jogszabályban előírt minimumot jelentősen meghaladó mértékben növelniük kell a gazdaságukban egy sertésre jutó férőhelyet. A nemzeti jogszabály miatt a legtöbb mezőgazdasági termelő nehezen tudja növelni a sertésatenyésztésre szánt férőhelyet. Ennek eredményeként a részt vevő mezőgazdasági termelők az adott évben nevelt sertések számát fogják

csökkenteni. A kezdeményezés ezért biztosítaná, hogy a mezőgazdasági termelők kifizetésben részesüljenek beruházásaikért és csökkentett kibocsátásukért.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt, mivel a részt vevő mezőgazdasági termelők hallgatólagosan abban állapodnak meg, hogy kevesebb sertést tenyésztenek.

3. Az inputra vonatkozó korlátozások

Az inputanyagokkal kapcsolatos választékot korlátozó fenntarthatósági megállapodások befolyásolhatják az előállítási költséget (ami viszont befolyásolja azt az árat, amelyen a termék nyereségesen értékesíthető), vagy korlátozhatják az előállítható termékek típusát (mivel potenciálisan korlátozzák a termelő azon képességét, hogy kielégítse a fogyasztói keresletet).

1. példa: Tejipari szövetkezetek egy csoportja olyan minőségi védjegyet dolgoz ki a sajtok számára, amely megköveteli a termelőktől annak tanúsítását, hogy a sajtjukhoz felhasznált tejet kizárólag olyan meghatározott „biodinamikus” módszerekkel állítsák elő, amelyek szigorúbbak az uniós jog ökológiai gazdálkodásra vonatkozó előírásainál. A részt vevő sajtermelők más sajtokat is gyárthatnak olyan tejből, amelyet nem e biodinamikus módszerekkel állítanak elő.

Ez valószínűleg nem korlátozza a versenyt. Bár a megállapodás meghatározza bizonyos inputanyagok felhasználását, a részt vevő sajtermelők továbbra is szabadon gyárthatnak más tejforrásból származó sajtokat.

2. példa: Tejipari szövetkezetek egy csoportja olyan minőségi védjegyet dolgoz ki a sajtok számára, amely megköveteli a termelőktől annak tanúsítását, hogy a sajtjukhoz felhasznált tejet kizárólag az első példában említett „biodinamikus” módszerekkel állítsák elő. Az első példával ellentétben azonban a minőségi védjegy megköveteli, hogy a tejüzemben felhasznált minden tejet biodinamikus módszerekkel állítsanak elő annak biztosítása érdekében, hogy a biodinamikus és más tejfajták ne keveredjenek össze.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt, mivel megszünteti a részt vevő tejgazdaságok azon szabadságát, hogy nem biodinamikus tejet használjanak olyan sajtok előállításához, amelyek nincsenek ellátva minőségi védjeggyel.

4. Vevőkre, beszállítókra vagy területekre vonatkozó korlátozások

Azok a fenntarthatósági megállapodások, amelyek előírják a vállalkozások számára, hogy ne értékesítsenek bizonyos vevőknek vagy vevőcsoportoknak, vagy ne értékesítsenek egy adott területen kívül vagy bizonyos területeken belülre, valószínűleg korlátozzák a versenyt. Azok a fenntarthatósági megállapodások, amelyek előírják a vállalkozások számára, hogy ne vásároljanak más beszállítóktól vagy más területekről, valószínűleg

szintén korlátozzák a versenyt. Ugyanez vonatkozik azokra a fenntarthatósági megállapodásokra is, amelyek korlátozzák a versenytárs viszonteladók azon képességét, hogy bizonyos vevőknek vagy területeknek értékesítsenek, vagy bizonyos beszállítóktól vagy területekről vásároljanak.

Amennyiben az ilyen fenntarthatósági megállapodások egy beszállító és egy viszonteladó között jönnek létre, az, hogy a fenntarthatósági megállapodás valószínűsíthetően korlátozza-e a versenyt, attól függ majd, hogy a beszállító és a viszonteladó milyen pozícióban van a saját piacon. Például, ha egy beszállító az érintett piacon a viszonteladóknak nyújtott kínálat jelentős részéért felel, egy kiskereskedő és egy beszállító közötti olyan fenntarthatósági megállapodás, amely korlátozza a beszállító azon szabadságát, hogy más viszonteladóknak értékesítsen, korlátozhatja a versenyt, ha más viszonteladók a fenntarthatósági megállapodás következtében nem tudnák beszerezni a szükséges készleteket. Hasonlóképpen, ha egy viszonteladó egy termék vásárlásának jelentős részéért felel, az olyan fenntarthatósági megállapodás, amely korlátozza a viszonteladó azon képességét, hogy más beszállítóktól szerezze be a termékeket, korlátozhatja e beszállítók azon képességét, hogy termékeiket értékesítsék. Ezenkívül, bár a kiskereskedő és a beszállító közötti egyedi fenntarthatósági megállapodás önmagában nem feltétlenül korlátozó jellegű, ha a piacon a kínálat vagy a beszerzések terén jelentős részesedéssel rendelkező viszonteladók vagy beszállítók is hasonló fenntarthatósági megállapodásokat kötöttek, e fenntarthatósági megállapodások általános hatása a verseny korlátozása lehet.

1. példa: Egy regionális fejlesztési szövetség agroturizmussal kapcsolatos kezdeményezést dolgoz ki a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása érdekében, miközben kielégíti a fenntartható turizmus iránti növekvő fogyasztói keresletet. A részt vevő gazdaságok megállapodnak abban, hogy földterületük bizonyos százalékát virágos növényekkel ültetik be, amelyek támogatják a rovarpopulációt, egyúttal vonzóbbá teszik a tájat. Cserébe ellentételezésben vagy támogatásban részesülnek egy olyan alapból, amelyet a részt vevő kiskereskedők, élelmiszer-feldolgozók és éttermek finanszíroznak. Ezek a vállalkozások jogosultak lesznek egy különleges viráglogó használatára, és szerepelnek azokban a helyi idegenforgalmi anyagokban, amelyek felhívják a figyelmet a terület fenntartható vállalkozásaira. A részvétel önkéntes, és a régió valamennyi gazdasága és vállalkozása előtt nyitva áll.

Ez valószínűleg nem korlátozza a versenyt. A fenntarthatósági megállapodás nem kapcsolódik közvetlenül a verseny egyetlen paraméteréhez sem. Bár a viráglogó és a marketingrendszer hatással lehet a gazdaságok nyereségességére vagy a helyi vállalkozások azon képességére, hogy ügyfeleket vonzzanak, a rendszer önkéntes és mindenki előtt nyitva áll.

2. példa: Ebben a példában ugyanazt az agroturisztikai programot vezetik be egy olyan régióban, amely átnyúlik két tagállam határán. A gazdaságok jellemzően a határ mindkét oldalán látnak el ügyfeleket, a régióba látogató turisták pedig jellemzően felkeresik a határ mindkét oldalán található célállomásokat. A program csak a két tagállam egyikének gazdaságai és vállalkozásai számára érhető el.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt. Az első példával ellentétben, ahol a részvétel mindenki előtt nyitva állt, ebben az esetben csak a határ egyik oldalán elhelyezkedő gazdaságok és vállalkozások vehetnek részt a programban. Mivel a program hatással lehet mind a részt vevő gazdaságok nyereségességére, mind a részt vevő vállalkozások azon képességére, hogy ügyfeleket vonzzanak, valószínűleg korlátozza a versenyt a határ másik oldalán működő versenytárs gazdaságokkal és vállalkozásokkal szemben.

3. példa Az élelmiszer-pazarlás csökkentése érdekében szövetkezetek egy csoportja magatartási kódexet dolgoz ki, amely részletezi, hogy a mezőgazdasági termelőknek, a feldolgozóknak és a kiskereskedőknek milyen lépéseket kell tenniük az élelmiszer-pazarlás csökkentése érdekében. A kódexet tudományos szakemberek és nem kormányzati szervezetek részvételével dolgozták ki, és nem részesít előnyben egyetlen konkrét mezőgazdasági termelőt, feldolgozót vagy kiskereskedőt sem. A részvétel önkéntes.

Ez valószínűleg nem korlátozza a versenyt. A részvétel önkéntes, és a kódex nem tesz különbséget a résztvevők között.

4. példa: Ebben a példában a 3. példában leírt kódex részeként a szövetkezet tagjai abban állapodnak meg, hogy termékeiket csak a kódexet aláíró kiskereskedőknek adják el.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt, mivel a részt nem vevő kiskereskedők már nem tudnának mezőgazdasági termékeket vásárolni a beszállítók olyan széles körétől, mint a fenntarthatósági megállapodás megkötése előtt.

5. Az információcserével kapcsolatos korlátozások

A fenntarthatósági megállapodások magukban foglalhatják a versenytársak közötti, nem nyilvános információk cseréjét. A nem nyilvános információk cseréje valószínűleg korlátozza a versenyt, ha az információ hatással lesz arra, hogy a címzett hogyan versenyez a piacon. Az ilyen információkat gyakran „bizalmas üzleti adatnak” nevezik.

A verseny egyik alapelve, hogy minden vállalkozásnak önállóan kell meghatározni a kereskedelempolitikáját. A bizalmas üzleti adatok fenntarthatósági megállapodás keretében történő cseréjével a versenytárs vállalkozások megszüntethetik a bizonytalanságot azzal kapcsolatban, hogy hogyan fognak reagálni a piacon. Ez megkönnyítheti a piaci magatartásra vonatkozó egyetértés kialakítását, ezáltal csökkenti vagy megszünteti a közöttük fennálló versenyt.

Az, hogy a fenntarthatósági megállapodás keretében kicserélt információk valószínűsíthetően bizalmas üzleti adatok-e, az információ jellegétől és közzétételének körülményeitől függ. Egyes információk jellegüknél fogva bizalmasak a verseny szempontjából. Például egy gazdasági szereplő árképzési szándékaira vagy stratégiai terveire vonatkozó információk általában bizalmas üzleti adatok, mivel azok a

versenytársak, akik tudomást szereznek az ilyen információról, ennek megfelelően módosíthatják versenymagatartásukat.

Más információk a részletességüktől függően lehetnek üzleti szempontból bizalmasak. Minél konkrétabb az információ, annál valószínűbb, hogy a versenytársak felhasználhatják az információkat egymás szándékainak előrejelzésére.

Hasonlóképpen az információ kora is meghatározhatja, hogy az információ üzleti szempontból bizalmas-e. Minél régebbi az információ, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy feltárja a versenytársak szándékolt magatartását, vagy segít abban, hogy egyetértés szülessen arról, hogyan versenyezzenek a piacon.

Más esetekben bizonyos információk elengedhetetlenek lehetnek a versenyhez. Ilyen esetekben az olyan fenntarthatósági megállapodások, amelyek korlátozzák egyes vállalkozások azon képességét, hogy hozzáférjenek ezekhez az információkhoz, megnehezíthetik a kizárt vállalkozások számára a versenyt, vagy akadályozhatják az új piacra lépést vagy a versenytárs vállalkozások terjeszkedését.

1. példa: Minden nyáron vannak olyan időszakok, amikor bizonyos zöldségek mennyisége meghaladja a keresletet, aminek következtében a termés egy bizonyos része a szántóföldeken vagy a tárolás során rothad el. E hulladék csökkentése érdekében a szövetkezetek egy csoportja információkat gyűjt az elmúlt év beültetett területeiről és zöldségenkénti termés hozamáról, valamint a betakarítási hulladék mennyiségéről valamennyi taggazdaságban. Ezeket az információkat regionális szinten összesítik, és nyilvánosan hozzáférhető weboldalon teszik közzé. A szövetkezetek tagjaik bevált gyakorlatai alapján közös ajánlást készítenek tagjaik számára arról, hogy miként kezeljék a betakarítási hulladékot.

Ez valószínűleg nem korlátozza a versenyt. Ebben az esetben az információk historikusak és összesítettek, ami valószínűtlenné teszi, hogy egy adott gazdaság képes lesz részletesen előre jelezni, hogy versenytársai mit fognak tenni a piacon.

2. példa: Ebben az esetben a szövetkezetek csoportja abban állapodik meg, hogy minden egyes ültetési idény előtt minden szövetkezeti tag jelentést tesz ültetési tervéről a szövetkezetnek. A szövetkezetek haladéktalanul közzéteszik az egyedi ültetési terveket egy nyilvánosan hozzáférhető weboldalon, hogy minden gazdaság kiigazíthassa ültetési terveit, hogy elkerülhető legyen az élelmiszer-pazarláshoz vezető túltermelés.

Ez a rendszer valószínűleg korlátozza a versenyt. A kicserélt információk bizalmasak (jövőbeli tervek), részletesek, nem összesítettek és aktuálisak, ami lehetővé teszi az egyes szövetkezetek számára, hogy megtudják, mit terveznek termelni versenytársaik a következő idényben, és ennek megfelelően csökkentsék kibocsátásukat.

3. példa: Ebben a példában a szövetkezetek az ültetési tervek kölcsönös megosztása helyett, és annak érdekében, hogy a kínálat és a kereslet kiegyensúlyozottabbá tételével csökkentsék az élelmiszer-pazarlást, információt cserélnek az egyes vevőknek történő heti kiszállításokról.

Ez a rendszer is valószínűleg korlátozza a versenyt. Az érintett információk (értékesítési volumen és ügyfélazonosítók) bizalmasak, és az adatok aktuálisak. Ezen adatok cseréje megkönnyítené a szövetkezetek számára, hogy hallgatólagosan megegyezzenek, hogy bizonyos vevőkért nem versenyezhetnek erőteljesen.

Az EUMSZ 101. cikke szerinti fenntarthatósági megállapodások (beleértve a 210a. cikk hatályán kívül eső megállapodásokat is) elemzésével kapcsolatos további információk tekintetében lásd a horizontális iránymutatás³¹ 9. szakaszát.

6. A fenntarthatósági előírások megállapításának módjával kapcsolatos korlátozások

Egyes esetekben a fenntarthatósági előírás megállapításának módja önmagában is alkalmas lehet a verseny korlátozására. Különösen akkor merülhetnek fel aggályok, ha a fenntarthatósági előírásokban való részvétel versenyelőnyhöz juttatja a résztvevőket a részt nem vevőkkel szemben, vagy ha az előírás megállapításának módja előnyt biztosíthat egyes résztvevőknek a többi résztvevővel szemben. Aggályok merülhetnek fel akkor is, ha egy fenntarthatósági előírás elfogadása szükségszerűen megakadályozza a vállalkozásokat abban, hogy más fenntarthatósági előírásokat fogadjanak el.

1. példa: Az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem érdekében a vetőmaggyártó vállalatok és egy töktermesztőket képviselő társulás közösen kidolgoznak egy előírást a lisztharmat elleni küzdelemre, amelynek révén csökkenthető az antimikrobiális szerek termesztés során történő használatának szükségessége. Az előírást alkalmazó mezőgazdasági termelők jogosultak egy bizonyos minőségi védjegy használatára, és a töktermesztőket képviselő társulás beruház a fogyasztók antimikrobiális rezisztenciával kapcsolatos tudatosságának növelésébe. Az előírás különböző mezőgazdasági gyakorlatokat foglal magában, és olyan tökfajták alkalmazását írja elő, amelyekről bebizonyosodott, hogy bizonyos fokú ellenálló képességet mutatnak a lisztharmattal szemben. A társulásban való tagság nyitva áll minden töktermesztő és vetőmaggyártó, valamint a területen tevékenykedő kutató előtt. Minden tag részt vehet az előírás kidolgozásában. A társulás előírással foglalkozó bizottságának üléseit élőben közvetítik, és az összes vonatkozó előkészítő dokumentumot közzéteszik a társulás honlapján. Az előírás elfogadását a társulás valamennyi tagjának részvételével zajló szavazásra bocsátják; a tagok mindegyike egy-egy szavazattal rendelkezik. Az előírás követésében és a minőségvédjegy-rendszerben való részvétel önkéntes.

Ez valószínűleg nem korlátozza a versenyt. Az előírás megállapításában való részvétel a társulás valamennyi tagja előtt nyitva áll, és az előírásokat nyílt és átlátható módon fogadják el. A társulás tagjai szabadon dönthetnek arról, hogy elfogadják-e az előírást.

2. példa: Ebben az esetben a tények megegyeznek az 1. példával, azzal a kivétellel, hogy az előírás bizonyos szabadalmaztatott hibrid fajták használatát írja elő, még akkor is, ha más fajták hasonló ellenállást mutatnak a lisztharmattal szemben.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt. Bár az előírás követésében való részvétel önkéntes, a figyelemfelhívó kampány célja, hogy a töktermesztőket az előírásnak való

megfelelésre ösztönözzé. Mivel az előírás előnyben részesít bizonyos tökfajtákat másokkal szemben, ez valószínűleg hatással lesz mind a töktermesztők, mind a vetőmaggyártó vállalatok közötti versenyre. Ezen túlmenően a töktermesztők más fajták választására vonatkozó szabadságának korlátozásával az előírás megakadályozhatja, hogy a töktermesztők hatékonyabb fajtákat használjanak, amelyek még nagyobb mértékben csökkentenék az antimikrobás kezelések szükségességét.

3. példa: Ebben az esetben az 1. példában szereplő társulás más tagsági szabályok és eljárások mentén működik. Itt a tagság nemcsak az összes töktermesztő, hanem a vetőmagfejlesztők előtt is nyitva áll, az éves díjakat az egyes tagok éves forgalma alapján, a szavazati jogokat pedig a tagok éves díjainak arányában határozzák meg. Ennek eredményeként kisszámú nagy vetőmaggyártó vállalatnak elegendő szavazata van ahhoz, hogy az előírást a töktermesztők szavazataitól függetlenül elfogadja.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt. Az előírás megállapítási folyamata arra ösztönözné a nagy vetőmaggyártó vállalatokat, hogy saját fajtáikat részesítsék előnyben a többi vetőmaggyártóéval szemben.

4. példa: Ebben az esetben a tények megegyeznek az 1. példával, azzal a kivétellel, hogy a töktermesztőket képviselő társulás olyan határozatot fogad el, amely minden tagot kötelez az előírás elfogadására. Azok a töktermesztők, akik nem kívánják elfogadni az előírást, szabadon elhagyhatják a társulást, de ezáltal elveszítenék az értékes marketing- és technikai támogatáshoz való hozzáférést.

Ez valószínűleg korlátozza a versenyt. Bár a töktermesztők dönthetnek úgy, hogy nem fogadják el az előírást, ha ehhez el kell hagyniuk a társulást, az azt valószínűsíti, hogy sok töktermesztő fogja alkalmazni az előírást, és ennek következtében a minőség és az ár tekintetében korlátozott lesz a verseny.